

REPUBLIKA SRPSKA
VLADA

E
NACRT

ZAKON O TURIZMU

Banja Luka, oktobar 2025. godine

ZAKON O TURIZMU

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se oblici planiranja i razvoja turizma na teritoriji Republike Srpske, prava i obaveze turističkih subjekata, uslovi za obavljanje turističke djelatnosti, usluge u turizmu, promocija i unapređenje turizma, podsticaji u turizmu, evidencija u turizmu, upravni nadzor i druga pitanja od značaja za razvoj i unapređenje turizma.

Načela u turizmu

Član 2.

Uređenje odnosa u oblasti turizma zasniva se na načelima:

- 1) integralnog razvoja turizma i pratećih djelatnosti kao činilaca ukupnog privrednog i društvenog razvoja, kojim se u skladu sa zakonom obezbjeđuje sprovođenje međusobno usaglašenih planova i programa,
- 2) održivog razvoja turizma kao usklađenog sistema tehničko-tehnoloških, ekonomskih i društvenih aktivnosti, koji se zasniva na ekonomskom razvoju, očuvanju prirodnih i kulturnih dobara, očuvanju i razvoju jedinice lokalne samouprave,
- 3) povećanja efikasnosti i odgovornosti u oblasti korišćenja, upravljanja, zaštite i unapređenja turističkog prostora,
- 4) obezbjeđivanja jedinstvenih standarda za pružanje usluga u turizmu,
- 5) partnerskog odnosa privatnog i javnog sektora i civilnog društva prilikom planiranja, oblikovanja i plasmana turističkog proizvoda na tržištu,
- 6) obezbjeđivanja jedinstvene, javne i elektronske evidencije registrovanih i evidentiranih podataka iz oblasti turizma,
- 7) poštovanja ljudskih prava i dostojanstva osoba sa invaliditetom, ravnopravnosti i zabrane diskriminacije u turizmu u skladu sa propisima kojima se sprečava diskriminacija osoba sa invaliditetom,
- 8) sadržanim u Etičkom kodeksu u turizmu Svjetske turističke organizacije Ujedinjenih nacija (UNWTO),
- 9) planiranja i ostvarivanja politike razvoja turizma u skladu sa Strategijom razvoja turizma.

Osnovni pojmovi

Član 3.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetilaca nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako sa takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost,
- 2) turista je fizičko lice koje najmanje 24 sata boravi van mjesta svog prebivališta radi zadovoljavanja kulturnih, društvenih, socijalnih, istorijskih i drugih potreba, relaksacije i odmora, a bez svrhe sticanja dobiti,

3) korisnik turističke usluge je turista, putnik, potrošač ili drugo fizičko lice koje neposredno koristi usluge turističkih subjekata iz ovog zakona,

4) turistička destinacija je odredište turističkog putovanja koje svojom opremljenošću i formiranom turističkom infrastrukturu i suprastrukturu omogućava prihvati i boravak turista,

5) turistička infrastruktura su objekti za informisanje, odmor, snabdijevanje, rekreaciju, edukaciju i zabavu turista, a pod tim se podrazumijevaju: skijališta, kupališta i plaže, tematski i zabavni parkovi, turistički informativni centri, centri za prihvati turista i posjetilaca, odmorišta pored puteva, objekti turizma na vodi, tereni za golf, teniski tereni, otvoreni i zatvoreni objekti sportske rekreacije, male vještačke akumulacije sa kupalištem, bazeni za kupanje, velnes objekti, zabavno-rekreativne staze i putevi (trim-staze, staze zdravlja, vidikovci, panoramski putevi, biciklističke staze, pješačke staze, staze za motorne sanke i slično), uređene obale rijeka i jezera, objekti za posmatranje prirodnih rijetkosti, objekti za predah i kraće zadržavanje turista, objekti za avanturističke aktivnosti i drugo,

6) turistička suprastruktura su ugostiteljski objekti, galerije, izložbeni, kongresni i zabavni objekti koji su u neposrednoj vezi sa ugostiteljskim objektima i objektima sportsko-rekreativnog sadržaja ili sa njima čine jedinstvenu cjelinu,

7) uzanse u turizmu su pravila kojima se uređuju poslovni običaji nastali iz ugovora o pružanju turističkih ili ugostiteljskih usluga, koje se primjenjuju ako su ih stranke ugovorile ili ako iz okolnosti proizlazi da su htjele njihovu primjenu, a definišu se u okviru komorskih udruženja subjekata u turizmu,

8) viša sila je spoljni događaj koji se nije mogao predvidjeti, izbjeći ili otkloniti, a koji je svojim nastupanjem uticao na realizaciju turističkog paket-aranžmana,

9) prebukiranje je multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija od pojedinih pružalaca usluga koji pružaju usluge smještaja ili turističkih agencija, a posljedica toga je nepružanje usluge smještaja ili nepružanje usluge na ugovoreni način,

10) turistički paket-aranžman je ugovoreni posao koji podrazumijeva unaprijed utvrđenu kombinaciju od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od usluge prevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, čineći cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju bar jedno noćenje, te se kao takve prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj cijeni, aranžman može obuhvatiti i druge turističke usluge koje nisu sporedne usluge prevoza i smještaja, a čine značajan dio ukupne cijene,

11) fakultativna usluga je usluga koja može biti sadržana u programu putovanja, a ne čini njegov obavezan element, od koje ne zavisi realizacija turističkog paket-aranžmana i čija cijena nije uračunata u prodajnu cijenu turističkog paket-aranžmana (izleti, ulaznice, razni vidovi osiguranja i sl.),

12) izlet je unaprijed pripremljena kombinacija dviju ili više turističkih usluga (prevoz i druge turističke usluge) u trajanju kraćem od 24 sata, ne uključuje noćenje, a koje turistička agencija nudi na prodaju po utvrđenoj cijeni,

13) turistička grupa je organizovana grupa od deset ili više turista kojoj turistička agencija po unaprijed utvrđenom programu pruža turističku uslugu,

14) turistički proizvod je kompleksan i povezan sklop pojedinačnih fizičkih usluga i proizvoda iz različitih komercijalnih i nekomercijalnih domena koje turista, odnosno posjetilac konzumira za vrijeme turističkog putovanja,

15) domaći turizam podrazumijeva turistička putovanja i boravak domicilnog stanovništva (rezidenata) u različitim turističkim destinacijama unutar granica sopstvene zemlje,

16) receptivni turizam se odnosi na turiste nerezidente koji borave u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika), odnosno Bosni i Hercegovini (BiH),

17) klaster čine geografski koncentrisane, međusobno povezane organizacije iz srodnih ili različitih djelatnosti koje se formalno ili neformalno udružuju radi jačanja pojedinačnih organizacija učesnika u klasteru i klastera kao cjeline,

18) evidencija u turizmu je jedinstvena, elektronska, centralna baza podataka o registrovanim ili evidentiranim subjektima koji obavljaju poslove iz oblasti turizma, a koji su registrovani ili evidentirani u skladu sa propisima, kao i o drugim podacima o turističkim subjektima koji se registruju ili evidentiraju u skladu sa ovim zakonom,

19) destinacijska menadžment organizacija je organizacija koja upravlja turističkom destinacijom – turističkim mjestom, kroz udruživanje više organizacija i interesnih grupa (turističke organizacije gradova/opština, turističke agencije i ugostitelji koji pružaju usluge smještaja, ishrane i pića, kao i drugi javni i privatni subjekti),

20) destinacija za održivi razvoj turizma je područje jedinice lokalne samouprave ili uža prostorna cjelina na području jedinice lokalne samouprave koja ispunjava uslove za održivi turizam u skladu sa ovim zakonom,

21) podsticajne mjere u turizmu predstavljaju finansijske i druge vrste podsticaja iz budžeta Republike Srpske turističkim subjektima radi unapređenja njihovog poslovanja i razvoja turizma Republike.

(2) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

PLANIRANJE I RAZVOJ TURIZMA

Oblici planiranja razvoja turizma

Član 4.

(1) Planiranje i razvoj turizma obuhvata donošenje strateških i planskih dokumenata o budućem razvoju turističke privrede, proglašenje i održivo korišćenje turističkih prostora i mjesta.

(2) Planiranje u oblasti turizma zasniva se na principima integralnog razvoja turizma i ostalih komplementarnih djelatnosti, načelima održivog razvoja turizma, obezbjeđenja jedinstvenih standarda za pružanje usluga u turizmu i obezbjeđenje jedinstvenog registra svih turističkih subjekata, kao i saradnje javnog i privatnog sektora u kreiranju turističkog proizvoda, uz osiguranje efikasnog korišćenja turističkog mjesta.

(3) Održivim turizmom smatra se svaki vid turizma koji doprinosi zaštiti životne sredine, socijalnom i ekonomskom integritetu i unapređenju prirodnih, stvorenih i kulturnih vrijednosti na trajnoj osnovi.

(4) Ministarstvo trgovine i turizma (u daljem tekstu: Ministarstvo) daje saglasnost na standarde održivog turizma koji su destinacijama za održivi razvoj turizma ili poslovnim subjektima u oblasti turizma i ugostiteljstva dodijeljeni od strane međunarodnih organizacija za održivi turizam.

(5) Saglasnost iz stava 4. ovog člana ministar trgovine i turizma (u daljem tekstu: ministar) daje rješenjem koje donosi na zahtjev jedinice lokalne samouprave, pravnog lica koje upravlja prostornom cjelinom na području jedinice lokalne samouprave i poslovnog subjekta u oblasti turizma i ugostiteljstva.

(6) Subjekti iz stava 5. ovog člana obavezni su uz zahtjev dostaviti dodijeljeni standard održivog turizma.

(7) Ministar donosi rješenje iz stava 5. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(8) Rješenje iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Vrste strateških i planskih dokumenata

Član 5.

(1) Strateška dokumenta u turizmu su:

- 1) Strategija razvoja turizma Republike Srpske i
- 2) Strategija razvoja turizma jedinice lokalne samouprave.

(2) Planska dokumenta u turizmu su:

- 1) Plan promocije turizma Republike Srpske,
- 2) Master plan,
- 3) Program razvoja turističkog proizvoda.

(3) Planska dokumenta iz stava 2. ovog člana moraju biti usaglašena sa Strategijom razvoja turizma Republike Srpske (u daljem tekstu: Strategija).

Strategija razvoja turizma Republike Srpske

Član 6.

(1) Strategijom se određuju ciljevi i prioriteti razvoja turizma u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno-istorijskim razvojem, obavezama proisteklih iz međunarodnih akata i procesa evropskih integracija.

(2) Strategiju donosi Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) na prijedlog Ministarstva za period od najmanje sedam godina.

Strategija razvoja turizma jedinice lokalne samouprave

Član 7.

(1) Strategija razvoja turizma jedinice lokalne samouprave je strateški dokument kojim se utvrđuju ciljevi i prioriteti razvoja turizma jedinice lokalne samouprave, a u saglasnosti sa Strategijom razvoja turizma Republike Srpske.

(2) Strategiju razvoja turizma jedinice lokalne samouprave donosi skupština jedinice lokalne samouprave na prijedlog gradonačelnika, odnosno načelnika jedinice lokalne samouprave, uz aktivno učešće svih turističkih subjekata na području jedinice lokalne samouprave.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, nije potrebno donositi posebnu strategiju razvoja turizma jedinice lokalne samouprave ukoliko je na nivou jedinice lokalne samouprave usvojen strateški dokument u kojem je planski tretiran turizam kao posebna privredna djelatnost.

(4) Gradska, odnosno opštinska uprava prati realizaciju Strategije razvoja turizma jedinice lokalne samouprave i o tome najmanje jedanput godišnje izvještava skupštinu jedinice lokalne samouprave.

Plan promocije turizma Republike Srpske

Član 8.

(1) Plan promocije turizma Republike Srpske (u daljem tekstu: Plan promocije) izrađuje Turistička organizacija Republike Srpske i podnosi Ministarstvu na usvajanje.

(2) Vlada daje saglasnost na Plan promocije.

(3) Plan promocije sadrži istraživanje tržišta, identifikaciju ciljnih grupa – tržišta, pozicioniranje marketinškog programa i ostale bitne elemente za planiranje promocije turizma koji se definišu projektnim zadatkom.

(4) Plan promocije se donosi za period od pet godina.

(5) Turističke organizacije iz ovog zakona planiraju svoje promotivne aktivnosti u godišnjem programu rada u skladu sa Planom promocije.

Master plan

Član 9.

(1) Master plan je kompleksan, istraživački i sveobuhvatan dokument kojim se na osnovu Strategije razvoja turizma za određenu turističku destinaciju utvrđuje koncept razvoja prostora u vezi sa razmještajem objekata turističke infrastrukture, turističkom suprastrukturuom, investicijama u turizmu, planovima marketinga i konkurentnosti, kao i mjerama za njihovo sprovođenje, za određeni prostor od značaja za razvoj turizma, odnosno za prioriternu turističku destinaciju.

(2) Master plan donosi Vlada na prijedlog Ministarstva.

(3) Master plan sadrži tehničku ocjenu posmatranog područja, ukupnu procjenu kapaciteta turističke lokacije u okviru prostora, saobraćajne mreže i procjenu ekonomske opravdanosti pojedinačnih i ukupnih investicija i ostale bitne elemente za planiranje razvoja turizma koji se posebno definišu projektnim zadatkom.

(4) Ministarstvo prati realizaciju Master plana i o tome jedanput godišnje izvještava Vladu.

Program razvoja turističkog proizvoda

Član 10.

(1) Program razvoja turističkog proizvoda je dokument kojim se određuje razvoj prioriternih turističkih proizvoda utvrđenih Strategijom.

(2) Program razvoja turističkog proizvoda donosi Ministarstvo, na osnovu prijedloga Turističke organizacije Republike Srpske.

Koncesije u turizmu

Član 11.

(1) Koncesije u oblasti turizma dodjeljuju se radi korišćenja javnog dobra, prirodnog bogatstva ili dobra u opštoj upotrebi koje je pogodno za izgradnju objekata turističke infrastrukture i turističke suprastrukture, i to za:

1) izgradnju skijališta u skladu sa posebnim zakonom kojim je uređena oblast pružanja usluga na skijalištu,

2) izgradnju ugostiteljskih objekata za smještaj, ishranu i piće,

3) izgradnju kupališta, bazena i velnes objekata,

4) izgradnju tematskih parkova,

5) izgradnju objekata turizma na vodi i objekata za pružanje turističkih usluga sa sportsko-rekreativnim aktivnostima.

(2) Na pitanja sprovođenja postupka iz stava 1. ovog člana, perioda korišćenja koncesije i određivanje koncesione naknade primjenjuje se zakon kojim je uređeno pitanje dodjele koncesije u Republici.

(3) Prilikom planiranja, izgradnje, rekonstrukcije i adaptacije objekata turističke infrastrukture potrebno je voditi računa o postizanju neutralnosti degradacije zemljišta u skladu sa Konvencijom Ujedinjenih nacija za borbu protiv dezertifikacije UNCCD.

Turističko mjesto

Član 12.

(1) Turističko mjesto je organizaciona i funkcionalna cjelina sa formiranom turističkom ponudom, prirodnim vrijednostima, kulturnim dobrima, znamenitostima od značaja za turizam, komunalnom, saobraćajnom i turističkom infrastrukturom i drugim sadržajima za smještaj i boravak turista na području jedinice lokalne samouprave.

(2) Ministarstvo proglašava područje jedinice lokalne samouprave za turističko mjesto na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih statističkih pokazatelja u turizmu.

(3) Kvantitativni kriterijumi procjenjuju se na osnovu raspoloživih podataka obima turističkog prometa na području jedinice lokalne samouprave u posljednjoj godini koja prethodi godini u kojoj se vrši proglašenje turističkog mjesta.

(4) Kvalitativni kriterijumi procjenjuju se na osnovu stepena izgrađenosti turističke infrastrukture i turističke suprastrukture područja jedinice lokalne samouprave koje se proglašava turističkim mjestom.

(5) Ministar pravilnikom propisuje postupak utvrđivanja uslova za proglašavanje turističkog mjesta.

Komisija za proglašenje turističkog mjesta

Član 13.

(1) Ministar rješenjem imenuje Komisiju za proglašenje turističkog mjesta.

(2) Komisija iz stava 1. ovog člana sačinjava zapisnik o svom radu i dostavlja ga ministru sa prijedlogom rješenja.

(3) Ministar, na prijedlog Komisije, donosi rješenje o proglašenju područja jedinice lokalne samouprave turističkim mjestom.

(4) Rješenje iz stava 3. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.

(5) Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava 4. ovog člana.

(6) Rješenje iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

GLAVA III

TURISTIČKA DJELATNOST I TURISTIČKI SUBJEKTI

Turistička djelatnost

Član 14.

(1) Turistička djelatnost je, u smislu ovog zakona, pružanje usluga turističkih agencija, usluga turističkih profesija i pružanje drugih usluga u skladu sa ovim zakonom.

(2) Turistička djelatnost iz stava 1. ovog člana obavlja se u skladu sa ovim zakonom i u skladu sa dobrim poslovnim običajima i uzansama koje se utvrđuju u okviru udruženja turističkih subjekata pri Privrednoj komori Republike Srpske.

Subjekti koji mogu obavljati turističku djelatnost

Član 15.

(1) Turističku djelatnost obavljaju privredna društva, preduzetnici i fizička lica koja za pružanje tih usluga nisu registrovani kao preduzetnici (u daljem tekstu: turistički subjekti).

(2) Pod uslovima propisanim ovim zakonom pojedine vrste turističkih usluga mogu pružati i:

1) subjekti koji upravljaju zaštićenim područjem i

2) udruženja građana.

(3) Turistički subjekti iz st. 1. i 2. ovog člana dužni su da:

1) na ulazu u poslovni prostor vidno istaknu poslovno ime i radno vrijeme, kao i da se pridržavaju utvrđenog radnog vremena u svome poslovanju,

2) objave uslove i cijenu svake pojedinačne usluge i pridržavaju se utvrđenih cijena u okviru turističkog objekta,

3) za svaku izvršenu uslugu izdaju korisniku turističke usluge odgovarajući račun.

Uslovi za obavljanje turističke djelatnosti

Član 16.

(1) Turistički subjekt za obavljanje turističke djelatnosti mora da obezbijedi prostor, uređaje, opremu i zaposleno lice, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Turistički subjekt organizovan kao privredno društvo može da počne sa obavljanjem djelatnosti, da obavlja djelatnost i da mijenja uslove njenog obavljanja kada se kod nadležnog suda registruje za obavljanje turističke djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata.

(3) Turistički subjekt organizovan kao preduzetnik može da počne sa obavljanjem djelatnosti, da obavlja djelatnosti i da mijenja uslove njenog obavljanja kada od nadležnog organa jedinice lokalne samouprave dobije rješenje o registraciji preduzetnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje preduzetničke djelatnosti.

Odgovornost turističkog subjekta

Član 17.

Turistički subjekt je odgovoran za štetu prouzrokovanu trećim licima u obavljanju turističke djelatnosti u skladu sa opštim pravilima odgovornosti za štetu propisanim zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Period obavljanja turističke djelatnosti

Član 18.

(1) Turistički subjekt posluje tokom cijele godine ili sezonski.

(2) Turistički subjekt utvrđuje period poslovanja iz stava 1. ovog člana za svaki objekat posebno i o tome obavještava nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

GLAVA IV TURISTIČKE AGENCIJE

Turističke agencije

Član 19.

(1) Poslovima turističkih agencija (u daljem tekstu: agencija), u smislu ovog zakona, smatra se organizovanje, posredovanje, prodaja i sprovođenje turističkih paket-aranžmana,

ekskurzija, izleta i ostalih oblika putovanja, kao i pružanje drugih usluga uobičajenih u turističkom prometu, radi sticanja dobiti.

(2) Poslove agencije može da obavlja privredno društvo ili preduzetnik upisan u odgovarajući registar u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata, odnosno preduzetničke djelatnosti, kao i u skladu sa ovim zakonom.

Poslovno ime turističke agencije

Član 20.

(1) Poslovno ime agencije kao bližu oznaku djelatnosti obavezno sadrži i riječi: „turistička agencija“.

(2) Osim naziva iz stava 1. ovog člana, poslovno ime agencije može sadržavati i uobičajene nazive u turističkom poslovanju kao što su: „tours, travel“ i slično.

Poslovi koje obavlja turistička agencija

Član 21.

Poslovima turističke agencije smatraju se:

1) organizovanje, prodaja i sprovođenje turističkog paket-aranžmana ili izleta u zemlji i inostranstvu,

2) organizovanje i realizovanje putovanja učenika i studenata u inostranstvo radi učenja stranog jezika ili stručnog usavršavanja sa mogućnošću obavljanja privremenih i povremenih poslova,

3) posredovanje u organizaciji i prodaji turističkih putovanja iz t. 1) i 2) ovog člana u zemlji i inostranstvu,

4) ponude, prodaje i posredovanja u prodaji turističkih putovanja prihvata i prevoza putnika (transfer),

5) organizovanje izleta, turističkih razgledanja, zabavnih programa i tome slično i posredovanje u organizovanju skupova, sajmovi, manifestacija i sportskih priredbi,

6) pružanje, odnosno posredovanje u pružanju usluga turističkih vodiča, turističkih pratilaca, lokalnih turističkih vodiča i turističkih animatora,

7) rezervacije i prodaje putnih karata u ime i za račun domaćih i stranih prevoznika,

8) rezervacije i prodaje turističkih, ugostiteljskih i drugih usluga koje su u vezi sa putovanjem i boravkom korisnika turističkih usluga,

9) posredovanje u pružanju usluga smještaja i ishrane u apartmanima, kućama za odmor, sobama za iznajmljivanje i ugostiteljskim uslugama na selu u objektima seoskog turizma i drugo,

10) posredovanje u prodaji specifičnih turističkih usluga,

11) posredovanje u iznajmljivanju vozila korisnicima turističkih usluga,

12) rezervacije i prodaje karata za sportske, kulturne i druge priredbe i manifestacije, zastupanje u osiguranju korisnika turističkih usluga i prtljaga u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje, prodaja turističkih publikacija,

13) zamjene strane valute (mjenjačke poslove), posredovanje u prodaji polisa za osiguranje korisnika turističke usluge i prtljaga,

14) pružanje turističkih informacija i objavljivanje promotivnih materijala,

15) drugi poslovi uobičajeni u turističkom prometu.

Poslovni prostor turističke agencije

Član 22.

(1) Za obavljanje djelatnosti turistička agencija mora raspolagati poslovnim prostorom koji ispunjava uslove koji se odnose na tehničku opremljenost, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Poslovni prostor iz stava 1. ovog člana predstavlja posebnu građevinsku cjelinu u odnosu na druge poslovne prostore u istom građevinskom objektu.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, poslovni prostor agencije ne mora predstavljati posebnu građevinsku cjelinu ukoliko se takav prostor nalazi u okviru tržnih centara, sajamskih prostora, u sklopu autobuskih, željezničkih stanica, aerodromskih terminala i u holu ugostiteljskog objekta za smještaj vrste hotel.

(4) Izuzetno od stava 1. ovog člana agencija koja prodaje usluge isključivo elektronskim putem, ne mora da ispunjava uslove koji se odnose na poslovni prostor agencije.

(5) Turistička agencija iz stava 4. ovog člana dužna je da u poslovanju primjenjuje odredbe posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača u dijelu koji se odnosi na sklapanje ugovora na daljinu i da pored lica ovlašćenog za zastupanje agencije ima zaposleno još jedno lice.

(6) Ministar pravilnikom propisuje uslove koji se odnose na uređenje prostora i opremu agencije.

Prodaja turističkog paket-aranžmana

Član 23.

(1) Agencija prodaje turistički paket-aranžman kao kombinaciju dviju ili više usluga po unaprijed utvrđenoj cijeni.

(2) Prodajna cijena je ugovorena cijena turističkog paket-aranžmana koja mora da sadrži sve one troškove koji čine neodvojiv dio neophodan za realizaciju tog putovanja.

(3) Izdvojeni obračun ili naplata pojedinačnih usluga istog turističkog paket-aranžmana ne oslobađa agenciju od obaveze iz stava 1. ovog člana.

Elektronska prodaja turističkog paket-aranžmana

Član 24.

(1) Agencija koja prodaje uslugu elektronskim putem posluje u skladu sa ovim zakonom i propisima kojim se uređuje zaštita potrošača.

(2) Agencija iz stava 1. ovog člana dužna je da ispuni uslove koji se odnose na usluge prodaje elektronskim putem, kao i da elektronsku prodaju turističkog paket-aranžmana, izleta i drugih usluga u turizmu obavlja uz obavezno navođenje sljedećih podataka:

- 1) poslovno ime i matični broj,
- 2) adresa, sjedište, odnosno poslovna jedinica,
- 3) kontakt podaci (telefon, mejl adresa i dr.),
- 4) broj važeće licence Ministarstva u skladu sa ovim zakonom,
- 5) bezuslovna i na prvi poziv plativa bankarska garancija ili polisa osiguravajućeg društva,
- 6) opšti uslovi putovanja,
- 7) program putovanja,
- 8) ime i prezime i kontakt podaci lica zaduženog za prijem reklamacije,
- 9) broj tekućeg računa turističke agencije.

(3) Ukoliko agencija posredstvom društvenih mreža, drugih veb-sajtova i tome slično daje obavještenje o turističkom paket-aranžmanu, izletu i drugim uslugama koje pruža, dužna je da ispuni uslove iz stava 2. ovog člana.

Obaveze turističke agencije

Član 25.

Turistička agencija je obavezna da:

- 1) donese opšte uslove putovanja i program putovanja,
- 2) preduzme radnje koju su propisane zakonom kojim su uređena prava potrošača u Republici [predugovorno obavješćavanje, zaključivanje ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja) i ostale obaveze po tom zakonu],
- 3) obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i o tome obavijesti korisnika turističke usluge,
- 4) se pridržava utvrđenih cijena i sadržaja pojedinačnih usluga (viziranje, rezervacije, izleti i ostalo), svih uslova navedenih u opštim uslovima putovanja, programu putovanja i ugovoru i u svim poslovima iz člana 21. ovog zakona postupa sa pažnjom dobrog privrednika,
- 5) nudi i prodaje programe putovanja koji su pripremljeni na osnovu zaključenog ugovora sa trećim licima kojima je povjerio izvršenje usluga iz tog programa putovanja,
- 6) u slučaju otkaza putovanja korisnicima turističke usluge blagovremeno vrati uplaćena sredstva,
- 7) obezbijedi smještaj u periodu trajanja ugovorenog putovanja,
- 8) obezbijedi povratak korisnika turističke usluge na odredište,
- 9) vodi računa da korisnici turističke usluge ne budu neopravdano zadržani na putovanju duže nego što je predviđeno programom putovanja,
- 10) dnevno vodi evidenciju prodatih turističkih putovanja,
- 11) u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja u kom obavlja djelatnost na vidnom mjestu istakne licencu za obavljanje poslova turističke agencije (u daljem tekstu: licenca),
- 12) ponudi korisniku turističke usluge osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja, povrede, smrti, oštećenja ili gubitka prtljaga, dobrovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme putovanja i boravka u inostranstvu, te osiguranje od otkaza putovanja,
- 13) angažuje tokom putovanja, na jeziku grupe za koju se aranžman realizuje, najmanje jednog turističkog vodiča ili turističkog pratioca za grupu od deset do 50 korisnika turističke usluge, te najmanje jednog na svakih sljedećih 50 korisnika turističkih usluga,
- 14) koristi usluge ovlaštenog turističkog vodiča i turističkog pratioca,
- 15) za cjelokupan period trajanja turističkog putovanja omogućiti korisniku turističke usluge jednostavan i pristupačan način obraćanja licu ovlaštenom za prijem reklamacija,
- 16) kao poslovnu tajnu čuva podatke o korisniku turističke usluge, koje ne može dostavljati drugom licu bez njegovog izričitog odobrenja,
- 17) svaku promjenu registrovanog podatka o sjedištu, poslovnoj jedinici, odnosno izdvojenoj poslovnoj prostoriji prijavi Ministarstvu u roku od 15 dana od dana nastale promjene,
- 18) objavi uslove, sadržaj i cijenu svake pojedinačne usluge (viziranje, rezervacije, izleti i ostalo) koju pruža i pridržava se tih uslova, sadržaja i cijena,
- 19) u svim reklamnim i promotivnim materijalima, kao i u svim poslovnim dokumentima vidljivo naznači poslovno ime i sjedište, te identifikacioni broj.

Opšti uslovi putovanja

Član 26.

(1) U opštim uslovima putovanja korisniku turističke usluge neposredno se pojašnjavaju prava i obaveze agencije i korisnika turističke usluge u realizaciji organizacije turističkog putovanja u skladu sa zakonom kojim su uređena prava potrošača u Republici i

obligacioni odnosi, kao i prava i obaveze prilikom obavljanja ostalih poslova agencije iz člana 21. ovog zakona, ukoliko ih agencija obavlja.

(2) Opšti uslovi putovanja sadrže najmanje:

1) pravo agencije na naknadu učinjenih troškova ako je korisnik turističke usluge odustao od ugovora zbog okolnosti koje nije mogao izbjeći ili otkloniti i koje bi da su postojale u vrijeme zaključenja ugovora predstavljale opravdan razlog da ne zaključi ugovor,

2) pravo korisnika turističke usluge na naknadu učinjenih troškova kada je obezbijedio odgovarajuću zamjenu ili je zamjenu našla agencija,

3) odgovornost agencije kada izvršenje usluga povjeri trećim licima,

4) prava korisnika turističke usluge za slučaj otkaza putovanja,

5) uslove za izmjenu ugovorene cijene putovanja,

6) informaciju o sadržaju jemstva za osiguranje od odgovornosti za pričinjenu štetu korisniku turističke usluge,

7) pojašnjenje postupka, rokove i obaveze agencije u vezi sa reklamacijom korisnika turističke usluge zbog otkaza putovanja, neizvršenja ili nepotpunog izvršenja usluga obuhvaćenih programom putovanja.

(3) Agencija je dužna opšte uslove putovanja staviti na raspolaganje korisnicima turističkih usluga.

Program putovanja

Član 27.

Za realizaciju pojedinačnog turističkog paket-aražmana ili izleta agencija je dužna da izradi program putovanja u pisanoj formi (štampanoj ili elektronskoj), a koji mora da sadrži:

1) poslovno ime i sjedište agencije,

2) broj i datum izdavanja licence,

3) mjesto, datum i vrijeme početka i završetka putovanja (odredište), opis plana putovanja (itinerar), opis odredišta putovanja i periode boravka sa datumima ako je boravak organizovan u dijelovima, odnosno ukupan broj dana i noćenja,

4) podatke o vrsti prevoza i svojstvima prevoznog sredstva koje se koristi prilikom realizacije putovanja,

5) podatke o smještajnom objektu (vrsta i naziv, lokacija i kategorija prema važećim propisima zemlje u kojoj se objekat nalazi i sadržaje koje objekat ima), odnosno podatke o opremljenosti smještajne jedinice (soba, apartman, studio), opremljenost i nivo komfora i usluga i ostale karakteristike,

6) podatke o broju noćenja, vrsti i broju usluga i ukupnom broju dana turističkog putovanja,

7) broj, vrstu i način usluživanja obroka kao karakteristike jela i ishrane,

8) ukupnu cijenu putovanja i usluge koje su obuhvaćene tom cijenom,

9) iznos takse i naknade koje se odnose na određene usluge, a koje nisu uključene u cijenu putovanja (pristajanje, ukrcavanje, takse u pristaništima i na aerodromima, boravišne takse i slično),

10) način i dinamiku plaćanja putovanja,

11) cijenu onih fakultativnih usluga koje nisu obuhvaćene prodajnom cijenom,

12) posebne obaveze putnika koje su uslov za realizaciju putovanja (zdravstvene, carinske i granične formalnosti, administrativne i vizne, kao i dokumenta i rokovi neophodni za pribavljanje viza),

13) minimalni broj korisnika turističke usluge, ako je to uslov za realizaciju putovanja i krajnji rok za njihovo obavješćavanje za slučaj otkazivanja putovanja.

Uručivanje programa putovanja

Član 28.

(1) Agencija je dužna da program putovanja uruči korisniku turističke usluge neposredno ili elektronskim putem prije zaključivanja ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja).

(2) Korisnik turističke usluge svojim potpisom neposredno ili elektronskim putem potvrđuje prijem programa putovanja.

Ugovor o turističkom paket-aranžmanu i ugovor o izvođenju ekskurzije

Član 29.

(1) Sadržaj, prava i obaveze agencije i korisnika turističke usluge u ugovoru o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), kao i u drugim ugovorima u agencijskom poslovanju, propisani su zakonom kojim su uređena prava potrošača u Republici i obligacioni odnosi.

(2) Izuzetno, u slučaju organizacije grupnih školskih putovanja kao što su: učeničke, đачke i studentske ekskurzije, agencija je obavezna da zaključi ugovor o organizaciji ekskurzije sa vaspitno-obrazovnom ustanovom u čije ime se organizuje ekskurzija, te da ugovore dostave roditeljima maloljetnih učenika, đака i studenatima.

(3) Ugovor iz stava 2. ovog člana sadrži sve elemente ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), s tim da korisnici usluga grupnog putovanja (učenici, đaci i studenti) imaju ista prava i obaveze kao i korisnici turističkih usluga iz turističkog paket-aranžmana prema zakonu kojim je uređena zaštita potrošača u Republici i zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi.

(4) Korisnici usluga grupnog putovanja (učenici, đaci i studenti) na osnovu ugovora iz stava 2. ovog člana ostvaruju sva prava koja korisnicima turističkih usluga pripadaju na osnovu ovog zakona.

(5) Uz ugovor iz stava 2. ovog člana obavezno se prilaže spisak korisnika usluga grupnog putovanja ovjeren od odgovornog lica vaspitno-obrazovne ustanove.

(6) Prije zaključivanja ugovora o organizaciji ekskurzije potrebno je pribaviti pismenu saglasnost roditelja, odnosno staratelja svih korisnika usluga grupnog putovanja iz stava 4. ovog člana.

(7) Ugovori iz st. 1. i 2. ovog člana moraju biti sačinjeni na jednom od službenih jezika Republike.

(8) Izuzetno od stava 7. ovog člana, ugovori i dokumentacija mogu biti na stranom jeziku, ali je agencija dužna da obezbijedi njihov prevod ovjeren od ovlašćenog lica.

(9) Ministar u saradnji sa ministrom prosvjete i kulture pravilnikom propisuje oblik i sadržaj ugovora o organizovanju ekskurzije.

Ugovor o posredovanju

Član 30.

(1) Agencija kao posrednik može da prodaje samo turistički paket-aranžman druge agencije u svojstvu organizatora putovanja sa kojim ima zaključen ugovor o posredovanju.

(2) Agencija prodaje turistički paket-aranžman u ime i za račun agencije u svojstvu organizatora putovanja.

(3) Agencija je dužna da prodaje turistički paket-aranžman pod istim uslovima kao i agencija u svojstvu organizatora putovanja, uz odgovarajuću naknadu.

(4) Agencija koja je putniku prodala turistički paket-aranžman dužna je da sva dokumenta iz ugovora o organizovanom putovanju uruči putniku neposredno, uz potvrdu putnika o prijemu tih dokumenata.

(5) Agencija je dužna da u programu putovanja i u ugovoru zaključenim sa korisnikom turističke usluge naznači svojstvo u kome nastupa, navede poslovno ime i broj licence agencije u svojstvu organizatora turističkog putovanja, kao i da korisniku turističke usluge stavi na raspolaganje program i opšte uslove putovanja agencije u svojstvu organizatora putovanja u pisanoj formi.

(6) U vezi sa ostalim pravima i obavezama iz ugovora o posredovanju shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima su uređeni obligacioni odnosi i zaštita potrošača.

Obaveze agencije u slučaju otkaza turističkog paket-aranžmana i oslobađanje od odgovornosti agencije

Član 31.

(1) U slučaju da agencija otkaze turistički paket-aranžman ili izlet, agencija je dužna da korisniku turističke usluge vrati uplaćena sredstva za otkazano putovanje u skladu sa zakonom kojim su uređena prava potrošača u Republici i obligacioni odnosi.

(2) Agencija nije odgovorna korisniku turističke usluge za nastalu štetu ako:

1) je utvrđeno da su propusti u neispunjavanju ugovornih usluga krivica korisnika turističke usluge,

2) su propusti nastali djelovanjem više sile ili nekim drugim događajem koje organizator turističkog putovanja nije mogao da predvidi ili otkloni i pored profesionalne pažnje, a u to se ne ubraja prebukiranje.

Obaveze turističke agencije prilikom pružanja usluga prevoza

Član 32.

(1) Agencija je obavezna da prevoz korisnika turističkih usluga obavlja sopstvenim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima u vlasništvu drugih prevoznika registrovanih za obavljanje djelatnosti prevoza putnika.

(2) Kada agencija obavlja prevoz korisnika turističke usluge prevoznim sredstvima u vlasništvu drugih prevoznika, obavezna je da sačini ugovor o međusobnim pravima i obavezama.

(3) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na prevozna sredstva kojima se obavlja linijski prevoz putnika iz mjesta polaska i dolaska do odredišta i nazad u skladu sa propisima iz oblasti saobraćaja.

Uslovi za rad turističke agencije

Član 33.

(1) Poslove agencije može da obavlja privredno društvo ili preduzetnik koji ima obezbijeđeno jemstvo, odnosno garanciju u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim je uređena oblast bankarstva u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja u kojem neposredno obavlja poslove iz člana 21. ovog zakona ima zaposlena najmanje dva lica u punom radnom vremenu, od kojih jedno lice sa:

1) završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ESTS bodova ili ekvivalentom,

2) znanjem najmanje jednog stranog jezika.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, agencija koja se u svom poslovanju bavi organizacijom i sprovođenjem sopstvenih turističkih paket-aranžmana ili izleta na području Republike, odnosno BiH, neposredno ih prodaje ili nudi na prodaju korisnicima turističkih usluga (rezidentima ili nerezidentima), odnosno obavlja poslove iz člana 21. ovog zakona koji se odnose isključivo na receptivni ili domaći turizam, može da obavlja te poslove kao

privredno društvo ili preduzetnik ako obezbijedi jemstvo, odnosno garanciju u skladu sa ovim zakonom i ukoliko u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja u kojem neposredno obavlja poslove iz člana 21. ovog zakona ima zaposleno najmanje jedno lice u punom radnom vremenu sa najmanje srednjom stručnom spremom u četvorogodišnjem trajanju.

Jemstvo za obavljanje poslova turističke agencije

Član 34.

(1) Agencija iz člana 33. stav 1. ovog zakona dužna je da obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova u obliku neopozive, bezuslovne i na prvi poziv plative bankarske garancije ili polise osiguravajućeg društva sa limitom odgovornosti do 50.000 KM.

(2) Agencija iz člana 33. stav 2. ovog zakona dužna je da obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova u obliku neopozive, bezuslovne i na prvi poziv plative bankarske garancije ili polise osiguravajućeg društva sa limitom odgovornosti do 10.000 KM.

(3) Jemstvo iz st. 1. i 2. ovog člana se obezbjeđuje radi naknade korisniku turističke usluge:

1) plaćene cijene putovanja ako zbog platne nemogućnosti ili stečaja agencije izostanu usluge putovanja,

2) naknade troškova koji su nastali zbog platne nemogućnosti ili stečaja agencije da izmiri troškove nužnog smještaja, ishrane i povratka korisnika turističke usluge u mjesto polaska,

3) naknade štete koja se prouzrokuje korisniku turističke usluge neispunjenjem, djelimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza agencije koje su određene ugovorom o turističkom paket-aranžmanu i programom putovanja.

(4) Agencija je dužna da jemstvo za organizaciju putovanja posjeduje za sve vrijeme trajanja licence.

(5) Bankarsku garanciju agenciji kao nalogodavcu izdaje banka kao garant.

(6) Bankarska garancija mora da sadrži klauzulu „bez prigovora“ ili „naplativa na prvi poziv“.

(7) Ugovarač osiguranja od odgovornosti je agencija.

(8) U bankarskoj garanciji i polisi osiguranja moraju biti naznačeni osigurani rizici iz stava 3. ovog člana.

(9) U slučaju da agencija obezbjeđuje jemstvo u obliku bankarske garancije ili polise osiguranja ugovorene na jednogodišnji period, dužna je da u roku od 15 dana od dana izdavanja bankarske garancije ili polise osiguranja za naredni jednogodišnji period Ministarstvu dostavi produženu bankarsku garanciju, odnosno polisu osiguranja.

Bankarska garancija za izvođenje ekskurzije

Član 35.

(1) Za organizaciju grupnih školskih putovanja kao što su učeničke, đачke i studentske ekskurzije, pored jemstva iz člana 34. ovog zakona, agencija je obavezna da obezbijedi posebnu bankovnu garanciju u najmanjoj vrijednosti polovine ukupne cijene koštanja ekskurzije utvrđene ugovorom iz člana 29. stav 2. ovog zakona.

(2) Garancija iz stava 1. ovog člana obezbjeđuje se radi naknade štete u svim slučajevima iz člana 34. stav 3. ovog zakona.

(3) Na sva pitanja u vezi sa izdavanjem bankovne garancije iz stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 34. st. 5, 6. i 8. ovog zakona.

Korisnik jemstva i garancije

Član 36.

(1) Korisnik jemstva i garancije iz čl. 34. i 35. ovog zakona je korisnik turističke usluge ili drugo lice koje u skladu sa zakonom ima pravo na naknadu troškova ili štete, u slučaju:

1) kada je platio cijenu putovanja i izmirio troškove nužnog smještaja, ishrane i povratka sa putovanja u mjesto polaska u zemlji i inostranstvu i

2) neispunjenja, djelimičnog ispunjenja ili neurednog ispunjenja obaveza agencije koje su određene opštim uslovima putovanja i programom putovanja.

(2) Obezbijeđenim jemstvom, odnosno garancijom ne mogu se ograničiti prava lica iz stava 1. ovog člana na naknadu troškova ili štete.

Licenca za obavljanje poslova turističke agencije

Član 37.

(1) Agencije iz člana 33. ovog zakona dužne su da nakon pribavljanja rješenja iz člana 16. ovog zakona od Ministarstva pribave dozvolu za rad, odnosno licencu.

(2) U postupku izdavanja licence Ministarstvo utvrđuje da li je agencija registrovana za obavljanje turističke djelatnosti kod nadležnog suda ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, odnosno da li su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona koji se odnose na uslove za zaposlene, obezbjeđenje jemstva, uslove za izricanje zaštitnih mjera protiv odgovornog lica organizatora turističkog putovanja i drugi uslovi za rad agencije koji se tiču solventnosti i kvaliteta rada agencije, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

(3) Uz zahtjev za izdavanje licence, potrebno je dostaviti sljedeću dokumentaciju:

1) potvrdu nadležnog suda da nad agencijom koja je organizovana kao privredno društvo nije otvoren postupak stečaja ili likvidacije,

2) potvrdu nadležnog suda da agenciji nije izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti, niti je odgovornom licu u agenciji izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti,

3) dokaz o ispunjenosti zakonskih uslova za zaposlene u agenciji, a to podrazumijeva:

1. kopiju diplome ili uvjerenja o stečenoj stručnoj spremi,

2. uvjerenje, odnosno potvrdu o znanju stranog jezika ili ovjerenu kopiju diplome o završenom školovanju na stranom jeziku,

4) potvrdu, odnosno uvjerenje Poreske uprave Republike Srpske o registraciji obveznika doprinosa obaveznog osiguranja,

5) ovjerene i od odgovornog lica agencije potpisane opšte uslove putovanja,

6) dokaz o posjedovanju jemstva iz člana 34. ovog zakona.

(4) U slučaju iz člana 22. stav 4. ovog zakona, uz zahtjev za izdavanje licence, potrebno je dostaviti dokumentaciju iz stava 3. t. 1), 2), 4), 5) i 6) ovog člana.

(5) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, u saradnji sa Agencijom za posredničke i finansijske usluge (u daljem tekstu: APIF) ili uvidom u Jedinostveni informacioni sistem za registraciju poslovnih subjekata Republike Srpske provjerava registrovanje turističke agencije i osnivanje poslovne jedinice ili izdvojene jedinice.

(6) Ministar pravilnikom propisuje oblik i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje licence.

Izdavanje licence, odbijanje zahtjeva za izdavanje licence i revizija licence za obavljanje poslova turističke agencije

Član 38.

(1) Ministarstvo izdaje licencu u formi rješenja najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog i potpunog zahtjeva agencije.

(2) Licenca sadrži: puno poslovno ime agencije, matični broj, sjedište agencije i identifikacioni kod agencije.

(3) Ministarstvo odbija zahtjev za izdavanje licence ako:

1) se utvrdi da je zahtjev podnesen od agencije kojoj je u periodu od tri godine, računajući od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje licence, bila oduzeta licenca,

2) su osnivači, odnosno odgovorna lica agencije ili lica koja nakon osnivanja pristupe agenciji, fizička lica koja su direktno ili indirektno imala kontrolno učešće u kapitalu agencije kojoj je oduzeta licenca,

3) su osnivači, odnosno odgovorna lica agencije ili lica koja nakon osnivanja pristupe agenciji, fizička lica koja su u periodu od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence kažnjena za prekršaj iz oblasti privrede,

4) nisu ispunjeni ostali uslovi za izdavanje licence iz člana 37. stav 3. ovog zakona.

(4) Licenca iz stava 1. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od tri godine od dana njenog dostavljanja agenciji.

(5) Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava 4. ovog člana.

(6) U postupku revizije licence Ministarstvo, u saradnji sa APIF-om ili uvidom u Jedinstveni informacioni sistem za registraciju poslovnih subjekata Republike Srpske, a u saradnji sa Poreskom upravom Republike Srpske, po službenoj dužnosti, pribavlja dokumentaciju iz člana 37. stav 3. tačka 4) ovog zakona.

(7) U postupku revizije licence agencija dostavlja dokumentaciju iz člana 37. t. 1), 2), 3), 5) i 6) ovog zakona i sljedeća dokumenta:

1) ovjeren i potpisan spisak realizovanih turističkih putovanja, turističkih paket-aranžmana, ekskurzija, izleta, odnosno izvršenih drugih poslova iz člana 21. t. 2) do 15) ovog zakona koje je agencija obavljala u periodu od trenutka izdavanja licence do trenutka pokretanja postupka revizije licence,

2) izvod iz evidencije prodatih turističkih putovanja iz člana 25. stav 1. tačka 10) ovog zakona.

(8) Licenca iz stava 1. ovog člana je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(9) Podnosilac zahtjeva za izdavanje licence snosi troškove postupka i troškovi se plaćaju prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje licence.

(10) Troškovi postupka iz stava 9. ovog člana uplaćuju se u korist budžeta Republike.

(11) Na sva pitanja koja se odnose na postupak izdavanja licenci koja ovim zakonom nisu posebno uređena, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

(12) Ministar pravilnikom propisuje oblik i sadržaj identifikacionog koda agencije.

Prestanak važenja licence turističke agencije

Član 39.

(1) Licenca prestaje da važi:

1) istekom perioda određenog za reviziju, osim ako je agencija postupila u skladu sa članom 38. stav 7. ovog zakona,

2) na osnovu zahtjeva agencije,

3) oduzimanjem licence,

4) podjelom agencije na dva društva ili više društava, ili prestankom postojanja agencije u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i obavljanje preduzetničke djelatnosti.

(2) Rješenje o prestanku važenja licence donosi ministar.

(3) Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Oduzimanje licence turističke agencije

Član 40.

(1) Ministar donosi rješenje o oduzimanju licence agenciji ako se nakon izdavanja licence u postupku inspekcijskog pregleda ili revizije licence utvrdi:

1) da je agencija prestala da ispunjava uslove iz čl. 16. i 33. ovog zakona,

2) da agencija za vrijeme važenja licence posluje bez važećeg jemstva iz člana 34. ovog zakona,

3) da agencija za vrijeme važenja licence organizuje izvođenje ekskurzija, a bez obezbjeđenja bankarske garancije iz člana 35. ovog zakona,

4) da agencija nudi ili prodaje programe putovanja bez zaključenog ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), odnosno bez ugovora o posredovanju iz člana 30. ovog zakona, u formi i sadržaju propisanom zakonom kojim je regulisana zaštita potrošača u Republici i obligacioni odnosi, ili bez ugovora o organizaciji ekskurzije iz člana 29. ovog zakona, u formi i sadržaju propisanom ovim zakonom,

5) da je agenciji u periodu važenja licence dva puta u roku od godinu dana izrečena novčana kazna za prekršaj zbog neizvršavanja obaveza iz čl. 25, 26, 27. i 32. ovog zakona,

6) da je licenca izdata na osnovu neistinitih podataka ili falsifikovanih dokumenata,

7) da je agencija otkazala putovanje, a korisnicima turističke usluge u zakonskom roku ne izvrši povraćaj uplaćenih sredstava,

8) da agencija nije obezbijedila smještaj korisnika turističke usluge za vrijeme ugovorenog putovanja.

(2) Agencija kojoj je oduzeta licenca ne može da podnese zahtjev Ministarstvu za dobijanje licence prije isteka roka od tri godine od dana dostavljanja rješenja o oduzimanju licence.

(3) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Turistička putovanja za sopstvene potrebe

Član 41.

(1) Udruženja, organizacije i sindikati mogu, radi ostvarivanja svojih ciljeva i zadataka propisanih statutom ili drugim aktom, organizovati putovanje koje uključuje prevoz i smještaj samo za svoje članove, u skladu sa posebnim propisima kojima se registruju udruženja, organizacije i sindikati, bez svrhe sticanja dobiti.

(2) Udruženja, organizacije i sindikati su dužni da utvrde godišnji plan putovanja (u daljem tekstu: plan putovanja) i dostave ga tržišnoj inspekciji u roku od sedam dana od dana usvajanja.

(3) Plan putovanja koji nije dostavljen tržišnoj inspekciji smatraće se kao da nije ni donijet.

(4) Plan putovanja aktom usvaja statutom utvrđen nadležni organ udruženja, organizacije i sindikata.

(5) Udruženja, organizacije i sindikati koji su utvrdili plan putovanja dužni su da istovremeno sa planom putovanja dostave tržišnoj inspekciji podatke koji su neophodni za njihovu identifikaciju, statut, podatke o broju članova i akt iz stava 4. ovog člana.

(6) U slučaju promjene plana putovanja udruženja, organizacije i sindikati su dužni da novi plan putovanja dostave tržišnoj inspekciji najkasnije pet dana od dana usvajanja novog plana.

(7) Udruženja, organizacije i sindikati mogu da realizuju samo ona putovanja koja su predviđena planom putovanja i kojima se ostvaruju ciljevi utvrđeni osnivačkim aktom, odnosno statutom.

(8) Udruženja, organizacije i sindikati su dužni da svako putovanje prijave tržišnoj inspekciji, najkasnije pet radnih dana prije početka putovanja.

(9) Uz prijavu iz stava 8. ovog člana udruženja, organizacije i sindikati su dužni da dostave program putovanja i spisak putnika sa dokazom o članstvu.

(10) Udruženja, organizacije i sindikati su dužni da u programu putovanja posebno istaknu obavještenje da za putovanje nije obezbijeđena zaštita koja se odnosi na bankarsku garanciju ili polis osiguranja osiguravajućeg društva.

(11) Putovanje se ne može javno oglašavati i reklamirati, osim davanja obavještenja članovima.

(12) Udruženja, organizacije i sindikati su dužni da vode evidenciju ugovora o organizaciji putovanja i podataka iz ugovora zaključenih sa trećim licima kojima je povjereno izvršenje usluga prevoza, smještaja i drugih usluga iz programa putovanja.

(13) Udruženja, organizacije i sindikati su dužni da za svako putovanje vode i evidenciju koja naročito sadrži:

1) podatke o putniku (ime, prezime, broj članske karte sa datumom izdavanja i kontakt podatke),

2) mjesto, datum i vrijeme početka i završetka putovanja, opis odredišta putovanja i periode boravka sa datumima,

3) podatke o vrsti prevoza i svojstvima prevoznog sredstva koje se koristi,

4) podatke o smještajnom objektu (vrsta i naziv, lokacija i kategorija prema važećim propisima zemlje u kojoj se objekat nalazi i sadržaje koje objekat ima),

5) podatke o broju noćenja, vrsti i broju usluga i ukupnom broju dana putovanja,

6) prodajnu cijenu putovanja sa uslugama, koje su obuhvaćene tom cijenom,

7) cijenu onih fakultativnih usluga, koje nisu obuhvaćene prodajnom cijenom,

8) način i dinamiku plaćanja putovanja,

9) cilj i svrhu putovanja, usaglašeni sa aktom o osnivanju, odnosno statutom.

(14) Evidencije iz st. 12. i 13. ovog člana vode se po načelima urednosti i tačnosti, na način koji ne dozvoljava brisanje unesenih podataka i kojim se omogućava uvid u podatke po hronološkom redu.

(15) Putovanje koje nije u planu putovanja ili podaci o putovanju koji nisu evidentirani na način iz st. 12. i 13. ovog člana, a imaju elemente turističkog putovanja u smislu ovog zakona smatraće se turističkim putovanjem za čije je organizovanje i realizovanje potrebna licenca iz člana 37. ovog zakona.

(16) Izuzetno od stava 1. ovog člana, vjerske organizacije mogu organizovati posjete vjernika i hodočašća vjerskim svečanostima, svetim mjestima i procesijama u skladu sa zakonom kojim je uređen pravni položaj crkava i vjerskih zajednica.

GLAVA V

TURISTIČKI VODIČ, TURISTIČKI PRATILAC I

TURISTIČKI ANIMATOR

Turistički vodič

Član 42.

(1) Turistički vodič je fizičko lice koje korisnicima turističkih usluga pokazuje i stručno objašnjava, po unaprijed utvrđenom programu, prirodne, kulturno-istorijske, arheološke, etnografske, društveno-političke i druge turističke znamenitosti.

(2) Uslugama turističkog vodiča, u smislu ovog zakona, ne smatraju se poslovi pokazivanja, stručnog objašnjavanja ili davanja informacija koje obavlja stručno lice unutar poslovnog prostora u kome radi (muzeji, galerije), u nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim prirodnim dobrima ili spomenicima kulture, stručni radnik putničke agencije koji prati turističku grupu iz mjesta u mjesto, planinski vodiči, speleološki vodiči, vodiči u lov i ribolovu i u ostalim oblicima turizma iz ovog zakona, kao i vođa ili pratilac izleta ili školskih ekskurzija (u daljem tekstu: specijalizovani vodiči).

(3) Specijalizovani vodiči za obavljanje poslova iz stava 2. ovog člana ne moraju imati položen stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za sticanje zvanja turističkog vodiča

Član 43.

(1) Za sticanje zvanja turističkog vodiča potrebno je da fizičko lice ispuni sljedeće uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH, odnosno strani državljanin koji ima prijavljen privremen boravak u BiH,
- 2) da ima najmanje završeno srednje obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju,
- 3) da ima aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika i
- 4) da ima položen stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča može se polagati za:

- 1) područje Republike i/ili
- 2) turistička područja (turističke regije) koja obuhvataju teritoriju na kojoj se, po ovom zakonu, osnivaju međuopštinske turističke organizacije,
- 3) područje jedinice lokalne samouprave.

(3) Lice iz stava 1. ovog člana polaže stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike pred komisijom koju rješenjem formira ministar, u skladu sa programom polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike.

(4) Troškove polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike snosi lice koje polaže stručni ispit, a troškovi se uplaćuju u korist budžeta Republike i iznose jednu četvrtinu iznosa utvrđene najniže neto plate u Republici, za prethodnu godinu.

(5) Ministarstvo izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike i vodi evidenciju lica koja su položila ispit za turističkog vodiča.

(6) Lice iz stava 1. ovog člana polaže stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za turistička područja (turističke regije) koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međuopštinske turističke organizacije pred komisijom koju imenuje međuopštinska turistička organizacija ili jedna ili više turističkih organizacija jedinice lokalne samouprave u skladu sa posebnim programom polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za navedeno područje.

(7) Međuopštinska turistička organizacija, odnosno jedna ili više turističkih organizacija jedinice lokalne samouprave izdaju uvjerenje o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča turističke regije i vode evidenciju lica koja su položila ispit za turističkog vodiča turističke regije ili jedinice lokalne samouprave.

Područje pružanja usluga turističkog vodiča

Član 44.

(1) Lice koje položi stručni ispit iz člana 43. stav 3. ovog zakona može da pruža usluge vodiča na području Republike.

(2) Lice koje položi stručni ispit iz člana 43. stav 6. ovog zakona može da pruža usluge vodiča samo na teritoriji turističkog područja (turističke regije) na kojem se osnivaju međuopštinske turističke organizacije ili na području jedinice lokalne samouprave.

(3) Ministar pravilnikom propisuje:

1) program i način polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča iz člana 43. stav 3. ovog zakona,

2) sadržaj i način vođenja evidencije lica koja su položila ispit za turističkog vodiča i sadržaj uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča,

3) oblik i sadržaj legitimacije i oznake turističkog vodiča.

(4) Međuopštinska turistička organizacija, odnosno jedna ili više turističkih organizacija jedinica lokalne samouprave, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra, donosi program polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča iz člana 43. stav 6. ovog zakona, te utvrđuje sadržaj i način vođenja evidencije lica koja su položila ispit za turističkog vodiča, sadržaj uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča, oblik i sadržaj legitimacije i oznake turističkog vodiča.

Počasni turistički vodič

Član 45.

(1) Ministar može utvrditi svojstvo počasnog turističkog vodiča istaknutim naučnicima, stručnjacima iz područja uže specijalnosti i licima koja su dala doprinos razvoju turizma, a koja ispunjavaju uslove iz člana 43. stav 1. t. 1), 2) i 3) ovog zakona.

(2) Počasni turistički vodič može obavljati poslove vodiča samo povremeno.

Način pružanja usluga turističkog vodiča

Član 46.

(1) Turistički vodič može da pruža usluge samostalno kao preduzetnik, odnosno posredstvom agencije, privrednog društva koje obavlja turističku djelatnost kao pretežnu.

(2) Za pružanje usluga iz čl. 42. i 43. ovog zakona turistički vodič ne mora posjedovati poslovni prostor.

(3) Za registraciju turističkog vodiča kao preduzetnika, pored uslova propisanih zakonom kojim se uređuje registracija samostalnih preduzetnika, lice iz člana 43. ovog zakona dužno je da jedinici lokalne samouprave dostavi uvjerenje o položenom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike ili turističkog područja na kojem se osnivaju međuopštinske turističke organizacije.

(4) Turistički vodič može pružati usluge posredstvom agencije, privrednog društva ili drugog pravnog lica koje obavlja turističku djelatnost kao pretežnu na osnovu ugovora o djelu ili drugog ugovora o izvršenju posla.

(5) Udruženje turističkih vodiča može u ime i za račun svojih članova posredovati u pružanju usluga turističkog vodiča, uz obavezu izdavanja računa korisniku usluge.

Turistički pratilac

Član 47.

Turistički pratilac je fizičko lice koje u skladu sa članom 16. ovog zakona obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turističke grupe, te daje turistima osnovna saopštenja o putovanju.

Uslovi za sticanje zvanja turističkog pratioca

Član 48.

(1) Za sticanje zvanja turističkog pratioca potrebno je da fizičko lice ispuni uslove iz člana 43. stav 1. t. 1), 2) i 3) ovog zakona, kao i da stekne stručna znanja u skladu sa posebnim ispitnim programom.

(2) Uslove iz stava 1. ovog člana i ispitni program utvrđuje odgovorno lice agencije ili strukovnog udruženja agencija.

(3) Agencija izdaje uvjerenje o sticanju zvanja turističkog pratioca.

(4) Evidenciju lica koja su stekla zvanje turističkog pratioca vodi strukovno udruženje agencija.

(5) Za obavljanje poslova iz člana 47. ovog zakona turistički pratilac ne mora posjedovati poslovni prostor.

(6) Turistički pratilac može obavljati poslove iz člana 47. ovog zakona nakon izdavanja uvjerenja agencije, odnosno strukovnog udruženja agencija.

(7) Izuzetno, turistički pratilac može obavljati poslove iz člana 47. ovog zakona posredstvom agencije, privrednog društva ili drugog pravnog lica na osnovu ugovora o djelu ili drugog ugovora o izvršenju posla.

Turistički animator

Član 49.

(1) Turistički animator je fizičko lice koje u skladu sa članom 15. ovog zakona planira i ostvaruje programe organizovanja slobodnog vremena korisnika turističkih usluga, a koje se odnosi na sportsko-rekreativne, zabavne i kulturne sadržaje.

(2) Za obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana turistički animator ne mora posjedovati poslovni prostor.

Obaveze turističkog vodiča, turističkog pratioca i turističkog animatora

Član 50.

(1) Turistički vodič, turistički pratilac i turistički animator dužni su da pružaju usluge savjesno i stručno u skladu sa odredbama ovog zakona i uzansama u turizmu.

(2) Prilikom obavljanja poslova, turistički vodič mora kod sebe imati legitimaciju turističkog vodiča, te na vidljivom mjestu nositi propisanu oznaku turističkog vodiča.

(3) Pri obavljanju poslova turistički vodič je dužan kod sebe imati rješenje nadležnog organa za pružanje usluga ukoliko poslove obavlja u svojstvu preduzetnika ili ugovor o djelu, odnosno drugi ugovor iz člana 46. stav 4. ovog zakona.

GLAVA VI

USLUGE U TURIZMU

Turističke usluge

Član 51.

(1) Turističke usluge u smislu ovog zakona su: turističke usluge u zdravstvenom turizmu, turističke usluge na selu, turističke usluge u lovno-ribolovnom turizmu, turističke usluge na vodama, turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, turističke usluge koje se mogu pružati u kulturnom, kongresnom, omladinskom, planinskom i vjerskom turizmu i u ostalim oblicima turizma i ostale turističke usluge.

(2) Turističke usluge iz stava 1. ovog člana mogu pružati pravna lica, preduzetnici i fizička lica registrovana za obavljanje djelatnosti u skladu sa propisima iz oblasti ugostiteljstva.

(3) Uslugama u kongresnom turizmu, u smislu ovog zakona, smatra se skup turističkih usluga u vezi sa organizovanjem naučnih, političkih, stručnih, kulturnih i drugih skupova, prihvata i smještaja učesnika, priređivanje kulturno-zabavnih i drugih manifestacija u vezi sa organizacijom slobodnog vremena učesnika, kao i priređivanje pratećih priredbi (izložbe, prezentacije proizvoda, prodaja proizvoda i slično).

(4) Uslugama u omladinskom turizmu, u smislu ovog zakona, smatra se organizovanje i sprovođenje boravka turista u hostelima ili drugim objektima koji su predviđeni za omladinu, kao što su studentski i omladinski domovi, kampovi, kao i organizovanje kulturno-zabavnih, muzičkih, edukativnih i drugih programa i sadržaja koji su u vezi sa boravkom omladine.

(5) Turističke usluge na skijalištu propisane su posebnim zakonom kojim se uređuje oblast pružanja usluga na skijalištu.

Turističke usluge u zdravstvenom turizmu

Član 52.

Turističke usluge u zdravstvenom turizmu podrazumijevaju putovanja motivisana potrebom za unapređenjem zdravlja i prevenciju bolesti uz pomoć medicinskih usluga, terapija, fizičke aktivnosti, velnes usluga i slično, a koje se konkretno odnose na banjski i medicinski turizam.

Turističke usluge na selu

Član 53.

(1) U seoskom turizmu mogu se pružati turističke usluge boravka turista radi odmora i rekreacije sa mogućnošću učestvovanja u aktivnostima na selu u skladu sa ovim zakonom i propisima iz oblasti ugostiteljstva.

(2) Turističke usluge iz stava 1. ovog člana su aktivnosti koje su karakteristične za seoska područja.

Turističke usluge u lovno-ribolovnom turizmu

Član 54.

(1) Pod turističkim uslugama u lovno-ribolovnom turizmu podrazumijevaju se usluge prihvata i smještaja lovaca – ribolovaca turista u odgovarajuće objekte, organizovanje lova i ribolova i pružanje drugih usluga za potrebe lovno-ribolovnog turizma.

(2) Turističke usluge u lovno-ribolovnom turizmu mogu pružati privredna društva i ostala pravna lica u lovištima u skladu sa propisima iz oblasti lovstva.

(3) Subjekti iz stava 2. ovog člana dužni su da turistima pružaju usluge u skladu sa odredbama ovog zakona i u skladu sa propisima iz oblasti lovstva.

(4) Usluge smještaja u objektima lovnog turizma pružaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast ugostiteljstva.

Turističke usluge na vodama

Član 55.

(1) Pod turističkim uslugama na vodama podrazumijevaju se usluge na rijekama i jezerima i ostalim vodama, kao što su:

- 1) iznajmljivanja plovnih objekata za odmor i rekreaciju i turistička krstarenja,
- 2) iznajmljivanja prostora uz uređenu i djelimično ili potpuno zaštićenu obalu za smještaj plovnih objekata i turista koji borave u njima,
- 3) prihvata, čuvanje, održavanje i snabdijevanje plovnih objekata,
- 4) uređenja i pripremanja plovnih objekata,
- 5) škole plovidbe i ronjenja, obuke za vožnju skutera za vodu, obuke za skipere, skijanje na vodi i organizovanje sportskih nautičkih aktivnosti.

(2) Organizator je dužan da obezbijedi dostupnost službe spasavanja i pružanja hitne medicinske pomoći za vrijeme pružanja turističke usluge iz stava 1. ovog člana.

(3) Turističke usluge u turizmu na vodama pružaju se u prihvatnim i plovnim objektima na rijekama i jezerima.

Podjela turističkih objekata na vodama

Član 56.

(1) Objekti u turizmu na vodama dijele se na prihvatne i plovne objekte.

(2) Prihvatnim objektom, u smislu ovog zakona, smatra se objekat instaliran na obali ili vodi koji služi za prihvata, snabdijevanje, čuvanje, održavanje i popravku plovnih objekata koji se koriste za pružanje usluga korisnicima turističkih usluga.

(3) Prihvatni objekti su, u smislu ovog zakona, sidrišta, pristaništa i marine.

(4) Plovnim objektom, u smislu ovog zakona, smatra se objekat sa tehničkim karakteristikama predviđenim za plovidbu na vodi.

(5) Plovni objekti su plovni objekti namijenjeni za razonodu, sport i rekreaciju i plovni objekti namijenjeni za prevoz putnika i stvari.

Uslovi koje moraju da ispunjavaju prihvatni i plovni objekti turizma na vodama

Član 57.

(1) Prihvatni i plovni objekti turizma na vodama moraju ispunjavati posebne uslove za pojedinu vrstu objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje unutrašnja plovidba.

(2) Pružaoci usluga u slučaju iznajmljivanja plovnog objekta obavezni su da korisniku predaju brodsko svjedočanstvo ili plovidbenu dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje unutrašnja plovidba, a lica koja iznajmljuju plovni objekat moraju biti stručno ospobljena za upravljanje.

Turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti

Član 58.

(1) Turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti su:

- 1) turističke usluge na divljim vodama, kao što su: rafting, kajak, kanu, splavarenje, kanjoning i ostale slične aktivnosti,

2) ostale turističke usluge, kao što su: usluge sportskog penjanja, paraglajding, speleološko istraživanje, ronjenje, speleo-ronjenje, biciklizam, brdski biciklizam, alpinizam, gorsko-planinsko vođenje, skakanje užetom, skakanje padobranom, hajking, trekking, hidrospid, vožnja dajak čamcem i ostale slične aktivnosti.

(2) Turističke usluge iz stava 1. ovog člana na komercijalnoj osnovi mogu pružati privredna društva i preduzetnici (u daljem tekstu: pružalac usluga), pod uslovima propisanim ovim zakonom i u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast unutrašnje plovidbe.

(3) Za pružanje usluga iz stava 1. ovog člana pružaoci usluga moraju imati zaposlena stručna lica, kao što su: instruktori, treneri, skiperi i druga lica koja su obučena za pružanje usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast sporta.

(4) Lica iz stava 3. ovog člana moraju da posjeduju sertifikat izdat od odgovarajuće asocijacije.

(5) Ministar pravilnikom razrađuje minimalno-tehničke uslove za obavljanje raftinga kao turističke usluge sa sportsko-rekreativnim aktivnostima.

Obaveze pružaoca turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti

Član 59.

(1) Pružalac usluga iz člana 58. stav 2. ovog zakona obavezan je da:

1) za pružanje turističkih usluga obezbijedi odgovarajuću opremu i održava je u skladu sa posebnim standardima i propisima, zavisno od vrste turističke usluge koja uključuje sportsko-rekreativne aktivnosti,

2) prije nego što počne sa pružanjem usluga, posebnom informacijom u pisanoj formi, a i usmeno, upozna korisnika turističkih usluga sa vrstama rizika prilikom sprovođenja turističkih usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona,

3) u slučaju organizovanog pružanja usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona osigura korisnike turističkih usluga od posljedica nesrećnog slučaja,

4) upozna korisnike turističkih usluga sa svim osiguranim slučajevima iz polise osiguranja.

(2) Pružalac usluga iz člana 58. stav 2. ovog zakona ne smije početi sa pružanjem usluga prije nego što korisnik turističkih usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona potpiše izjavu o razumijevanju, prihvatanju rizika i preuzimanju odgovornosti za eventualno nastalu štetu i upozna se sa tim.

(3) Licima mlađim od 18 godina usluge iz člana 58 stav 1. ovog zakona mogu se pružati samo uz saglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika ili staratelja.

(4) Pružalac usluga dužan je da odbije pružanje usluga korisniku koji ispunjava sve uslove utvrđene ovim zakonom, a za koje je očigledno da je pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava, odnosno za koga smatra da je u fizičkom ili psihičkom stanju u kojem može prouzrokovati štetu, povredu ili dovesti u životnu opasnost sebe i druge.

(5) Zabranjeno je konzumiranje alkohola i drugih opojnih sredstava tokom obavljanja aktivnosti iz člana 58. stav 1. ovog zakona i obavljati te aktivnosti licu koje je pod dejstvom alkohola i drugih opojnih sredstava.

Obaveze stručnog lica kod pružaoca turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti

Član 60.

Stručno lice iz člana 58. stav 3. ovog zakona obavezno je da:

- 1) prije početka pružanja usluga sačini sigurnosni izvještaj i usmeno obavijesti korisnike turističkih usluga o sigurnosnim zahtjevima,
- 2) sačini plan putovanja, te sa njegovim sadržajem upozna sve korisnike turističkih usluga,
- 3) preduzme mjere za zaštitu životne sredine za vrijeme pružanja turističkih usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona,
- 4) provjeri tehničku ispravnost opreme korisnika turističkih usluga,
- 5) blagovremeno obavijesti pretpostavljene o početku i završetku putovanja,
- 6) obavijesti nadležne organe u slučaju nastupanja nesrećnog događaja,
- 7) vodi dnevnik o svakoj učinjenoj usluzi.

Uslovi za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera

Član 61.

(1) Za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike potrebno je da fizičko lice ispuni sljedeće uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH, odnosno strani državljanin koji ima prijavljen privremen boravak u BiH,
- 2) da ima najmanje završeno srednje obrazovanje,
- 3) da ima položen stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera.

(2) Lice iz stava 1. ovog člana polaže stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike pred komisijom koju rješenjem formira ministar, u skladu sa programom polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike.

(3) Komisiju čine tri člana: predstavnik Ministarstva trgovine i turizma, jedan doktor medicine zaposlen u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Dom zdravlja i instruktor koji posjeduje sertifikat IRF – Međunarodne rafting federacije za rafting instruktore.

(4) Troškove polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting na području Republike snosi lice koje polaže stručni ispit, a troškovi se uplaćuju u korist budžeta Republike i iznose jednu četvrtinu iznosa utvrđene najniže neto plate u Republici, za prethodnu godinu.

(5) Članovi komisije iz stava 3. ovog člana imaju pravo na naknadu za svoj rad, a iznos naknade ministar utvrđuje rješenjem.

(6) Visina ukupne naknade za rad svih članova komisije ne može biti manja od jedne, niti veća od dvije utvrđene najniže plate u Republici.

(7) Ministarstvo izdaje licencu o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike i vodi evidenciju lica koja su položila ispit za turističkog vodiča za rafting – skipera.

(8) Lice koje ne posjeduje licencu o stečenom zvanju turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike ne može se baviti poslovima turističkog vodiča za rafting – skipera u komercijalne svrhe u smislu ovog zakona.

(9) Ministar pravilnikom propisuje način i program polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera, kojim se detaljno propisuje način polaganja ispita.

Ostale turističke usluge

Član 62.

(1) Ostalim turističkim uslugama, u smislu ovog zakona, smatraju se: usluge na kupalištima i bazenima, skijanje na vodi, iznajmljivanje skijaške i ribolovne opreme, opreme

za obavljanje sportskih i rekreativnih aktivnosti, kao i opreme za obavljanje različitih vrsta turističkih usluga.

(2) Usluge na kupalištima podrazumijevaju pružanje usluga na prirodnim kupalištima i/ili vještačkim kupalištima, odnosno bazenima.

(3) Pružalac usluga na kupalištima obavezan je da:

- 1) organizuje spasilačku službu sa spasiocima,
- 2) propiše kupališni red i pravila korišćenja kupališta,
- 3) uradi procjenu rizika u skladu sa posebnim propisom kojim je normirano pružanje usluga na prirodnim kupalištima,
- 4) obezbijedi dovoljan broj sanitarnih prostora, tuševa sa higijenski ispravnom vodom, kabina za presvlačenje i mobilne korpe za otpatke.

(4) Ministar pravilnikom propisuje način pružanja usluga na kupalištima.

Usluge iznajmljivanja vozila – rentakar

Član 63.

(1) Uslugama iznajmljivanja vozila (rentakar) smatra se iznajmljivanje putničkih automobila i vozila do 3,5 tone sa vozačem i bez vozača.

(2) Pružalac usluga iz stava 1. ovog člana mora imati zaposleno najmanje jedno lice koje će obavljati uslugu vozača, ukoliko se vozila iznajmljuju sa vozačima.

(3) Iznajmljivanje vozila nije dozvoljeno:

- 1) za sticanje dobiti korisnika iznajmljenog vozila,
- 2) za vršenje javnog prevoza lica,
- 3) za učestvovanje na sportskim takmičenjima ili brzinskim probama.

(4) Vozilima ne mogu upravljati lica koja nisu navedena u ugovoru o iznajmljivanju vozila.

(5) Ugovor o iznajmljivanju vozila mora se držati u iznajmljenom vozilu za vrijeme njegovog iznajmljivanja.

(6) Pružalac usluga iz stava 1. ovog člana dužan je voditi evidenciju ugovora o iznajmljivanju vozila.

(7) Ministar pravilnikom propisuje način vođenja i sadržaj evidencije ugovora o iznajmljivanju vozila.

Iznajmljivanje vozila – uslovi

Član 64.

(1) Vozila koja se iznajmljuju ne mogu da budu starija od sedam godina i moraju da ispunjavaju uslove utvrđene propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

(2) Pružalac usluga iznajmljivanja vozila iz člana 63. ovog zakona mora da posjeduje najmanje tri registrovana motorna vozila, obezbijedeno servisiranje i parking-prostor za sva motorna vozila.

GLAVA VII

PROMOCIJA TURIZMA I TURISTIČKE ORGANIZACIJE

Promocija i unapređenje turizma

Član 65.

Turističke organizacije osnivaju se radi obavljanja sljedećih poslova:

- 1) promocije turističkog proizvoda,
- 2) podsticanja i unapređivanja razvoja postojećeg i novog turističkog proizvoda,
- 3) unapređenja i razvijanja svijesti o značaju turizma, privrednim, društvenim, kulturnim i multiplikativnim efektima turizma na cjelokupni privredni sistem,
- 4) unapređivanja opštih uslova boravka turista i pružanja informacija turistima.

Poslovi turističkih organizacija

Član 66.

(1) Turističke organizacije:

1) upravljaju turističkom infrastrukturom jedinice lokalne samouprave ili turističkog mjesta koja im je data na upravljanje odlukom osnivača,

2) upravljaju prirodnim dobrima i resursima koji su im dati na upravljanje odlukom osnivača (izletišta, lovišta, parkovi, plaže, jezera, rijeke, prirodno i kulturno-istorijsko nasljeđe),

3) posreduju u pružanju ugostiteljskih usluga na selu, u apartmanima, kućama za odmor i sobama za iznajmljivanje,

4) organizuju ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za turistička područja (turističke regije) koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međupštinske turističke organizacije ili na području jedinice lokalne samouprave,

5) dostavljaju Ministarstvu podatke o izdatim uvjerenjima o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča na području jedinice lokalne samouprave ili međupštinske turističke organizacije,

6) organizuju manifestacije i priredbe,

7) objavljuju turističke komercijalne oglase u oglasnim medijima koji su im dati na upravljanje odlukom osnivača,

8) iznajmljuju sajamski prostor i sportsko-rekreativne rekvizite,

9) prodaju suvenire, turističke karte i brošure, osim sopstvenog promotivnog materijala, i prodaju proizvode i usluge,

10) obavljaju i druge poslove od javnog interesa koji su u funkciji razvoja turizma i koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom i drugim propisima.

(2) Obavljanje poslova iz stava 1. tačka 9) ovog člana vrši se u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast trgovine.

Prihodi turističkih organizacija

Član 67.

Prihodi turističkih organizacija su:

- 1) prihodi iz budžeta osnivača,
- 2) prihodi od boravišne takse,
- 3) prihodi od obavljanja poslova iz člana 66. ovog zakona,
- 4) kreditnog zaduženja uz prethodnu saglasnost osnivača,
- 5) donacija,
- 6) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Pravni status turističkih organizacija

Član 68.

- (1) Turističke organizacije imaju svojstvo pravnog lica i upisuju se u sudski registar.
- (2) Rad turističkih organizacija je javan.
- (3) Javnost rada obezbjeđuje se na način propisan statutom turističke organizacije.
- (4) Za ostvarivanje prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u turističkim organizacijama primjenjuju se propisi kojim se uređuje oblast radnih odnosa.
- (5) Turističke organizacije u svom nazivu mogu imati pojmove kao što su: sport, rekreacija, kultura, informisanje i druge slične pojmove.
- (6) Prije upućivanja osnivačkog akta turističke organizacije na razmatranje skupštini opštine ili grada, jedinica lokalne samouprave dužna je Ministarstvu dostaviti prijedlog osnivačkog akta radi davanja saglasnosti o njegovoj usklađenosti sa ovim zakonom.
- (7) Na ostala pitanja o radu turističkih organizacija koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje sistem javnih službi.

Vrste turističkih organizacija

Član 69.

Turističke organizacije su:

- 1) Turistička organizacija Republike Srpske (u daljem tekstu: TORS),
- 2) međuopštinska turistička organizacija,
- 3) turistička organizacija grada ili opštine.

Organi turističkih organizacija

Član 70.

(1) Organi rukovođenja i upravljanja turističkim organizacijama iz člana 69. ovog zakona su:

- 1) direktor i
- 2) upravni odbor.

(2) Mandat članovima organa upravljanja turističkim organizacijama traje četiri godine, sa mogućnošću reizbora.

Statut turističke organizacije

Član 71.

(1) Osnovni akt turističke organizacije je statut.

(2) Turistička organizacija koja osniva organizacione dijelove, kao što su predstavništva, turističko-informativni centri, filijale, statutom uređuje njihovu organizaciju, prava i dužnosti, te način njihovog poslovanja i finansiranja.

Program rada turističke organizacije

Član 72.

(1) Turistička organizacija je obavezna da za svaku poslovnu godinu utvrdi program rada i finansijski plan.

(2) Godišnji program rada i finansijski plan turističke organizacije obavezno sadrži pojedinačno utvrđene i planirane zadatke sa mjerljivim indikatorima, kao i potrebna finansijska sredstva za njihovo izvršavanje.

(3) Turistička organizacija koja posjeduje turističko-informativne centre u okviru programa rada posebno iskazuje podatke iz stava 2. ovog člana.

(4) Nakon što osnivač da saglasnost na program rada i finansijski plan, turistička organizacija iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona dostavlja navedene akte TORS-u.

(5) TORS je obavezan da donese program rada i finansijski plan najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu, na koje saglasnost daje osnivač.

(6) Upravni odbor usvaja godišnji program rada i finansijski plan turističke organizacije.

Izveštaj o poslovanju sa finansijskim izveštajem turističke organizacije

Član 73.

(1) Turistička organizacija je obavezna da prihode iz člana 67. ovog zakona koristi u skladu sa njihovom namjenom, programom i finansijskim planom, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje naplata boravišne takse i u skladu sa drugim propisima.

(2) TORS je obavezan da donese izveštaj o poslovanju sa finansijskim izveštajem o poslovanju za prethodnu godinu najkasnije do kraja aprila tekuće godine.

(3) Turističke organizacije iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona obavezne su da donesu izveštaj o poslovanju sa finansijskim izveštajem za prethodnu godinu najkasnije do kraja juna tekuće godine.

(4) Nakon što osnivač da saglasnost izveštaj o poslovanju sa finansijskim izveštajem, turističke organizacije iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona dostavljaju navedene akte TORS-u.

(5) Finansijski izveštaj iz st. 2. i 3. ovog člana, pored ostalih podataka, obavezno sadrži i: podatke o izvršenju programa rada po pojedinačno utvrđenim zadacima sa mjerljivim indikatorima, utrošena sredstva za njihovu realizaciju, podatke o utrošenim sredstvima za rad turističkih organizacija, posebno podatke o stečenim prihodima po osnovu člana 66. ovog zakona, način i svrhu trošenja sredstava javnih prihoda, te ostvarenje ukupnih prihoda i ukupni finansijski rezultat poslovanja.

Destinacijska menadžment organizacija

Član 74.

(1) Turističke organizacije iz člana 69. ovog zakona, uz saglasnost osnivača, u cilju planiranja, koordinacije i upravljanja turističkim aktivnostima, mogu sa drugom turističkom organizacijom, privrednim društvom ili preduzetnikom koji obavlja djelatnost iz oblasti saobraćaja, turizma, ugostiteljstva, prometa robe i usluga, kulture, sporta, informisanja, kongresnih i sajamskih aktivnosti, osnovati destinacijsku menadžment organizaciju, odnosno organizaciju za operativne, marketinške i promotivne poslove.

(2) Djelokrug rada, način finansiranja, kao i međusobna prava i obaveze turističke organizacije i osnivača iz stava 1. ovog člana uređuju se posebnim sporazumom.

TORS

Član 75.

(1) Poslove na promociji i unapređenju turizma od interesa za Republiku obavlja TORS.

(2) Za obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana Vlada je osnovala TORS.

(3) Sjedište TORS-a je u Banjoj Luci.

Poslovi TORS-a

Član 76.

(1) TORS obavlja sljedeće poslove:

1) promotivne aktivnosti u turizmu:

1. programira, organizuje i sprovodi turističku informativno-promotivnu djelatnost Republike u zemlji i inostranstvu radi promovisanja njenih turističkih vrijednosti,
2. obezbjeđuje informativno-promotivna sredstva kojima se promovišu turističke vrijednosti Republike (izdavačka djelatnost, oglasna, elektronska i audiovizuelna sredstva, odnosi sa javnošću, nastupi na sajmovima, specijalizovane turističke priredbe i manifestacije, informativna djelatnost i druga promotivna sredstva),
3. prikuplja sve vrste turističkih informacija radi obavješćavanja javnosti, sačinjava i objavljuje turističke kalendare,

2) programske aktivnosti u turizmu:

1. priprema i predlaže Ministarstvu Plan promocije,
2. objedinjuje turističku ponudu Republike i preduzima mjere i aktivnosti na kreiranju turističkog proizvoda i turističkog imidža, kao i aktivnosti na formiranju marke (brenda) turističkih područja koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međuopštinske turističke organizacije, turističke destinacije i turističkog mjesta,
3. preduzima aktivnosti na inovaciji postojećeg turističkog proizvoda Republike,
4. sarađuje na poslovima koji su u vezi sa standardizacijom i klasifikacijom turističkog proizvoda,
5. prati stanje na turističkom tržištu i radi na istraživanju turističkog tržišta s ciljem pozicioniranja turističkog proizvoda na inostranom turističkom tržištu,
6. prati i analizira kretanja na domaćem i inostranim tržištima i organizuje istraživanja turističkog tržišta od interesa za informativno-promotivnu djelatnost Republike,
7. u saradnji sa Ministarstvom preduzima mjere i aktivnosti na razvoju i promociji turizma u turistički nerazvijenim dijelovima Republike,
8. osnivanje i organizovanje turističkih predstavništava u inostranstvu i informativnih centara u zemlji, samostalno ili u saradnji sa drugim subjektima,
9. ostali poslovi od javnog interesa u oblasti turizma koje Ministarstvo povjeri TORS-u,
10. priprema i predlaže Ministarstvu Program razvoja turističkog proizvoda,

3) koordinatorske aktivnosti u turizmu:

1. koordinira aktivnosti u izradi planova i programa rada turističke organizacije iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona,
2. usklađuje interese, pruža podršku i koordinira načine izvršenja svih planskih i programskih zadataka turističke organizacije iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona,
3. ostvaruje saradnju sa agencijama i ostalim privrednim subjektima u turizmu,
4. usmjerava i koordinira inicijative i aktivnosti privrednih subjekata i drugih organizacija na formiranju i plasmanu turističkog proizvoda,
5. koordinira i objedinjava promotivne aktivnosti turističkih subjekata, nosilaca te aktivnosti na nivou jedinice lokalne samoprave i drugih subjekata u oblasti turizma radi obezbjeđivanja jedinstvenog nastupa turizma Republike na domaćem tržištu i inostranim tržištima i ostvaruje saradnju sa odgovarajućim organima i organizacijama u zemlji radi ostvarivanja jedinstvene politike u oblasti promocije turizma zemlje na domaćem tržištu i inostranim tržištima,
6. sarađuje sa turističkim zajednicama i organizacijama u BiH, nacionalnim turističkim organizacijama u drugim zemljama i međunarodnim i regionalnim organizacijama u oblasti turizma,

7. posredstvom Ministarstva predlaže Vladi odluku za uključivanje TORS-a u međunarodne i regionalne programe i programe razvoja i promocije turizma,
8. koordinira aktivnosti sa turističkim organizacijama iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona na postavljanju turističke signalizacije.

(2) TORS obavlja i druge aktivnosti kojima se obezbjeđuje uspješno sprovođenje promocije turizma, kao i ostale aktivnosti od javnog interesa u oblasti turizma koje su naložene od Ministarstva.

(3) TORS je obavezan da prilikom izrade Plana promocije, a prije njegovog upućivanja Ministarstvu, obavi javnu raspravu sa turističkim organizacijama iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona.

Koordinaciono tijelo TORS-a

Član 77.

(1) Za obavljanje poslova iz člana 76. stava 1. tačka 3) ovog zakona TORS formira Koordinaciono tijelo TORS-a (u daljem tekstu: Koordinaciono tijelo).

(2) Koordinaciono tijelo čine direktor ili ovlašćeni predstavnik turističkih organizacija iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona, na način i pod uslovom koji se utvrdi Statutom TORS-a, i jedan predstavnik Ministarstva.

(3) Broj članova Koordinacionog tijela iz postojećih turističkih organizacija gradova ili opština, odnosno međuopštinskih turističkih organizacija utvrđuje se odlukom Upravnog odbora TORS-a i određuje u zavisnosti od broja postojećih turističkih organizacija iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona, srazmjerno njihovom turističkom značaju i učešću u ukupnom prihodu TORS-a.

(4) Ministarstvo daje saglasnost na odluku Upravnog odbora TORS-a iz stava 3. ovog člana.

(5) Članovi Koordinacionog tijela učestvuju u izradi osnovnih programskih i planskih dokumenata TORS-a, na godišnjem nivou usaglašavaju stavove prema zajedničkim promotivnim aktivnostima svih turističkih organizacija u Republici na domaćim i inostranim tržištima i njihovom zajedničkom nastupu na turističkim tržištima, razmatraju i druga pitanja u vezi sa razvojem turizma u skladu sa ovim zakonom i Statutom TORS-a.

(6) U obavljanju poslova iz stava 5. ovog člana organi upravljanja TORS-a obavezni su da najmanje jednom godišnje održe sjednicu Koordinacionog tijela.

(7) TORS je obavezan izvještaj sa prijedlogom mjera i zaključaka o održanim aktivnostima iz stava 5. ovog člana dostaviti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana završetka sjednice Koordinacionog tijela.

Rad TORS-a u inostranstvu i međunarodna saradnja

Član 78.

(1) TORS može da osniva svoje poslovne jedinice u inostranstvu.

(2) TORS može biti član međunarodnih organizacija u oblasti turizma.

Organi rukovođenja i upravljanja TORS-om

Član 79.

(1) Organ rukovođenja TORS-om je direktor, a organ upravljanja je Upravni odbor TORS-a.

(2) Organi rukovođenja i upravljanja TORS-om imenuju se na period od četiri godine, sa mogućnošću reizbora.

Direktor TORS-a

Član 80.

(1) Direktor predstavlja i zastupa TORS, organizuje i rukovodi radom TORS-a i odgovara za zakonitost rada TORS-a, zajedno sa Koordinacionim tijelom predlaže godišnji program rada sa finansijskim planom Upravnom odboru, predlaže akte koje usvaja Upravni odbor TORS-a, izvršava odluke Upravnog odbora TORS-a i preduzima mjere za njihovo sprovođenje, odgovara za korišćenje i raspolaganje imovinom TORS-a, saziva sjednicu Koordinacionog tijela i vrši druge poslove utvrđene zakonom i Statutom.

(2) Za direktora TORS-a može da bude izabrano lice koje ispunjava opšte i posebne uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH,
- 2) da je punoljetan,
- 3) da ima završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalentom pravnog, ekonomskog ili turističkog smjera,
- 4) da ima najmanje tri godine radnog iskustva u struci, nakon završenog prvog ciklusa obrazovanja,
- 5) da ima aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika.

(3) Direktora TORS-a imenuje i razrješava Vlada na prijedlog Ministarstva, uz prethodno sproveden postupak javne konkurencije.

Upravni odbor TORS-a

Član 81.

(1) Upravni odbor TORS-a ima tri člana, koji se biraju posredstvom javnog konkursa iz reda stručnih lica iz oblasti turizma.

(2) Članove Upravnog odbora TORS-a imenuje i razrješava Vlada na prijedlog Ministarstva, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije, osim ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

(3) Za članove Upravnog odbora TORS-a može da bude izabrano lice koje ispunjava opšte i posebne uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH,
- 2) da je punoljetan,
- 3) da ima završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalentom pravnog, ekonomskog ili turističkog smjera,
- 4) da ima najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

(4) Upravni odbor TORS-a nadležan je da:

- 1) donosi Statut TORS-a,
- 2) donosi godišnji program rada sa finansijskim planom,
- 3) usvaja godišnji izvještaj o poslovanju, sa finansijskim izvještajem,
- 4) donosi odluku o osnivanju predstavništva u inostranstvu i informativnih centara u zemlji i inostranstvu,

5) odlučuje o korišćenju sredstava u skladu sa zakonom i Statutom TORS-a,

6) odlučuje o sastavu, načinu izbora i rada članova Koordinacionog tijela,

7) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom.

(5) Akti iz stava 4. t. 1), 2) i 4) ovog člana donose se uz saglasnost Ministarstva.

Nadzor nad radom TORS-a

Član 82.

(1) Nadzor nad radom turističkih organizacija iz člana 69. ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Ministarstvo nadzire zakonitost rada turističkih organizacija, zakonitost njihovih akata i stepen izvršenja godišnjeg programa rada i finansijskog plana.

(3) U vršenju nadzora Ministarstvo je ovlašćeno da:

1) zahtijeva izvještaje i podatke o radu,
2) utvrdi stanje izvršavanja poslova, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rokove za njihovo otklanjanje,

3) daje instrukcije,

4) naloži preduzimanje poslova koje smatra kao potrebne,

5) obavijesti upravnu inspekciju u skladu sa posebnim zakonom,

6) predloži Vladi da preduzme mjere za koje je ovlašćena.

(4) U slučaju da organi rukovođenja i upravljanja TORS-a ne postupe u skladu sa čl. 72, 73. i 76. ovog zakona, Ministarstvo upućuje prijedlog Vladi za pokretanje postupka razrješenja.

(5) U vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana Ministarstvo je obavezno da Vladi pripremi godišnju informaciju o realizovanim projektima turističkih organizacija iz člana 69. ovog zakona koji su se finansirali iz sredstava javnih prihoda.

Turistička organizacija grada ili opštine i međupštinska turistička organizacija

Član 83.

(1) Za obavljanje poslova iz čl. 65. i 66. ovog zakona za teritoriju jedne ili više jedinica lokalne samouprave, jedinica lokalne samouprave može da osnuje turističku organizaciju grada ili opštine i/ili međupštinsku turističku organizaciju.

(2) Turistička organizacija grada ili opštine i međupštinska turistička organizacija usklađuju svoje programske aktivnosti na organizovanju turističke informativno-promotivne djelatnosti u turizmu sa programima rada TORS-a.

Međupštinska turistička organizacija

Član 84.

(1) Međupštinska turistička organizacija (u daljem tekstu: MTO) osniva se za turistička područja (turističke regije) i to za:

1) banjolučku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Banja Luka, Kozarska Dubica, Kostajnica, Gradiška, Srbac, Prnjavor, Laktaši, Prijedor, Novi Grad, Krupa na Uni, Oštra Luka, Čelinac, Kotor Varoš, Kneževo, Mrkonjić Grad, Jezero, Šipovo, Ribnik, Kupres, Istočni Drvar, Drinić,

2) dobojsku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Doboj, Derventa, Teslić, Petrovo, Brod, Modriča, Šamac, Donji Žabar, Pelagićevo, Vukosavlje, Stanari,

3) zborničko-bijeljinsku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Bijeljina, Ugljevik, Lopare, Zvornik, Osmaci, Šekovići, Vlasenica, Bratunac, Milići, Srebrenica,

4) sarajevsku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Istočna Ilidža, Pale, Trnovo, Han Pijesak, Sokolac, Rogatica,

5) fočansku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Foča, Kalinovik, Višegrad, Novo Goražde, Rudo, Čajniče,

6) trebinjsku turističku regiju koja obuhvata područje jedinica lokalne samouprave: Trebinje, Ljubinje, Bileća, Berkovići, Gacko, Nevesinje, Istočni Mostar.

(2) Na ostala pitanja o radu MTO kao što su osnivanje, organi upravljanja, status, donošenje odluka, usvajanje programa rada, izvještaja o poslovanju sa finansijskim izvještajima, primjenjuju se odgovorajuće odredbe zakona kojim je uređen sistem javnih službi i zakona kojim se uređuje sistem lokalne samouprave.

Poslovi turističke organizacije grada ili opštine i MTO

Član 85.

Turistička organizacija grada ili opštine i MTO obavljaju poslove:

1) promocije turizma jedinice lokalne samouprave za turistička područja (turističke regije),

2) unapređivanja i promocije izvornih vrijednosti jedinice lokalne samouprave, kao što su tradicija, običaji, etnološko blago,

3) stvaranja pretpostavki za valorizaciju turističkih resursa grada ili opštine,

4) saradnje i koordinacije sa privrednim subjektima koji obavljaju turističku djelatnost ili ostale djelatnosti koje su direktno ili indirektno povezane sa turističkom djelatnošću, radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i sprovođenja politike razvoja turizma i njegove promocije u okviru strategije razvoja Republike i grada ili opštine,

5) promocije i organizovanja kulturnih, umjetničkih, sportskih i drugih skupova i manifestacija koje doprinose razvoju turističke ponude mjesta, grada ili opštine,

6) podsticanja razvoja područja grada ili opštine, koja nisu uključena ili su nedovoljno uključena u turističku ponudu grada, odnosno opštine,

7) podsticanja i organizacija aktivnosti usmjerenih na zaštiti i održanju kulturno-istorijskih spomenika i drugih materijalnih dobara od interesa za turizam i njihovo uključivanje u turističku ponudu,

8) organizovanja akcija radi očuvanja turističkog prostora, unapređivanja turističkog okruženja i zaštite životne sredine na području grada ili opštine,

9) izrade programa i planova promocije turizma u skladu sa strategijom razvoja turizma, planom promocije turizma i programskih aktivnosti TORS-a,

10) realizovanja programa boravka studijskih grupa, pružanje ostalih servisnih informacija i usluga turistima,

11) saradnje sa udruženjima, nevladinim organizacijama iz oblasti turizma,

12) saradnje sa drugim turističkim organizacijama u Republici, odnosno BiH,

13) obrade podataka o broju i strukturi turista na području grada ili opštine, te prikupljanje i obrada svih drugih pokazatelja bitnih za praćenje izvršenja postavljenih ciljeva i zadataka i to najmanje jednom u šest mjeseci na godišnjem nivou,

14) sprovođenja anketa i drugih istraživanja u cilju utvrđivanja ocjene kvaliteta turističke ponude na teritoriji grada ili opštine,

15) izrade izvještaja o izvršenju zadataka, analiza i ocjena ostvarenja programa rada i finansijskog plana turističke organizacije grada ili opštine,

16) izrade izvještaja i informacija za potrebe TORS-a,

17) osnivanja turističko-informativnih centara,

18) učestvovanja u definisanju ciljeva i politike razvoja na nivou grada ili opštine,

19) prikupljanja podataka za potrebe informisanja turista,

20) posredovanja u pružanju ugostiteljskih usluga na selu, u apartmanima, sobama i kućama za odmor,

21) obezbjeđivanja i izrade informativno-propagandnog materijala kojim se promovišu turističke vrijednosti jedinice lokalne samouprave, kao što su: štampane publikacije, audio i video promotivni materijal, promocija putem veb-portala, suveniri, prezentacije,

22) organizacije ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za turistička područja koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međuopštinske turističke organizacije,

23) vođenja evidencije obveznika boravišne takse na području jedinice lokalne samouprave koji ne uplaćuju ili neuredno uplaćuju boravišnu taksu i

24) saradnje sa nadležnim organom grada ili opštine pri određivanju radnog vremena ugostiteljskih objekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave i druge poslove od interesa za promociju turizma na području grada ili opštine u skladu sa posebnim propisima.

Posebni uslovi za izbor direktora i upravnog odbora turističke organizacije grada ili opštine i MTO

Član 86.

(1) Za direktora turističke organizacije grada ili opštine i MTO može da bude izabrano lice koje ispunjava opšte i posebne uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH,
- 2) da je punoljetan,
- 3) da ima završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalent ekonomskog, pravnog ili turističkog smjera,
- 4) da ima najmanje dvije godine radnog iskustva u struci,
- 5) da ima aktivno znanje jednog stranog jezika.

(2) Za člana Upravnog odbora turističke organizacije grada ili opštine i MTO može da bude izabrano lice koje ispunjava opšte i posebne uslove:

- 1) da je državljanin Republike, odnosno BiH,
- 2) da je punoljetan,
- 3) da ima završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalent ekonomskog, pravnog ili turističkog smjera,
- 4) da ima najmanje dvije godine radnog iskustva u struci.

(3) Ostale nadležnosti direktora turističke organizacije grada ili opštine i MTO utvrđuju se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje rad javnih službi.

Turističko-informativni centri

Član 87.

(1) Na teritoriji jedinica lokalne samouprave turistička organizacija grada ili opštine ili MTO može osnovati posebne organizacione dijelove, odnosno turističko-informativne centre.

(2) Turističko-informativni centar nema svojstvo pravnog lica i obavlja poslove:

- 1) pružanja osnovnih informacija turistima u vezi sa njihovim smještajem i boravkom u turističkom mjestu,
- 2) promocije i podrške u organizovanju tradicionalnih manifestacija, zabavnog, sportskog i kulturnog karaktera u turističkom mjestu,
- 3) aktivnog učestvovanja u projektima usmjerenim na očuvanje životne sredine,
- 4) praćenja turističkog prometa u turističkom mjestu,
- 5) saradnje sa lokalnom turističkom privredom,
- 6) saradnje sa ostalim subjektima na teritoriji jedinice lokalne samouprave koji direktno ili indirektno učestvuju u kreiranju lokalnog turističkog proizvoda i
- 7) druge poslove u skladu sa statutom turističke organizacije grada ili opštine, odnosno MTO.

Turistička signalizacija

Član 88.

(1) Turistički potencijali, kao i sadržaji turističke ponude obilježavaju se odgovarajućim slikama, simbolima i natpisima (u daljem tekstu: turistička signalizacija).

(2) Turistička signalizacija predstavlja znakove, odnosno table, panoe ili karte kojima se usmjeravaju i obavještavaju turisti, pješaci, biciklisti i učesnici u saobraćaju o kulturnim, istorijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, objektima turističke infrastrukture i suprastrukture, manifestacijama i ostalim sadržajima turističke ponude.

(3) Turistička signalizacija ne smije biti oštećena ili nepropisno postavljena.

(4) Ministar pravilnikom propisuje sadržinu i način isticanja turističke signalizacije.

Uslovi za postavljanje turističke signalizacije

Član 89.

Turistička signalizacija se postavlja na osnovu odobrenja nadležnog organa u skladu sa posebnim propisima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima, a prema zahtjevu TORS-a ili turističke organizacije grada ili opštine, odnosno MTO.

GLAVA VIII

EVIDENCIJA U TURIZMU I FINANSIRANJE TURIZMA

Evidencija u turizmu

Član 90.

(1) Ministarstvo vodi elektronsku evidenciju u turizmu u kojoj se upisuju podaci o broju:

- 1) agencija,
- 2) pružalaca lovno-turističkih usluga,
- 3) pružalaca usluga u turizmu koji uključuje sportsko-rekreativne aktivnosti,
- 4) pružalaca turističkih usluga na selu,
- 5) turističkih vodiča,
- 6) turističkih mjesta,
- 7) subjekata koji pružaju usluge iznajmljivanja vozila,
- 8) pružalaca usluga u ostalim oblicima turizma i
- 9) turističkih organizacija.

(2) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, pribavlja podatke o registrovanim turističkim subjektima od APIF-a.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, pružaoci usluga raftinga iz člana 58. stav 2. ovog zakona i iznajmljivanja vozila (rentakar) iz člana 63. ovog zakona dužni su da, nakon pribavljanja rješenja iz člana 16. st. 2. i 3. ovog zakona, Ministarstvu dostave zahtjev za upis u evidenciju u turizmu.

(4) Pružaoci usluga iz stava 3. ovog člana u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti iz člana 58. stav 2. i člana 63. ovog zakona dužni su Ministarstvu dostaviti zahtjev za brisanje iz evidencije u turizmu.

(5) Ministar pravilnikom propisuje oblik i sadržaj zahtjeva za upis i brisanje iz evidencije u turizmu.

(6) Ministar pravilnikom propisuje sadržaj, izgled i način vođenja evidencije u turizmu.

Podsticajne mjere za razvoj turizma

Član 91.

(1) S ciljem usmjeravanja i podsticanja razvoja turizma u budžetu Republike mogu se planirati sredstva za:

1) učešće u finansiranju izrade Strategije, Plana promocije, Master plana, programa razvoja turističkog proizvoda, studija izvodljivosti turističkih projekata, urbanističkih i prostornih planova, planova turističkih mjesta i mjesta za odmor,

2) učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti turističkih destinacija, kao i učešće na turističkim manifestacijama u zemlji i inostranstvu,

3) podsticanje izgradnje turističke infrastrukture i turističke suprastrukture,

4) unapređenje postojeće turističke ponude,

5) podsticanje domaćeg i receptivnog turizma,

6) finansiranje projekata iz oblasti turizma ili drugih oblasti srodnih turizmu, kao što su ugostiteljstvo, uslužne djelatnosti, kulturne, sportske i ostale srodne djelatnosti koje se mogu turistički valorizovati,

7) finansiranje redovnih aktivnosti turističkih subjekata.

(2) Pravo na dodjelu namjenskih sredstava imaju subjekti koji su registrovani u Republici i u Brčko Distriktu BiH za obavljanje djelatnosti turizma i ugostiteljstva, ili sa turizmom neposredno povezanih djelatnosti, a ti subjekti mogu biti:

1) privredna društva i preduzetnici,

2) fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge na selu, apartmanu, kući za odmor, odnosno sobi za iznajmljivanje,

3) udruženja, nevladine organizacije i ostale neprofitne organizacije,

4) jedinice lokalne samouprave i turističke organizacije grada ili opštine, odnosno MTO i ostale javne ustanove i pravna lica osnovana na nivou jedinice lokalne samouprave,

5) javne ustanove i javna preduzeća.

(3) Dodjela namjenskih sredstava za razvoj turizma vrši se:

1) na osnovu akta Vlade,

2) na osnovu javnog konkursa,

3) rješenjem ministra za iznose do 10.000 KM,

4) rješenjem ministra o dodjeli subvencije za turističke agencije,

5) za dodjelu subvencija u turizmu.

(4) Za sprovođenje konkursa ministar imenuje Komisiju za sprovođenje postupka dodjele namjenskih sredstava.

(5) Za sprovođenje postupka kontrole utroška dodijeljenih namjenskih sredstava ministar imenuje Komisiju za kontrolu utroška namjenskih sredstava za razvoj turizma.

(6) Izbor projekata koji će biti finansirani ili sufinansirani namjenskim sredstvima vrši se prema sljedećim kriterijumima:

1) usklađenost projekta sa programima rada Ministarstva i planskim dokumentima,

2) doprinos projekta razvoju turističke ponude,

3) doprinos projekta poboljšanju društvenog i ekonomskog okruženja.

(7) Ministar donosi rješenje o određivanju iznosa namjenskih sredstava i zaključuje ugovor o finansiranju projekta iz oblasti turizma.

(8) Ugovor o finansiranju projekta iz oblasti turizma sadrži podatke o dodijeljenom finansijskom iznosu, precizno utvrđenu svrhu trošenja budžetskih sredstava, visinu učešća korisnika sredstava u finansiranju projekta iz sopstvenih ili drugih izvora, dinamiku prenosa budžetskih sredstava, obavezu redovnog izvještavanja Ministarstva o namjenskom utrošku sredstava, način kontrole utroška dodijeljenih sredstava, te ostala međusobna prava i obaveze ugovornih strana.

(9) Vlada, na prijedlog Ministarstva, uredbama propisuje uslove za dodjelu sredstava, postupak i način dodjele i korišćenja sredstava, odnosno način kontrole utroška sredstava iz stava 1. ovog člana.

Turistički vaučer

Član 92.

(1) S ciljem razvoja domaćeg turizma u budžetu Republike mogu se planirati sredstva za subvencionisano korišćenje ugostiteljskih usluga kod ugostitelja dodjelom turističkih vaučera (u daljem tekstu: vaučer).

(2) Korisnik vaučera je svaki građanin Republike Srpske, kao i građanin sa prebivalištem u Brčko Distriktu BiH, koji posjeduje državljanstvo Republike Srpske bez obzira na visinu ličnih primanja.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, korisnik vaučera može biti i strani državljanin, u skladu sa međunarodnim sporazumom i ugovorenim principom reciprociteta.

(3) Vaučer je dokument koji izdaje Ministarstvo na osnovu koga korisnik vaučera ostvaruje pravo na subvenciju troškova usluga smještaja ili drugih ugostiteljskih usluga, kod ugostitelja.

(4) Korisnik vaučera može koristiti vaučer samo radi plaćanja usluga iz stava 3. ovog člana kod ugostitelja u ugostiteljskom objektu koji se nalazi van mjesta prebivališta korisnika vaučera.

(5) Korisnik vaučera je dužan da lično koristi uslugu iz stava 3. ovog člana kod ugostitelja.

(6) Pravo na subvenciju troškova usluga iz stava 3. ovog člana kod ugostitelja korisnik vaučera može ostvariti direktno u odnosu sa ugostiteljem ili uz posredovanje turističke agencije.

Javni poziv ugostiteljima i turističkim agencijama

Član 93.

(1) Ministarstvo u jednom od dnevnih štampanih glasila koja se distribuiraju na teritoriji Republike objavljuje Javni poziv za učešće u postupku dodjele vaučera (u daljem tekstu: Javni poziv).

(2) Za učešće na Javnom pozivu ugostitelj i turistička agencija podnose Ministarstvu zahtjev.

(3) Za učešće na Javnom pozivu ugostitelj i turistička agencija dužni su da ispune uslove, i to:

1) da imaju registrovano sjedište u Republici,

2) da imaju izmirene sve dospjele poreske obaveze najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za učešće na Javnom pozivu,

3) broj zaposlenih radnika kod ugostitelja i u turističkoj agenciji.

(4) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, uvidom u Jedinostveni informacioni sistem za registraciju poslovnih subjekata Republike Srpske utvrđuje ispunjenost uslova registracije ugostitelja i turističke agencije iz stava 3. tačka 1) ovog člana, a u saradnji sa Poreskom upravom utvrđuje ispunjenost uslova u vezi sa izmirenim poreskim obavezama i brojem zaposlenih radnika iz stava 3. t. 2) i 3) ovog člana.

(5) Ukoliko ugostitelj i turistička agencija ispunjavaju uslove iz stava 3. ovog člana za učešće u postupku dodjele turističkih vaučera, ministar donosi rješenje o upisu u Evidenciju ugostitelja i turističkih agencija (u daljem tekstu: Evidencija) u roku od osam dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(6) Evidencija je javna i objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

(7) Ministar donosi rješenje o brisanju iz Evidencije ako se:

1) u toku perioda dodjele vaučera utvrdi da su ugostitelj ili turistička agencija prestali ispunjavati uslove za učešće u postupku dodjele vaučera,

2) u postupku inspekcijske kontrole utvrdi da ugostiteljska usluga iz člana 92. stav 3. ovog zakona nije izvršena lično i neposredno korisniku vaučera,

3) utvrdi da ugostitelj ili turistička agencija zloupotrebljavaju lične podatke građana.

(8) Rješenja iz st. 5. i 7. ovog člana su konačna i protiv njih nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Dodjela turističkog vaučera

Član 94.

(1) Za pribavljanje vaučera lice iz člana 92. stav 2. ovog zakona obraća se direktno ugostitelju ili turističkoj agenciji.

(2) Po okončanju procedure rezervisanja usluge kod ugostitelja, ugostitelj ili turistička agencija iz Evidencije, putem jedinstvene elektronske aplikacije, podnose Ministarstvu prijavu za vaučer.

(3) Ugostitelj, odnosno turistička agencija pod punom prekršajnom i krivičnom odgovornošću garantuju za tačnost ličnih podataka građana u prijavi za vaučer, a korisnik vaučera za tačnost njegovih ličnih podataka dostavljenih ugostitelju ili turističkoj agenciji u postupku iz stava 1. ovog člana.

(4) U postupku iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se obrađivati lični podaci građana na osnovu njihove saglasnosti, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka građana.

(5) Prijava za vaučer se evidentira sa tačnim datumom i vremenom predaje Ministarstvu, odnosno njenim upisom u jedinstvenu elektronsku aplikaciju, o čemu se podnosilac prijave za vaučer obavještava elektronskim putem.

(6) Ministarstvo sprovodi postupak ocjene ispunjenosti uslova za izdavanje vaučera.

(7) Ministarstvo putem jedinstvene elektronske aplikacije dostavlja vaučer ugostitelju ili turističkoj agenciji.

(8) Ako u postupku iz stava 6. ovog člana Ministarstvo ocijeni da nisu ispunjeni uslovi za izdavanje vaučera, rješenjem odbija zahtjev za izdavanje vaučera i o tome obavještava podnosioca prijave za vaučer i lice iz člana 92. stav 2. ovog zakona.

(9) Rješenje iz stava 8. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(10) Razmatranje broja prijave za vaučer ograničen je raspoloživim budžetskim sredstvima i rangiranje prijave za vaučer vrši se danom njihovog unosa u jedinstvenu elektronsku aplikaciju.

Obaveze ugostitelja i turističke agencije

Član 95.

(1) Ugostitelj je dužan da ugostiteljske usluge iz člana 92. stav 3. ovog zakona pruži lično korisniku vaučera, u ugostiteljskom objektu za koji je izdat vaučer i koji posluje van mjesta prebivališta korisnika vaučera.

(2) Vaučer se ne može prenositi na drugo lice i može ga iskoristiti samo lice na čije ime vaučer glasi.

(3) Ugostitelj ili turistička agencija naplaćuju korisniku vaučera uslugu umanjenu za stvarnu vrijednost smještaja.

(4) Ugostitelj je obavezan da korisniku vaučera izda fiskalni račun, odnosno odgovarajući račun nakon realizacije usluge iz člana 92. stav 3. ovog zakona i drugih usluga

koje su korisniku vaučera pružene u periodu za koji je odobren vaučer, a najkasnije na dan odjave korisnika vaučera iz ugostiteljskog objekta.

(5) Datum izdavanja računa iz stava 5. ovog člana mora odgovarati periodu boravka korisnika vaučera u ugostiteljskom objektu.

(6) Ukoliko ukupna vrijednost usluge iz člana 92. stav 3. ovog zakona ne prelazi vrijednost vaučera, ugostitelj ili turistička agencija korisniku vaučera izdaje račun na iznos stvarne vrijednosti navedene usluge i taj iznos će biti priznat od strane Ministarstva, u skladu sa uslovima za refundaciju iz ovog zakona.

(7) Ukoliko ukupna vrijednost usluge iz člana 92. stav 3. ovog zakona prelazi vrijednost vaučera, ugostitelj ili turistička agencija korisniku vaučera izdaju račun koji sadrži ukupnu vrijednost usluga, uz obavezu da na računu posebno prikažu uplatu do vrijednosti vaučera i preostali iznos koji prelazi iznos vrijednosti vaučera, a koji plaća korisnik vaučera.

(8) Zabranjeno je ugostitelju i turističkoj agenciji da svojom cjenovnom politikom ili na bilo koji drugi način dovedu u neravnopravan položaj korisnika vaučera u odnosu na druge korisnike iste usluge.

Refundacija sredstava za iskorištene turističke vaučere

Član 96.

(1) Ugostitelj, odnosno turistička agencija dužni su da, najkasnije do petnaestog dana u mjesecu za prethodni mjesec u kojem je realizovana usluga iz člana 92. stav 3. ovog zakona, Ministarstvu dostave Zahtjev za refundaciju sredstava po osnovu iskorišćenih vaučera u prethodnom mjesecu (u daljem tekstu: Zahtjeva za refundaciju sredstava).

(2) Uz Zahtjev za refundaciju sredstava prilaže se:

- 1) uredno popunjen, ovjeren i potpisan vaučer,
- 2) kopija fiskalnog računa za pružene usluge korisniku vaučera,
- 3) originalna faktura ugostitelja ili turističke agencije,
- 4) specifikacija usluga, ovjerena i potpisana od ovlašćenog lica ugostitelja ili turističke agencije.

(3) Ministarstvo razmatra Zahtjev za refundaciju sredstava i u slučaju ispunjenosti uslova, ministar donosi rješenje o refundaciji sredstava u roku od 15 dana od dana prijema urednog Zahtjeva za refundaciju sredstava.

(4) Vrijednost vaučera predstavlja maksimalan iznos sredstava koji se po jednom vaučeru može refundirati ugostitelju, odnosno turističkoj agenciji.

(5) U slučaju da korisnik vaučera koristi uslugu iz člana 92. stav 3. ovog zakona u finansijskoj vrijednosti većoj od vrijednosti vaučera, ugostitelju, odnosno turističkoj agenciji refundira se iznos u vrijednosti vaučera.

(6) U slučaju da je vrijednost vaučera veća od vrijednosti usluge iz člana 92. stav 3. ovog zakona, ugostitelju, odnosno turističkoj agenciji refundira se iznos sredstava u vrijednosti pruženih usluga.

(7) Ministar rješenjem odbija Zahtjev za refundaciju sredstava ukoliko se utvrdi:

1) da se Zahtjev za refundaciju sredstava odnosi na naplatu vaučera u suprotnosti sa opštim pravilima korišćenja vaučera iz ovog zakona i podzakonskih akata koji se donose na osnovu ovog zakona,

2) da su vaučerom naplaćene ugostiteljske usluge koje nije moguće platiti vaučerom,

3) da je vaučerom plaćena usluga smještaja iz člana 92. stav 3. ovog zakona u mjestu prebivališta korisnika vaučera,

4) da vaučer nije uredno i čitko popunjen,

5) da je vaučer oštećen i korigovan,

6) da lični podaci korisnika vaučera nisu istovjetni njegovim podacima na ličnim dokumentima, odnosno ako vaučer sadrži nepravilnosti u vezi sa ličnim podacima građana,

7) da usluga iz člana 92. stav 3. ovog zakona nije pružena lično korisniku vaučera, u periodu za koji je odobren vaučer i u ugostiteljskom objektu za koji je izdat vaučer,

8) da datum izdavanja računa iz člana 95. stav 5. ovog zakona ne odgovara periodu boravka korisnika vaučera u ugostiteljskom objektu,

9) da je izdat račun u suprotnosti sa članom 95. st. 4, 5, 6. i 7. ovog zakona.

(8) Ugostitelju i turističkoj agenciji isplaćuju se sredstva za refundaciju iskorišćenih vaučera najkasnije u roku do 90 dana od dana donošenja rješenja iz stava 3. ovog člana.

(9) Rješenja iz st. 3. i 7. ovog člana su konačna i protiv njih nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(10) Vlada donosi Uredbu o dodjeli turističkih vaučera u Republici.

(11) Uredbom iz stava 10. ovog člana utvrđuje se finansijska vrijednost i sadržaj vaučera, period i pravila korišćenja vaučera, oblik i sadržaj prijave za vaučer, oblik i sadržaj zahtjeva za učešće na Javnom pozivu, razrada posebnih uslova za učešće na Javnom pozivu, kao i oblik i sadržaj Zahtjeva za refundaciju sredstava po osnovu iskorišćenih vaučera u prethodnom mjesecu i sadržaj fakture i specifikacije usluga ugostitelja ili turističke agencije.

Baza podataka

Član 97.

(1) Ministarstvo vodi jedinstvenu bazu podataka emitovanih vaučera sa serijskim brojevima i datumom izdavanja svih vaučera, bez navođenja ličnih podataka korisnika vaučera.

(2) Jedinstvena baza podataka iz stava 1. ovog člana je javna i dostupna na internet stranici Ministarstva.

GLAVA IX NADZOR

Upravni nadzor

Član 98.

(1) Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove i posebne organizacione jedinice za obavljanje inspekcijskih poslova u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi jedinica lokalne samouprave posredstvom tržišnog inspektora, zdravstvenog inspektora, saobraćajnog inspektora, te urbanističko-građevinskog i ekološkog inspektora.

(3) Tržišni inspektor u postupku inspekcijske kontrole nad primjenom ovog zakona nadležan je da kontroliše registraciju i kategorizaciju turističkog subjekta i turističkog mjesta, obaveze turističkih subjekata iz ovog zakona koje se odnose na ispunjenost ostalih minimalno-tehničkih uslova za rad, isticanje poslovnog imena i radnog vremena, vođenje propisane evidencije, zaključivanje ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o putovanju), ugovora o izvođenju ekskurzije i ostalih ugovora u agencijskom poslovanju, isticanje i pridržavanje objavljenih cijena usluga, izdavanje računa, pribavljanje jemstva i garancije, plan putovanja i uslove za zaposlena lica kod turističkog subjekta.

(4) Zdravstveni inspektor u postupku inspekcijske kontrole nad primjenom ovog zakona vrši nadzor nad sanitarno-tehničkim i higijenskim uslovima u objektima u kojima se obavlja turistička djelatnost, osim u prostorijama u kojima nadzor obavlja inspektor za hranu.

(5) Saobraćajni inspektor u postupku inspekcijske kontrole nad primjenom ovog zakona nadležan je da kontroliše ispunjenost saobraćajno-tehničkih uslova prihvatnih i plovnih objekata kod turizma na vodi i plovnih objekata kod turističkih usluga sa sportsko-rekreativnim aktivnostima, kao i ispunjenost uslova propisanih za vozila koja su predmet iznajmljivanja (rentakar).

(6) Urbanističko-građevinski i ekološki inspektor u postupku inspekcijske kontrole nad primjenom ovog zakona nadležan je da kontroliše ispunjenost građevinskih uslova za obavljanje turističke djelatnosti u objektima, zaštitu životne sredine kod turističkih usluga na vodi, usluga sa sportsko-rekreativnim aktivnostima i ostalih turističkih usluga.

Otklanjanje utvrđenih nepravilnosti

Član 99.

(1) Ako u vršenju inspekcijskog nadzora nad primjenom odredaba ovog zakona ili propisa donesenih za njegovo sprovođenje tržišni inspektor utvrdi da zakon nije primijenjen ili je nepravilno primijenjen, odnosno da turistički subjekt nije postupio po obavezama iz ovog zakona, pored opštih ovlašćenja propisanih posebnim zakonom, dužan je da donese rješenje kojim se nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i da odredi rok za njihovo otklanjanje.

(2) Ako nedostaci i nepravilnosti iz stava 1. ovoga člana ugrožavaju zdravlje i život korisnika turističke usluge ili zaposlenog osoblja kod turističkog subjekta, tržišni inspektor će usmenim rješenjem u zapisniku zabraniti obavljanje turističke djelatnosti u objektu u kojem su utvrđeni nedostaci i nepravilnosti, dok se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti ne otklone.

(3) Tržišni inspektor dužan je da donese rješenje o zabrani obavljanja turističke djelatnosti ako se utvrđene nepravilnosti u predviđenom roku ne otklone.

(4) Zabrana iz st. 1. i 2. ovoga člana traje do otklanjanja nepravilnosti koje su prouzrokovale zabranu.

(5) Ako u postupku inspekcijskog nadzora tržišni inspektor utvrdi da je za pružene usluge u turizmu zaračunata ili naplaćena viša cijena od utvrđene, a turistički subjekt odbije da vrati više naplaćeni iznos, rješenjem će narediti davaocu usluge vraćanje više naplaćenog iznosa oštećenom korisniku turističke usluge.

Privremeno zatvaranje objekta

Član 100.

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora tržišni inspektor je ovlašćen i dužan da izrekne mjeru zabrane obavljanja turističke djelatnosti do otklanjanja nepravilnosti ako:

1) turističku djelatnost obavlja lice koje nije registrovano kod nadležnog suda ili nadležnog organa jedinice lokalne samouprave,

2) agencija obavlja poslove iz člana 22. ovog zakona bez pribavljene licence.

(2) U vršenju inspekcijskog nadzora tržišni inspektor je ovlašćen i dužan da privremeno zatvori objekat u kojem se obavlja turistička djelatnost i donese rješenje ako:

1) agencija posluje bez važećeg jemstva, odnosno bez važeće bankovne garancije za izvođenje ekskurzije,

2) agencija prestane da ispunjava ostale uslove na osnovu kojih je izdata licenca ili su nastupile okolnosti koje su razlog za oduzimanje licence,

3) agencija organizuje turističko putovanje bez zaključenog ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o putovanju), ugovora o izvođenju ekskurzije ili ako posreduje u organizaciji turističkog putovanja bez ugovora o subagenturi, odnosno posredničkog ugovora u turizmu,

4) turistički subjekt obavlja poslove agencije ili pruža ostale turističke usluge iz ovog zakona, a objekat, prostorija i prostor u kojima se pružaju usluge ne ispunjavaju propisane opšte minimalno-tehničke uslove za obavljanje turističke djelatnosti,

5) prilikom realizacije turističkog paket-aranžmana ili izleta agencija ne koristi prevozna sredstva u kojima su korisnici turističkih usluga osigurani,

6) kupalište nije opremljeno neophodnim uređajima i opremom ili pružalac usluga na kupalištu nije uradio procjenu rizika,

7) se inspektoru onemogućiti vršenje poslova inspekcijskog nadzora.

(3) U vršenju inspekcijskog nadzora saobraćajni inspektor je, pored opštih ovlašćenja propisanih posebnim zakonom, ovlašćen i dužan da privremeno zatvori objekat u kojem se pružaju usluge iznajmljivanja vozila i donese rješenje ako se usluge rentakara pružaju bez ispunjenosti uslova iz člana 64. ovog zakona.

(4) U slučaju zatvaranja objekta u kojem se obavlja turistička djelatnost nadležni inspektor iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana dužan je da ga zapečati.

(5) O zatvaranju objekta u kojem se obavlja turistička djelatnost nadležni inspektor iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana dužan je da sačini zapisnik i u roku od 48 sati od trenutka zatvaranja objekta donese rješenje protiv koga se može izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana njegovog dostavljanja.

Kontrola ispunjenosti uslova

Član 101.

Ispunjenost uslova iz člana 17. stav 1. ovog zakona provjerava tržišna inspekcija u redovnom inspekcijskom pregledu, a najkasnije u roku koji je propisan zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava i zakonom kojim se uređuje obavljanje preduzetničke djelatnosti.

Primjena zakona i pravo na žalbu

Član 102.

(1) U postupku primjene ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega primjenjuju se pravila opšteg upravnog postupka, odnosno odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje inspekcijski nadzor, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Protiv rješenja tržišnog inspektora može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana njegovog dostavljanja.

(3) Žalba protiv rješenja inspektora ne odgađa njegovo izvršenje.

GLAVA X

KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

(novčana kazna od 5.000 KM do 25.000 KM, novčana kazna od 2.000 KM do 10.000 KM, novčana kazna od 3.000 KM do 15.000 KM)

Član 103.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniče se za prekršaj turistički subjekt kao privredno društvo ako:

1) obavlja poslove agencije, a ne obezbijedi jemstvo iz člana 34. st. 1. i 2. ovog zakona, odnosno Ministarstvu ne dostavi produženu bankarsku garanciju ili polis osiguranja u slučaju iz člana 34. stav 9. ovog zakona,

2) kao agencija organizuje grupna školska putovanja, a ne obezbijedi bankovnu garanciju iz člana 35. stav 1. ovog zakona,

3) obavlja djelatnost agencije bez pribavljene licence iz člana 37. stav 1. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 KM do 15.000 KM.

Prekršaji

(novčana kazna od 4.000 KM do 20.000 KM, novčana kazna od 1.000 KM do 5.000 KM, novčana kazna od 3.000 KM do 15.000 KM)

Član 104.

(1) Novčanom kaznom od 4.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj turistički subjekt kao privredno društvo ako obavlja djelatnost iznajmljivanja vozila u suprotnosti sa čl. 63. i 64. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM.

(3) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 KM do 15.000 KM.

Prekršaji

(novčana kazna od 1.500 KM do 7.500 KM, novčana kazna od 1.000 KM do 5.000 KM, novčana kazna od 800 KM do 4.000 KM)

Član 105.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 7.500 KM kazniće se za prekršaj turistički subjekt kao privredno društvo ako:

1) obavlja djelatnost bez rješenja nadležnog organa iz člana 17. st. 2. i 3. ovog zakona,

2) obavlja poslove agencije bez ispunjenosti uslova koji se odnose na prostor, uređaje i opremu iz člana 23. ovog zakona,

3) kao agencija posluje bez zaključenog ugovora iz člana 29. ovog zakona,

4) posjeduje licencu Ministarstva za obavljanje poslova iz člana 33. stav 2. ovog zakona, a ne bavi se organizacijom i sprovođenjem sopstvenih turističkih paket-aranžmana ili izleta na području Republike, odnosno BiH, odnosno ne obavlja poslove koji se odnose isključivo na receptivni ili domaći turizam,

5) obavlja poslove agencije, a jemstvo ne posjeduje u periodu trajanja licence iz člana 34. stav 4. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM.

Prekršaji

(novčana kazna od 1.000 KM do 5.000 KM, novčana kazna od 800 KM do 4.000 KM, novčana kazna od 600 KM do 3.000 KM)

Član 106.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj turistički subjekt kao privredno društvo ako:

1) obavlja poslove agencije suprotno odredbama člana 22. ovog zakona,
2) dnevno ne vodi evidenciju prodatih turističkih putovanja (član 25. tačka 10),
3) ne objavi uslove, sadržaj i cijenu svake pojedinačne usluge (viziranje, rezervacije, izleti i ostalo) koju pruža i ne pridržava se tih uslova, sadržaja i cijena (član 25. stav 1. tačka 18),

4) ne donese opšte uslove putovanja i program putovanja u skladu sa čl. 26. i 27. ovog zakona, a u vezi sa članom 25. stav 1. tačka 1) ovog zakona,

5) obavlja poslove agencije suprotno odredbama čl. 24. i 32. ovog zakona,

6) posreduje u organizaciji turističkog putovanja bez zaključenog ugovora o posredovanju iz člana 30. ovog zakona,

7) pruža turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a prije nego što počne sa pružanjem usluga, posebnom informacijom u pisanoj formi, te usmeno ne upozna korisnika turističkih usluga sa vrstama rizika prilikom sprovođenja turističkih usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona i ne osigura korisnike turističkih usluga od posljedica nesrećnog slučaja (član 59. t. 2) i 3),

8) pruža turističke usluge iz čl. 58. i 62. ovog zakona, a ne ispunjava uslove koji se odnose na poslovne prostorije, uređaje i opremu,

9) pruža usluge u turizmu na divljim vodama ili turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a nema zaposlena lica sa odgovorajućom licencom iz člana 58. stav 3. ovog zakona,

10) pruža turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a ne održava opremu u tehnički ispravnom stanju u skladu sa članom 59. tačka 1) ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom od 600 KM do 3.000 KM.

(3) Za prekršaje iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se za prekršaj preduzetnik novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM.

Prekršaji

**(novčana kazna od 800 KM do 4.000 KM, novčana kazna od 500 KM do 2.500 KM,
novčana kazna od 400 KM do 2.000 KM)**

Član 107.

(1) Novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM kazniće se za prekršaj turistički subjekt kao privredno društvo ako:

1) posluje suprotno propisanim obavezama iz člana 16. stav 3. ovog zakona,
2) obavlja poslove agencije, a ne naznači poslovno ime iz člana 21. ovog zakona,
3) obavlja poslove agencije i pruža usluge posredstvom interneta suprotno odredbama člana 23. st. 4. i 5. ovog zakona,

4) korisnika turističke usluge ne upozna sa sadržajem jemstva (član 25. stav 1. tačka 3),

5) se ne pridržava utvrđenih cijena i sadržaja pojedinačnih (viziranje, rezervacije, izleti ostalo) usluga, te svih uslova navedenih u opštim uslovima putovanja, programu putovanja i ugovoru (član 25. stav 1. tačka 4),

6) ne nudi i ne prodaje programe putovanja koji su pripremljeni na osnovu zaključenog ugovora sa trećim licima kojima je povjerio izvršenje usluga iz tog programa putovanja (član 25. stav 1. tačka 5),

7) u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja u kom obavlja djelatnost na vidnom mjestu ne istakne licencu u skladu sa članom 25. stav 1. tačka 11) ovog zakona,

8) ne ponudi korisniku turističke usluge osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja, povrede, smrti, oštećenja ili gubitka prtljaga, dobrovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme putovanja i boravka u inostranstvu, te osiguranje od otkaza putovanja (član 25. stav 1. tačka 12),

9) ne angažuje tokom putovanja na jeziku grupe za koju se aranžman realizuje najmanje jednog turističkog vodiča ili turističkog pratioca za grupu od deset do 50 korisnika turističkih usluga, te najmanje jednog na svakih sljedećih 50 korisnika turističkih usluga, u skladu sa članom 25. stav 1. tačka 13) ovog zakona,

10) obavlja poslove agencije, a angažuje neovlašćenog turističkog vodiča, turističkog pratioca ili turističkog animatora koji ne ispunjava uslove iz zakona (član 25. stav 1. tačka 14),

11) kao poslovnu tajnu ne čuva podatke o korisniku turističke usluge ili ih dostavi drugom licu bez korisnikovog izričitog odobrenja (član 25. stav 1. tačka 16),

12) svaku promjenu registrovanog podatka o sjedištu, poslovnoj jedinici, odnosno izdvojenoj poslovnoj prostoriji ne prijavi Ministarstvu u roku od 15 dana od dana nastale promjene (član 25. stav 1. tačka 17),

13) u reklamnim i promotivnim materijalima, kao i u svim poslovnim dokumentima vidljivo ne naznači poslovno ime i sjedište, te identifikacioni broj (član 25. stav 1. tačka 19),

14) obavlja poslove agencije, a sadržaj utvrđenih opštih uslova putovanja i programa putovanja ne usaglasi sa članom 26. stav 2. i članom 27. stav 1. ovog zakona,

15) opšte uslove putovanja ne stavi na raspolaganje korisnicima turističkih usluga 26. stav 3. ovog zakona,

16) program putovanja ne uruči korisniku turističke usluge neposredno ili elektronskim putem prije zaključivanja ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), (član 28. stav 1),

17) se uz ugovor ne priloži spisak korisnika usluga grupnog putovanja ovjeren od odgovornog lica vaspitno-obrazovne ustanove i ne pribavi pismena saglasnost roditelja, odnosno staratelja svih korisnika usluga grupnog putovanja (član 29. st. 5. i 6),

18) ugovori nisu sačinjeni na jednom od jezika konstitutivnih naroda u BiH (član 29. stav 7) i ne obezbijedi prevod ugovora koji je ovjeren od ovlašćenog lica u slučaju iz člana 29. stav 8. ovog zakona,

19) u programu putovanja i u ugovoru zaključenim sa korisnikom turističke usluge ne naznači svojstvo u kome nastupa, navede poslovno ime i broj licence agencije u svojstvu organizatora turističkog putovanja, kao i korisniku turističke usluge ne stavi na raspolaganje program i opšte uslove agencije u svojstvu organizatora turističkog putovanja u pisanoj formi (član 30. stav 2),

20) prodaje ili nudi na prodaju turistički paket-aranžman ili izlet druge agencije, a ne prodaje turistička putovanja pod istim uslovima kao i agencija u svojstvu organizatora putovanja (član 30. stav 3),

21) obavlja poslove agencije, a ne ispunjava uslove koji se odnose na kadrovske osposobljenosti iz člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona,

22) pruža turističke usluge suprotno odredbama člana 51. st. 3. i 4, čl. 52, 53. i 54. ovog zakona,

23) pruža turističke usluge na vodama suprotno odredbama čl. 55. i 57. ovog zakona,

24) pruža turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a korisnike turističkih usluga ne upozna sa osiguranim slučajevima iz člana 59. tačka 4) ovog zakona,

25) pruža usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti suprotno odredbama člana 60. stav 1. ovog zakona,

- 26) postupi suprotno odredbama člana 60. st. 3, 4. i 5. ovog zakona,
 - 27) pruža turističke usluge na kupalištu i ostale turističke usluge suprotno odredbama člana 62. stav 3. ovog zakona,
 - 28) ne vodi evidenciju ugovora o iznajmljivanju vozila (član 63. stav 6),
 - 29) vrši iznajmljivanje vozila suprotno odredbama člana 63. stav 3. ovog zakona,
 - 30) pružaoci usluga raftinga i iznajmljivanja vozila (rentakar) Ministarstvu ne dostave zahtjev za upis u Evidenciju u turizmu nakon pribavljanja rješenja iz člana 17. st. 2. i 3. ovog zakona (član 90. stav 4), odnosno ako u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti iz člana 58. stav 2. i člana 63. ovog zakona Ministarstvu ne dostave zahtjev za brisanje iz Evidencije u turizmu (član 90. stav 5).
- (2) Za prekršaj iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom od 400 KM do 2.000 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 500 KM do 2.500 KM.

Prekršaji

**(novčana kazna od 1.500 KM do 7.500 KM, novčana kazna od 800 KM do 4.000 KM,
novčana kazna od 600 KM do 3.000 KM)**

Član 108.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 7.500 KM kazniće se turistička organizacija ako:

- 1) nenamjenski utroši sredstva iz člana 67. t. 1) i 2) ovog zakona (član 73. stav 1),
- 2) postupi suprotno odredbama člana 86. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM kazniće se turistička organizacija ako:

- 1) donese program polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča iz člana 43. stav 6. ovog zakona, bez prethodno pribavljene saglasnosti (član 44. stav 4),
- 2) ne donese program rada i finansijski plan najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu (član 72. stav 5),
- 3) ne donese izvještaj o poslovanju sa finansijskim izvještajem o poslovanju u roku propisanom članom 73. st. 2. i 3. ovog zakona,
- 4) ne dostavi TORS-u program rada i izvještaj o poslovanju sa finansijskim izvještajem u skladu sa članom 72. stav 4. i članom 73. stav 4. ovog zakona,
- 5) postupi suprotno odredbama člana 77. stav 6. ovog zakona i ne dostavi izvještaj Ministarstvu u roku iz člana 77. stav 7. ovog zakona.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u turističkoj organizaciji novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM, a za prekršaj iz stava 2. ovog člana novčanom kaznom od 600 KM do 3.000 KM.

Prekršaji

(novčana kazna od 500 KM do 2.500 KM, novčana kazna od 400 KM do 2.000 KM)

Član 109.

(1) Novčanom kaznom od 500 KM do 2.500 KM kazniće se turističke organizacije iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona ako:

- 1) ne planiraju svoje promotivne aktivnosti u godišnjem programu rada u skladu sa Planom promocije (član 8. stav 5),
- 2) program rada, finansijski plan ili izvještaj o poslovanju ne sadrži podatke iz člana 72. st. 2. i 3. i člana 73. stav 5. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 400 KM do 2.000 KM kazniće se odgovorno lice u turističkoj organizaciji iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona.

Prekršaji

(novčana kazna od 1.500 KM do 7.500 KM, novčana kazna od 800 KM do 4.000 KM, novčana kazna od 600 KM do 3.000 KM, novčana kazna od 400 KM do 2.000 KM)

Član 110.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 7.500 KM kazniće se pravno lice ako:

1) pruža usluge iz člana 58. ovog zakona, a ne postupi u skladu sa članom 14. ovog zakona,

2) pruža usluge u turizmu na divljim vodama ili turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a nema zaposlena lica sa odgovarajućom licencom iz člana 58. stav 3. ovog zakona,

3) pruža turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a ne održava opremu u tehnički ispravnom stanju u skladu sa članom 59. tačka 1) ovog zakona i ako prije nego što počne sa pružanjem usluga, posebnom informacijom u pisanoj formi i usmeno ne upozna korisnika turističkih usluga sa vrstama rizika prilikom sprovođenja turističkih usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona i ne osigura korisnike turističkih usluga od posljedica nesrećnog slučaja (član 59. t. 2) i 3).

(2) Novčanom kaznom od 800 KM do 4.000 KM kazniće se pravno lice ako:

1) prije zaključivanja ugovora o organizaciji ekskurzije ne pribavi pismenu saglasnost roditelja, odnosno staratelja svih korisnika usluga grupnog putovanja (član 29. stav 6),

2) za vrijeme organizacije putovanja ne koristi isključivo usluge prevoznika i prevozna sredstva u kojima su putnici i prtljag osigurani (član 41. stav 3),

3) posreduje u pružanju usluga turističkog vodiča, a korisniku usluge ne izda račun (član 46. stav 5),

4) pruža turističke usluge suprotno odredbama člana 51. st. 3. i 4, čl. 52, 53. i 54. ovog zakona,

5) pruža turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a korisnike turističkih usluga ne upozna sa osiguranim slučajevima u skladu sa članom 59. tačka 4) ovog zakona,

6) pruža usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti suprotno odredbama člana 60. st. 1, 3, 4. i 5. ovog zakona.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 600 do 3.000 KM, a za prekršaj iz stava 2. ovog člana novčanom kaznom od 400 KM do 2.000 KM.

Prekršaji

(Novčana kazna od 500 KM do 2.500 KM)

Član 111.

Novčanom kaznom od 500 KM do 2.500 KM kazniće se fizičko lice ako:

1) pruža usluge turističkog vodiča i turističkog pratioca, a ne ispunjava uslove iz člana 43. stav 1, člana 44. stav 1, člana 45. stav 2, člana 46. stav 1. i člana 49. stav 1. ovog zakona,

2) pruža usluge turističkog vodiča bez zaključenog ugovora o djelu ili drugog ugovora iz člana 46. stav 4. ovog zakona,

3) postupi suprotno odredbama člana 48. st. 6. i 7. i člana 50. stav 1. ovog zakona,

4) u svojstvu stručnog lica pruža usluge u turizmu na divljim vodama ili turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti, a ne postupi po obavezi iz člana 60. stav 1. t. 1), 2), 4), 6) i 7) ovog zakona,

5) pruža usluge turističkog vodiča za rafting – skipera, a ne ispunjava uslove iz člana 61. stav 1. ovog zakona,

6) pruža usluge turističkog vodiča za rafting – skipera bez licence o stečenom zvanju turističkog vodiča za rafting – skipera.

Prekršaji

(novčana kazna od 300 KM do 1.500 KM)

Član 112.

Novčanom kaznom od 300 KM do 1.500 KM kazniće se fizičko lice ako:

1) postupi suprotno odredbama člana 44. stav 2, člana 47. i člana 48. stav 1. ovog zakona,

2) pruža usluge turističkog vodiča, a ne posjeduje legitimacije i oznake i ako kod sebe nema rješenje nadležnog organa za pružanje usluga ukoliko poslove obavlja u svojstvu preduzetnika ili ugovor o djelu, odnosno drugi ugovor (član 50. st. 2. i 3),

3) postupi suprotno odredbama člana 60. stav 5. ovog zakona.

Zaštitna mjera

Član 113.

(1) Za učinjene prekršaje iz člana 103. ovog zakona koji su ponovno počinjeni od istog turističkog subjekta u roku od dvije godine od dana pravosnažnosti rješenja o prekršaju, pored novčane kazne, izreći će se i zaštitna mjera zabrane obavljanja turističke djelatnosti u trajanju od 90 dana do šest mjeseci.

(2) Za učinjene prekršaje iz čl. 104. i 105. ovog zakona koji su ponovno počinjeni od istog turističkog subjekta u roku od dvije godine od dana pravosnažnosti rješenja o prekršaju, pored novčane kazne, izreći će se i zaštitna mjera zabrane obavljanja turističke djelatnosti u trajanju do 90 dana.

GLAVA XII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje poslovanja turističkih subjekata

Član 114.

Turistički subjekti uskladiće svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 115.

Postupci započeti prema propisima važećim do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se po tim propisima.

Podzakonski akt – uredba

Član 116.

Vlada će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Uredbu o uslovima i kriterijumima za dodjelu namjenskih sredstava za razvoj turizma (član 91. stav 9),
- 2) Uredbu o podsticajima za turističke agencije (član 91. stav 9),
- 3) Uredbu o dodjeli turističkih vaučera (član 96. stav 10).

Podzakonski akt – pravilnik

Član 117.

Ministar u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi sljedeće podzakonske akte:

- 1) Pravilnik o uslovima za proglašavanje turističkog mjesta (član 13. stav 3),
- 2) Pravilnik o uslovima za opremanje poslovnog prostora agencije (član 22. stav 6),
- 3) Pravilnik o obliku i sadržaju ugovora o organizaciji ekskurzije (član 29. stav 9),
- 4) Pravilnik o obliku i sadržaju identifikacionog koda agencije (član 38. stav 12),
- 5) Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike,
- 6) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije lica koja su položila ispit za turističkog vodiča i sadržaj uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča,
- 7) Pravilnik o obliku i sadržaju legitimacije i oznake turističkog vodiča (član 44. stav 3. t. 1), 2) i 3),
- 8) Pravilnik o minimalno-tehničkim uslovima za obavljanje raftinga kao turističke usluge sa sportsko-rekreativnim aktivnostima (član 58. stav 5),
- 9) Pravilnik o programu polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera (član 61. stav 7),
- 10) Pravilnik o sadržaju i načinu isticanja turističke signalizacije (član 88. stav 4),
- 11) Pravilnik o obliku i sadržaju zahtjeva za upis i brisanje iz Evidencije u turizmu (član 90. stav 5),
- 12) Pravilnik o sadržaju, izgledu i načinu vođenja evidencije u turizmu (član 90. stav 6),
- 13) Pravilnik o načinu pružanja usluga na kupalištima (član 62. stav 4),
- 14) Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije ugovora o iznajmljivanju vozila (član 63. stav 7),
- 15) Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca zahtjeva za izdavanje licence (član 37. stav 5).

Podzakonski akti – primjena

Član 118.

Do donošenja podzakonskih akata utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o turizmu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 45/17 i 16/23), osim ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja postojećeg Zakona

Član 119.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o turizmu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 45/17 i 16/23).

Stupanje na snagu Zakona

Član 120.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O TURIZMU

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. stav 1. t. 6, 7, 8. i 18. Ustava Republike Srpske kojim je utvrđeno da Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje:

- pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, tržište i planiranje,
- osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i robne rezerve,
- druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom.

Takođe, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04.020-2964/25 od 30. oktobra 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII t. 8. i 18. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, kao i druge odnose od interesa za Republiku. Takođe, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, prema kojem Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), naveo razloge i ciljeve donošenja ovog zakona. Prema navodima obrađivača, osnovni razlozi za donošenje novog Zakona o turizmu su ostvarivanja strateških ciljeva u turizmu Republike Srpske koji su definisani u Strategiji razvoja turizma i u ostalim planskim dokumentima u turizmu, kao i normiranje pravnog okvira za organizaciju putovanja od strane udruženja građana. Propisani su restriktivni uslovi pod kojima udruženja građana mogu organizovati putovanja. Takođe, prepoznata je potreba za jasnim definisanjem i regulisanjem uloge agencije kao posrednika u prodaji turističkih paket-aranžmana. Novim Zakonom o turizmu uređuju se i uslovi za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo razmotrio je Nacrt zakona o turizmu i uputio obrađivaču sugestiju koja se odnosila na usklađivanje teksta Zakona sa članom 7. Ustava Republike Srpske. Takođe, upućena je sugestija da se izvrši usklađivanje sa čl. 13. i 15. Zakona o strateškom planiranju i upravljanju razvojem u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/21) kojima je uređeno koje ovlašćen za donošenje strateških dokumenata i na čiji prijedlog. Data je sugestija da se tekst Nacrta zakona o turizmu uskladi sa članom 16. Uredbe o strateškim dokumentima u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/21) kojim je propisana struktura strateških dokumenata. Upućene primjedbe odnosile su se i na usklađivanje teksta Nacrta zakona sa čl. 16. i 19. Zakonom o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 68/07, 109/12 i 44/16), kao i članom 9. stav 3. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službeni

glasnik Republike Srpske“, br. 52/01 i 42/05). Takođe, dati su prijedlozi da se shodno članu 17. tačka 11. Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18) pribave mišljenja Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite i Jedinice za strateško planiranje.

Obrađivač Zakona je upućene sugestije prihvatio i ugradio u tekst Nacrta zakona.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske i Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je u Obrazloženju Zakona naveo da je tekst Zakona bio objavljen na internet stranici Ministarstva trgovine i turizma, na veb-aplikaciji eKonsultacije i upućen zainteresovanim subjektima, kao i da su sve dostavljene primjedbe koje su bile opravdane, konstruktivne i ocijenjene da doprinose ostvarivanju cilja Zakona prihvaćene.

Budući da postoji ustavni osnov za donošenje predmetnog zakona, da je Zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Nacrt zakona o turizmu može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020- 3051/25 od 29. oktobra 2025. godine, nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o turizmu i instrumente usklađivanja dostavljene uz Nacrt, ustanovljeno je da je izrađivač identifikovao i u svom radu koristio sekundarne obavezujuće izvore prava EU koji se djelimično odnose na materiju predmetnog nacrta.

S tim u vezi, se ističe da oblast turizma ne spada u isključivu nadležnost EU, već predstavlja oblast u kojoj Unija ima dopunske nadležnosti u skladu sa članom 195. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. To podrazumijeva da EU ne uspostavlja jedinstven pravni okvir koji bi u potpunosti harmonizovao propise država članica u oblasti turizma, već svojim djelovanjem nastoji da podrži, dopuni i koordinira aktivnosti država članica u cilju jačanja konkurentnosti turističkog sektora, podsticanja održivog razvoja, unapređenja kvaliteta turističkih usluga i promovisanja saradnje među državama članicama. Dostavljeni nacrt uređuje oblike planiranja i razvoja turizma na teritoriji Republike Srpske, prava i obaveze turističkih subjekata, uslove za obavljanje turističke djelatnosti, usluge u turizmu, promociju i unapređivanje turizma, podsticaje u turizmu, evidencije u turizmu, upravni nadzor, kao i druga pitanja od značaja za razvoj i unapređivanje turizma. S obzirom na predmet regulisanja Nacrta, izrađivač je prilikom njegove izrade vršio djelimično usklađivanje sa izvorima prava koji se odnose na zaštitu potrošača, funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU i pravila konkurencije, odnosno državnu pomoć i to:

- Direktivom (EU) 2015/2302 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2015. godine o putovanjima u paket-aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, o izmjeni Regulative (EZ) broj 2006/2004 i Direktive 2011/83/EU Evropskog parlamenta i Savjeta te o stavljanju van snage Direktive Savjeta 90/314/EEZ;
- Direktivom 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. decembra 2006. godine o uslugama na unutrašnjem tržištu i
- Regulativom Komisije (EU) 2023/2831 od 13. decembra 2023. o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć.

Kada se radi o Direktivi (EU) 2015/2302 iz oblasti zaštite potrošača, izrađivač je identifikovao djelimičnu usklađenost odredaba Nacrta sa članom 3. Direktive kojim se utvrđuju definicije, čl. 5. i 7. koji propisuju obaveze u vezi sa informisanjem korisnika turističkog paket-aranžmana i sadržajem ugovora o putovanju, te čl. 16. i 17. koji regulišu obavezu pružanja pomoći korisniku turističkog paket-aranžmana, tj. putniku, te zaštitu u

slučaju nesolventnosti organizatora putovanja. Detaljan pregled usklađenosti sadržan je u Uporednom prikazu usklađenosti Nacrta za Direktivu (EU) 2015/2302. Kako se radi o Nacrtu zakona sugerise se izrađivaču da do izrade prijedloga, posredstvom pomenutog instrumenta, jasnije prikaže ili obrazloži usklađenost odredaba člana 25. Nacrta sa odredbama člana 16. Direktive. Naime, član 16. Direktive jasno ukazuje na obavezu organizatora na djelovanje i pružanje pomoći putniku u poteškoćama u toku trajanja paket-aranžmana, dok u članu 25. Nacrta isto nije navedeno. Takođe, sugerise se da se uzme u obzir i član 13. stav 1. Direktive koji propisuje odgovornost organizatora za izvršenje paket-aranžmana, jer su određena rješenja koja ukazuju na ovu obavezu već sadržana u čl. 25. i 34. Nacrta. Isto tako, potrebno je uzeti u obzir član 14. Direktive koji uređuje pravo putnika na primjereno umanjenje cijene u slučaju odstupanja od ugovorenog paket-aranžmana i pravo na primjerenu naknadu od organizatora za štetu koju putnik pretrpi usljed pomenutog odstupanja, jer je isto dijelom propisano u članu 34. Nacrta.

Nadalje, izrađivač je u instrumentima usklađivanja naveo djelimičnu usklađenost sa Direktivom 2006/123/EZ, i to u dijelu člana 23. Direktive, koji se odnosi na osiguranje i jamstvo profesionalne odgovornosti. Napominjemo da je navedena Direktiva preuzeta Zakonom o uslugama, dok se predmetnim nacrtom vrši usklađivanje samo sa odredbama koje su relevantne za posebnu kategoriju uslužne djelatnosti.

Uzevši u obzir da Nacrt propisuje podsticajne mjere za razvoj turizma, izrađivač je u svom radu uzeo u obzir Regulativu (EU) 2023/2831 o de minimis državnoj pomoći. Ova regulativa propisuje pravila o dodjeli manjih iznosa državnih pomoći koje se smatraju dovoljno malim da nemaju značajan uticaj na konkurenciju i trgovinu, pa ne podliježu obavezi prijavljivanja i odobravanja kao državna pomoć veće vrijednosti u posebnim sektorima. Prema Regulativi, ukupna vrijednost dodijeljene pomoći ograničena je na iznos od 300 000 evra u periodu od tri godine preduzetnicima koji obavljaju djelatnost, između ostalih, u oblasti turističkog sektora. Izrađivač je navedeno imao u vidu kada je propisao dodjelu podsticajnih sredstava u oblasti turizma u čl. 91, 92. i 96. Nacrta.

U skladu sa obrazloženim, potvrđuje se ocjena „Djelimično usklađeno“ navedena u Izjavi o usklađenosti Nacrta sa pravnom tekovinom EU i praksom i standardima Savjeta Evrope. Usvajanje Nacrta doprinijeće ispunjavanju obaveza iz čl. 71 (c) i 94. SSP-a, koje se odnose na konkurenciju i druge ekonomske odredbe i saradnju ugovornih strana u oblasti turizma, ali člana 76, koji uključuje saradnju ugovornih strana u oblasti zaštite potrošača.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o turizmu donesen je 2017. godine i zajedno sa izmjenom iz 2023. godine predstavljao je značajan pomak u odnosu na prethodna zakonska rješenja iz 2011. i 2013. godine, donoseći modernizaciju i bolje prilagođavanje savremenim trendovima u turizmu.

Prilikom izrade novog teksta Nacrta zakona, Ministarstvo trgovine i turizma rukovodilo se potrebom da se na sveobuhvatan i precizan način uredi oblast turističkih agencija, proširenja kruga korisnika turističkih vaučera i na strane državljanke, a sve radi ostvarivanja strateških ciljeva u turizmu Republike Srpske koji su definisani u Strategiji razvoja turizma i u ostalim planskim dokumentima u turizmu. Cilj Nacrta zakona jeste da preuzme i sublimira sva ranija rješenja koja su se u praksi pokazala kao efikasna i korisna, a to znači da se neće napuštati ono što je funkcionisalo, već će se to integrisati u novu zakonsku strukturu. Na taj način se osigurava kontinuitet u pozitivnim praksama i izbjegava nepotrebno eksperimentisanje sa već provjerenim modelima.

Analizom postojećeg zakonskog okvira prepoznati su i određeni nedostaci koji su ometali dalji razvoj turizma ili stvarali pravnu nesigurnost. Nacrt zakona se bavi tim nedostacima kroz uvođenje novih rješenja i pooštavanje mjera posebno u nekoliko ključnih segmenata, a to je obavljanje turističke djelatnosti od strane udruženja i organizacija, jasnije

definisanje pojma posrednika u ugovoru o posredovanju pri prodaji turističkih paket-aranžmana, uvođenje elektronske prodaje turističkih paket-aranžmana, te stvaranje uslova za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera.

Dosadašnja praksa je pokazala da je bilo određenih nedorečenosti ili zloupotreba u obavljanju turističke djelatnosti od strane udruženja i organizacija. Nacrtom zakona se uvode stroži kriterijumi i pooštavaju mjere nadzora, kako bi se osiguralo da se ova djelatnost obavlja u skladu sa propisima i da se spriječi nelojalna konkurencija registrovanim i licenciranim turističkim agencijama. Cilj je osigurati veću transparentnost i odgovornost u ovom segmentu. Udruženja građana i slične organizacije obično su registrovane za druge svrhe (npr. kulturne, sportske, edukativne), ali ne i za komercijalno pružanje turističkih usluga. Njihovo djelovanje u ovoj oblasti je stoga izvan zakonskog okvira, stvarajući pravnu nesigurnost za sve uključene strane. Neregistrovani subjekti izbjegavaju brojne obaveze koje su propisane za turističke agencije, kao što su, na primjer, obavezna bankarska garancija ili polisa osiguranja. Turističke agencije su dužne da obezbijede garanciju za slučaj insolventnosti ili polisu osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu putnicima. Udruženja to ne čine i ostavljaju se putnici nezaštićeni u slučajevima otkazivanja putovanja, bankrota organizatora ili drugih nepredviđenih okolnosti. Registrovane agencije moraju ispunjavati određene uslove koji se odnose na poslovni prostor, stručnu spremu zaposlenih i druge standarde. Neregistrovani subjekti ne podliježu tim provjerama i to može dovesti do nižeg kvaliteta usluga i ugrožavanja sigurnosti putnika. Udruženja koja posluju izvan zakonskih okvira imaju značajnu finansijsku prednost u odnosu na licencirane i registrovane turističke agencije, ne snose troškove poreza, doprinosa, licenci, bankarskih garancija i drugih obaveza. Sve navedeno im omogućava da nude niže cijene, a to stvara nelojalnu konkurenciju i ugrožava opstanak licenciranih i registrovanih turističkih agencija. Najveći problem je nedostatak zaštite krajnjeg potrošača, tj. turiste. Turisti koji koriste usluge turističkih paket-aranžmana kod udruženja i drugih organizacija nemaju adekvatnu zakonsku zaštitu u slučaju problema. Predloženim rješenjima Nacrta zakona jasno se definiše pod kojim uslovima udruženja mogu organizovati putovanja: samo za svoje članove, bez svrhe sticanja dobiti, u skladu sa statutom i posebnim propisima o registraciji udruženja. Ovo rješenje je ključno jer razgraničava njihovu djelatnost od komercijalnog poslovanja turističkih agencija. Uvođenje obaveze izrade i dostavljanja godišnjeg plana putovanja, prijave svakog pojedinačnog putovanja sa programom i spiskom putnika, te vođenja detaljne evidencije pruža mnogo jasniji okvir za praćenje i kontrolu njihovog djelovanja. Propisana je i direktna sankcija za svako odstupanje od propisanih uslova: ukoliko putovanje nije u planu, ili se podaci ne evidentiraju na propisan način, automatski se smatra turističkim putovanjem za koje je potrebna licenca, što otvara mogućnost za inspekcijske mjere i kazne. Ograničenje udruženja na „neprofitnu“ svrhu i „samo za članove“ je primarno sredstvo za borbu protiv nelojalne konkurencije. Udruženje koje bi pokušalo da konkuriše turističkim agencijama putem javnog oglašavanja ili pružanja usluga subjektima koji nisu članovi, automatski bi prekršilo zakon i bilo sankcionisano. Tako se udruženjima daje jasan, ali restriktivan, pravni okvir za organizaciju putovanja, što eliminiše sivu zonu poslovanja.

Takođe, prepoznata je potreba za jasnim definisanjem i regulisanjem uloge agencije kao posrednika u prodaji turističkih paket-aranžmana. Ovo pitanje je važno zbog zaštite potrošača i jasnog definisanja odgovornosti između agencije u svojstvu organizatora putovanja i agencije u svojstvu posrednika. Nacrtom zakona su definisani uslovi pod kojima agencija kao posrednik može obavljati ovu djelatnost, njihova prava i obaveze, te osigurati da se prodaja paket-aranžmana odvija u skladu sa važećim propisima o zaštiti potrošača. U prethodnom rješenju Zakona o turizmu postojale su određene nejasnoće oko toga ko je stvarni organizator putovanja, to je stvaralo konfuziju i potencijalno otvaralo mogućnosti za zloupotrebu ili nedostatak odgovornosti. Uvođenjem novih odredaba postiže se jasan cilj, a to je povećanje pravne sigurnosti za sve strane: putnik jasno zna ko je organizator, a posrednik

ima definisanu ulogu. Takođe, osigurava se da posrednik posluje sa legitimnim i licenciranim organizatorima.

S ciljem unapređenja regulative u oblasti elektronske trgovine, bilo je neophodno propisati jasna pravila koja se odnose na prodaju turističkih usluga putem interneta. Savremeni trendovi u poslovanju turističkih agencija ukazuju na sve češću upotrebu onlajn platformi, internet stranica, društvenih mreža i drugih digitalnih alata u ponudi i prodaji turističkih paket-aranžmana, izleta i srodnih usluga. Nedostatak specifične pravne regulative u ovoj oblasti dovodi do pravne nesigurnosti, kako za turističke agencije, tako i za potrošače. Odredbe Nacrta zakona su usklađene sa pozitivnim propisima kojim se uređuje zaštita potrošača i sklapanje ugovora na daljinu, čime se osigurava integrisan pravni sistem i stvaraju uslovi za razvoj legalnog digitalnog tržišta turističkih usluga.

Ključni strateški korak ka jačanju turističke privrede, povećanju međunarodne prepoznatljivosti i usklađivanju domaćeg zakonodavstva s međunarodnim principima jeste proširenje kruga korisnika turističkih vaučera i na strane državljane. Cilj te izmjene je optimizacija postojećeg sistema turističkih vaučera, uspostavljenog Uredbom o dodjeli turističkih vaučera radi ostvarivanja maksimalnih ekonomskih i promotivnih efekata, budući da strani turisti ostvaruju veću potrošnju u odnosu na domaće, čime će se multiplikovati ekonomski efekat vaučer sistema. Pomenuta mogućnost predstavlja konkretnu primjenu principa reciprociteta, posebno u odnosu na zemlje sa kojima Republika Srpska i BiH imaju potpisane međunarodne sporazume o saradnji u oblasti turizma ili ekonomske saradnje. Davanjem mogućnosti stranim državljanima da koriste turističke vaučere šalje se jasna poruka o otvorenosti i spremnosti za fer turističku razmjenu, čime se otvaraju vrata i za slične benefite i za građane Republike Srpske u inostranstvu, te na taj način se domaće zakonodavstvo usklađuje sa savremenim evropskim i svjetskim praksama otvorenog turističkog tržišta.

Na osnovu potrebe za unapređenjem kvaliteta i bezbjednosti turističkih usluga u oblasti avanturističkog turizma, te usklađivanja sa savremenim standardima i praksom u turističkom sektoru, Nacrtom zakona se uređuju uslovi za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera. Polazeći od toga da je rafting aktivnost povećanog rizika, u kojoj učestvuju kako domaći, tako i strani turisti, bilo je neophodno propisati jasne, objektivne i provjerljive uslove pod kojima fizička lica mogu da steknu zvanje turističkog vodiča za rafting – skipera i time legitimno pružaju ovu uslugu. Rastući interes domaćih i stranih turista za aktivni i avanturistički turizam, posebno za rafting na rijekama Republike Srpske, kao i sve veći broj subjekata koji pružaju usluge u ovoj oblasti, zahtijevaju jasan i precizan pravni okvir koji će obezbijediti da se ovom djelatnošću bave isključivo stručna, obučena i odgovorna lica. Rafting kao turistička aktivnost uključuje povećan nivo rizika i zahtijeva adekvatnu uređenost licenciranja vodiča koji vode turiste. Donošenjem ovog propisa stvaraju se uslovi za standardizovanje znanja, vještina i odgovornosti turističkih vodiča – skipera, povećava se stepen zaštite života i zdravlja učesnika u rafting turizma, unapređuje kvalitet turističke ponude i uređuje tržište usluga u oblasti raftinga. Istovremeno, jača se institucionalna uloga resornog ministarstva u praćenju i regulisanju ovog segmenta turizma, što je u skladu sa strateškim opredjeljenjem Republike Srpske za razvoj održivog, bezbjednog i konkurentnog turističkog sektora.

Ostale izmjene u tekstu Nacrta zakona uglavnom se odnose na preciziranje postojećih rješenja i nisu suštinskog karaktera.

Nacrt zakona o turizmu predstavlja sveobuhvatan korak ka modernizaciji i unapređenju turističkog sektora. Cilj je stvoriti stabilan i predvidiv pravni okvir koji će podsticati investicije, štititi interese potrošača i doprinositi održivom razvoju turizma.

Naime, Nacrt zakona je uslovljen činjenicom da se nova rješenja nisu mogla pozicionirati u okviru osnovnog teksta Zakona iz 2017. godine, uključujući i izmjene Zakona iz 2023. godine, jer bi takva rješenja podrazumijevala izmjenu više od polovine odredaba

Zakona o turizmu, a to je i prema Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske formalan uslov za pripremu novog teksta Nacrta zakona o turizmu u Republici Srpskoj.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Nacrta zakona definisan je predmet zakona, oblici planiranja i razvoja turizma na teritoriji Republike Srpske, prava i obaveze turističkih subjekata, uslovi za obavljanje turističke djelatnosti, usluge u turizmu, promocija i unapređenje turizma, podsticaji u turizmu, turistička naknada, evidencija u turizmu, upravni nadzor, kao i druga pitanja od značaja za razvoj i unapređenje turizma.

Članom 2. Nacrta zakona propisana su načela u turizmu. Preporuka Evropske komisije je da Republika Srpska harmonizuje svoju legislativu sa EU Acquis za sektor turizma, te je predloženo da se u Zakonu o turizmu uvedu definicije Etičkog kodeksa o turizmu koji je definisala Svjetska turistička organizacija (UNWTO), što je i učinjeno ovim članom.

Članom 3. Nacrta zakona definisani su pojmovi koji se koriste u Zakonu.

Čl. 4. do 10. Nacrta zakona data je definicija planiranja u turizmu, kao veoma bitnog segmenta u cjelovitom razvoju turističke privrede. Definiše se princip održivog razvoja turizma koji podrazumijeva usklađen i prilagođen razvoj turističkog sektora uz obavezno vođenje računa o zaštiti prirodnih i ostalih komparativnih vrijednosti radi uspostavljanja ravnomjernog i uravnoteženog razvoja turizma. Strateška dokumenta u turizmu su: Strategija razvoja turizma Republike Srpske i Strategija razvoja turizma jedinice lokalne samouprave, dok su planska dokumenta u turizmu: Plan promocije turizma Republike Srpske, Master plan i Program razvoja turističkog proizvoda. Sva planska dokumenta moraju biti usaglašena sa Strategijom razvoja turizma Republike Srpske. Propisano je da Strategiju donosi Vlada na prijedlog Ministarstva za period od najmanje sedam godina. Ministarstvo trgovine i turizma prati realizaciju Strategije i o tome jedanput godišnje izvještava Vladu i Narodnu skupštinu Republike Srpske. Strategija je usklađena sa Zakonom o strateškom planiranju i upravljanju razvojem („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 63/21), kao i sa podzakonskim aktima donesenim na osnovu predmetnog zakona. Kao bitan segment u razvoju turističke privrede egzistira i pitanje marketinške kampanje u turizmu, a to se rješava Planom promocije turizma Republike Srpske koji izrađuje Turistička organizacija Republike Srpske i podnosi Ministarstvu na usvajanje. Vlada daje saglasnost na Plan promocije. Master plan je kompleksan, istraživački i sveobuhvatan dokument kojim se na osnovu Strategije razvoja turizma za određenu turističku destinaciju utvrđuje koncept razvoja prostora u vezi sa razmještajem objekata turističke infrastrukture, turističkom suprastrukturuom, investicijama u turizmu, planovima marketinga i konkurentnosti, kao i mjerama za njihovo sprovođenje, za određeni prostor od značaja za razvoj turizma, odnosno za prioritetnu turističku destinaciju. Strategija razvoja turizma jedinice lokalne samouprave je planski dokument kojim se preciznije određuje razvoj turističkih proizvoda jedinice lokalne samouprave utvrđenih Strategijom. Program razvoja turističkog proizvoda je dokument kojim se određuje razvoj prioritetnih turističkih proizvoda utvrđenih Strategijom.

Članom 11. Nacrta zakona preciziraju se odredbe u vezi sa dodjelom koncesije u turizmu, tj. taksativno se propisuju slučajevi u kojima se radi izgradnje turističke infrastrukture i suprastrukture dodjeljuje koncesija nad prirodnim dobrom ili doborom u opštoj upotrebi radi obavljanja turističke djelatnosti. Naime, Zakonom o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21) propisano je da se koncesije u Republici Srpskoj mogu dodjeljivati za izgradnju turističke infrastrukture i turističke suprastrukture, a ovim zakonom, kao materijalnim, preciznije je definisan taj pojam. Normirano je i da se koncesije u turizmu dodjeljuju za izgradnju skijališta u skladu sa

posebnim zakonom kojim se uređuje oblast pružanja usluga na skijalištu; izgradnju ugostiteljskih objekata za smještaj, ishranu i piće; izgradnju kupališta, bazena i velnes objekata; izgradnju tematskih parkova (npr. adrenalinski parkovi) i izgradnju objekata turizma na vodi i objekata za pružanje turističkih usluga sa sportsko-rekreativnim aktivnostima.

Članom 12. Nacrta zakona definiše se turističko mjesto kao naseljeno mjesto koje raspolaže prirodnim, kulturnim, istorijskim i drugim znamenitostima od značaja za turizam, kao i objektima i drugim sadržajima za smještaj i boravak turista. Pitanje određivanja turističkog mjesta i podjele turističkih mjesta u okviru Republike Srpske, kao i njihovo proglašenje je od suštinskog značaja za cjelovito funkcionisanje sistema finansiranja u turizmu. Naime, predmetni član predviđa turističko mjesto kao osnovnu turističku jedinicu u prostornom smislu (koja se podudara sa administrativnim određenjem jedinice lokalne samouprave – grada ili opštine), te obavezu Ministarstva da proglasi područje grada ili opštine za turističko mjesto prema posebnim kriterijumima koji se propisuju pravilnikom ministarstva nadležnog za poslove turizma. Imajući u vidu odredbe koje se odnose na finansiranje rada turističkih organizacija na poslovima promocije u turizmu, u narednom periodu, a nakon proglašavanja turističkog mjesta, visina boravišne takse će zavisi od toga da li je prostor jedinice lokalne samouprave proglašen kao turističko mjesto. U tom smislu, u okviru turističkog mjesta, obveznici boravišne takse će plaćati viši iznos boravišne takse, što je uređeno Zakonom o boravišnoj taksi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 78/11, 106/15 i 107/24).

U članu 13. Nacrta zakona proceduralno je određen postupak proglašavanja turističkog mjesta, tako da ispunjenost propisanih uslova za proglašavanje turističkog mjesta utvrđuje Komisija za proglašenje turističkog mjesta, koju formira ministar trgovine i turizma.

Čl. 14. do 18. Nacrta zakona data je definicija turističke djelatnosti, pobrojani su subjekti u turizmu, te taksativno navedene njihove obaveze. Turistička djelatnost je, u smislu ovog zakona, pružanje usluga turističkih agencija, usluga turističkih profesija (turistički vodič, turistički pratilac i turistički animator) i pružanje drugih usluga u skladu sa ovim zakonom. Ovim članom precizno se definiše ko može obavljati turističku djelatnost. Turističku djelatnost obavljaju privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici i fizička lica koja za pružanje tih usluga nisu registrovana kao preduzetnici (u daljem tekstu: turistički subjekti). Što se tiče definisanja turističke djelatnosti, vrlo je teško precizno odrediti vrste turističke djelatnosti, ali i samo nabrojavanje upućuje na veliki obim mogućih usluga. Pravni oblici u kojima se pojavljuju turistički subjekti su privredna društva, ostala pravna lica, preduzetnici i fizička lica, s tim da je Zakonom, u kasnijim odredbama, precizno propisano koje od turističkih djelatnosti mogu obavljati pojedini turistički subjekti. Pod uslovima propisanim ovim zakonom pojedine vrste turističkih usluga mogu pružati i subjekti koji upravljaju zaštićenim područjem i udruženja. Imajući u vidu da se ovi subjekti ne smatraju turističkim subjektima, u Zakonu su propisane njihove obaveze u slučaju da, pored osnovne djelatnosti, pružaju pojedine vrste turističkih usluga. Iz zakonskih odredaba, takođe, proizlazi da određene turističke usluge mogu pružati fizička lica koja se ne registruju kod nadležnog organa. Vršanje turističkih usluga omogućeno je u slučaju vršenja određenih usluga manjeg obima i naglašenog je sezonskog karaktera, a koje fizičko lice može da obavlja bez registracije. Ovdje se, prije svega, misli na pružanje turističko-ugostiteljskih usluga na selu u skladu sa posebnim propisima iz oblasti ugostiteljstva.

Članom 16. Nacrta zakona propisani su uslovi za obavljanje turističke djelatnosti. Turistički subjekt za obavljanje turističke djelatnosti mora da obezbijedi prostor, uređaje i opremu, kao i uslove koji se odnose na zaposlena lica, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano. Turistički subjekt organizovan kao privredno društvo može da počne obavljanje djelatnosti, da obavlja djelatnosti i da mijenja uslove njenog obavljanja kada se kod registarskog suda registruje za obavljanje turističke djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se

uređuje registracija poslovnih subjekata, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano. Turistički subjekt organizovan kao preduzetnik može da počne obavljanje djelatnosti, da obavlja djelatnosti i da mijenja uslove njenog obavljanja kada od registracionog organa dobije rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti. Turistički subjekt u trenutku registracije kod nadležnog organa mora ispunjavati uslove za obavljanje turističke djelatnosti, koji se odnose na prostor, opremu i uređaje, a tržišna inspekcija u roku koji je propisan Zakonom o privrednim društvima, odnosno Zakonom o samostalnim preduzetnicima, provjerava ispunjenost propisanih uslova za rad, odnosno obavljanje turističke djelatnosti. Ujedno je i pojednostavljen sistem registracije u turizmu jer je izbrisana ranija odredba da privredno društvo, pored registracije kod suda mora da pribavi poseban akt nadležnog organa jedinice lokalne samouprave za obavljanje turističke djelatnosti. Izuzetak od ovog pravila odnosi se na izdavanje licenci za turističke agencije koje su organizovane u formi privrednog društva, što je usklađeno sa članom 6. stav 3. Zakona o privrednim društvima.

Članom 17. Nacrta zakona navedena je i upućujuća odredba na Zakon o obligacionim odnosima, kojim je jasno uređeno pitanje nanošenja štete drugome činjenjem ili nečinjenjem. Pitanje odgovornosti turističkog subjekta u sistemu registracije turističke djelatnosti na osnovu pretpostavljenih minimalno-tehničkih uslova koji se u redovnoj inspekcijskoj kontroli provjeravaju naknadno u roku od 45 dana od dana registracije turističke djelatnosti je značajno jer se rješava pitanja naknade štete u periodu od trenutka registracije do trenutka kontrole ispunjenosti uslova. Turistički subjekt u trenutku registracije djelatnosti mora ispunjavati sve minimalno-tehničke uslove za obavljanje djelatnosti, koji se naknadno provjeravaju. Ukoliko se u inspekcijskoj kontroli utvrdi da ne ispunjava sve opšte ili posebne uslove za obavljanje pojedinih vrsta turističke djelatnosti, turistički subjekt će prekršajno odgovarati za svu štetu prouzrokovanu trećim licima koja je pričinjena zbog neispunjavanja uslova za obavljanje turističke djelatnosti.

Članom 18. Nacrta zakona propisan je period obavljanja djelatnosti koji turistički subjekt utvrđuje za svaki objekat posebno i o tome obavještava nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Čl. 19. do 40. Nacrta zakona data je definicija poslova turističkih agencija koje sa opravdanjem zauzimaju centralno mjesto u Zakonu kao glavni nosioci organizovanog turističkog prometa, s obzirom na njihov značaj, prisustvo u praksi i dosadašnju regulativu, naručito sa aspekta ostvarivanja prava korisnika turističke usluge (putnika, potrošača, turiste), a to proizlazi iz potrebe zaštite profesionalnog statusa turističke agencije i ostvarivanja efikasnije zaštite korisnika usluga. Poslovima turističkih agencija, u smislu ovog zakona, smatra se organizovanje, prodaja i sprovođenje turističkih paket-aranžmana, ekskurzija, izleta i ostalih oblika putovanja, kao i pružanje drugih usluga uobičajenih u turističkom prometu, radi sticanja dobiti, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano. U definiciji poslova turističke agencije obuhvaćena su oba osnovna segmenta njenih poslovnih aktivnosti:

1. planiranje, organizovanje i realizacija unaprijed pripremljenih individualnih i grupnih putovanja (turistički paket-aranžman), koje agencija kao sopstveni proizvod nudi tržištu, preprodaja sopstvenih aranžmana drugim agencijama koje posreduju u organizaciji putovanja i

2. posrednički poslovi turističkih agencija, kao što su posredovanje u organizaciji turističkog aranžmana, pružanje, odnosno posredovanje u pružanju usluga pri rezervaciji, smještaju i pružanju usluga u ugostiteljskim objektima, te posredovanje u pružanju usluga turističkog vodiča, posredovanje u izdavanju soba i drugih kapaciteta za smještaj u svojini fizičkog lica i drugi posrednički poslovi. Poslove agencije može da obavlja privredno društvo ili preduzetnik upisan u odgovarajući registar u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata, odnosno preduzetnička djelatnost, kao i u skladu sa ovim

zakonom. Dakle, ovim zakonom je normirano da turističke agencije mogu obavljati i organizatorske i posredničke poslove u realizaciji turističkog paket-aranžmana.

Članom 20. Nacrta zakona u terminološkom smislu određeno je da turistička agencija, pored tog naziva, može imati i drugi uobičajeni naziv, čime se žele uzeti u obzir svi mogući nazivi za privrednog subjekta koji obavlja poslove organizacije putovanja ili pruža posredničke usluge u putovanju. Ovom odredbom Zakona se preciznije određuje odredba iz sistemskih propisa (Zakona o privrednim društvima i Zakona o samostalnim preduzetnicima) u segmentu preciziranja načina određivanja poslovnog imena.

U članu 21. Nacrta zakona taksativno su pobrojani poslovi agencije: organizovanje, prodaja i sprovođenje turističkog paket-aranžmana ili izleta u zemlji i inostranstvu; organizovanje i realizovanje putovanja učenika i studenata u inostranstvo radi učenja stranog jezika ili stručnog usavršavanja sa mogućnošću obavljanja privremenih i povremenih poslova, ponude i prodaje turističkih putovanja, ponude, prodaje i posredovanja u prodaji turističkih putovanja prihvata i prevoza putnika (transfer) i drugo. Osnovni posao agencije je da organizuje turističko putovanje ili da posreduje u njenoj organizaciji. Međutim, pored navedenog, agencije mogu posredovati u organizovanju skupova, sajмова, manifestacija i sportskih priredbi, posredovati u pružanju usluga turističkih vodiča, turističkih pratilaca, lokalnih turističkih vodiča i turističkih animatora, pribavljati putne isprave, rezervacije i prodavati putne karte u ime i za račun domaćih i stranih prevoznika, posredovati u pružanju usluga smještaja i ishrane u objektima seoskog turizma, apartmanima, kućama za odmor i sobama za iznajmljivanje, posredovati u iznajmljivanju vozila korisnicima turističkih usluga, rezervisati i prodavati karte za sportske, kulturne i druge priredbe i manifestacije i slično.

Članom 22. Nacrta zakona propisani su uslovi koji se odnose na poslovni prostor turističke agencije. Agencija za obavljanje poslova mora posjedovati poslovni prostor koji mora ispunjavati minimalno-tehničke uslove koji će se razraditi podzakonskim aktom ministra. Izuzetno, poslovni prostor agencije ne mora predstavljati posebnu građevinsku cjelinu ukoliko se takav prostor nalazi u okviru tržišnih centara, sajamskih prostora, u sklopu autobuskih i željezničkih stanica, aerodromskih terminala i u holu ugostiteljskog objekta za smještaj vrste hotel. Ovom odredbom uzeta je u obzir praksa da mnoge agencije posluju u okviru prostora koji se nalazi unutar šire građevinske cjeline, što je uslovljeno novim i savremenijim tehnikama rada agencija. Takođe, ovim zakonom je data mogućnost da agencija koja neposredno pruža usluge putniku posredstvom interneta u skladu sa ovim zakonom i propisima kojim se uređuje oblast elektronskog poslovanja i zaštite potrošača, ne mora da ispunjava uslove koji se odnose na poslovni prostor agencije. U tom slučaju predviđen je izuzetak od opšteg pravila da agencija za rad mora obezbijediti poslovni prostor. Savremeni načini komunikacije, kao i mogućnost da agencija može da obavlja samo neke poslove iz člana 21. ovog zakona uslovili su i predmetno rješenje. Predviđeno je rješenje da je agencija koja pruža usluge korisniku turističke usluge isključivo elektronskim putem dužna da u poslovanju primjenjuje odredbe posebnog propisa kojim se uređuje zaštita potrošača u dijelu koji se odnosi na sklapanje ugovora na daljinu, te da pored lica koje je ovlašćeno za zastupanje agencije ima zaposleno još jedno lice.

Članom 23. Nacrta zakona propisano je da agencija prodaje turistički paket-aranžman kao kombinaciju dviju ili više usluga po jedinstvenoj cijeni. Izdvojeni obračun ili naplata pojedinačnih usluga jednog istog turističkog aranžmana ne oslobađa agenciju od obaveza propisanih ovim zakonom. Budući da se turistički paket-aranžman sastoji od najmanje dvije usluge (prevoz i smještaj), a može se sastojati i od više usluga, propisana je obaveza agencije da za ove usluge formira jedinstvenu cijenu. S ciljem sprečavanja zloupotreba u iskazivanju cijene i njenog evidentiranja propisano je da izdvojeni obračun ili naplata pojedinačnih usluga jednog istog turističkog aranžmana ne oslobađa agenciju od obaveza propisanih ovim zakonom, odnosno da formira jedinstvenu cijenu ako različito obračunava cijene pojedinačnih usluga u okviru paket-aranžmana.

Članom 24. Nacrta zakona propisani su uslovi za elektronsku prodaju turističkog paket-aranžmana, te je predviđeno da agencija koja prodaje uslugu elektronskim putem posluje u skladu sa ovim zakonom i propisima kojim se uređuje elektronska trgovina i zaštita potrošača. Agencija je dužna da ispuni posebne uslove, kao i da elektronsku prodaju turističkog paket-aranžmana, izleta i drugih usluga u turizmu vrši na propisan način, kao i da na svojoj internet stranici mora vidno da objavi sljedeće podatke: poslovno ime i matični broj; adresu, sjedište, odnosno poslovnu jedinicu; kontakt podatke; broj licence; безусловnu bankovnu garanciju ili polisu osiguranja; opšte uslove putovanja; program putovanja; ime i prezime i kontakt lica zaduženog za prijem reklamacije i broj tekućeg računa turističke agencije. Takođe, predviđeno je da ministar propisuje uslove koje treba da ispuni turistička agencija koja prodaje usluge posredstvom interneta, kao i način elektronske prodaje turističkog putovanja, izleta i drugih usluga u turizmu.

Članom 25. Nacrta zakona taksativno su propisane obaveze turističke agencije. Pojedine obaveze agencije uslovljene su drugim zakonima, prije svega Zakonom o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj, kojim su propisana prava i obaveze agencije i potrošača iz ugovora o turističkom paket-aranžmanu, obaveze agencije na izdavanje potvrde o putovanju i informisanje potrošača prije početka putovanja, obavezno zaključivanje ugovora o turističkom paket-aranžmanu tako da u ovom članu pojedine obaveze imaju upućujući karakter na Zakon o zaštiti potrošača. Agencija je obavezna da donese opšte uslove putovanja i program putovanja. Agencije je obavezna da obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova i o tome upozna korisnika turističke usluge. Od ostalih važnijih obaveza agencije potrebno je izdvojiti obavezu da za vođenje turističke grupe angažuje ovlašćene turističke vodiče, obavezu na realizaciji aranžmana na način koji je ugovoren, kao i na obavezu da agencija na brz i efikasan način rješava reklamacije potrošača i drugo. Agencija je dužna da se pridržava utvrđenih cijena i sadržaja pojedinačnih (viziranje, rezevracije, izleti i ostalo) usluga, te svih uslova navedenih u opštim uslovima putovanja, programu putovanja i ugovoru, kao i da nudi i prodaje programe putovanja koji su pripremljeni na osnovu zaključenog ugovora sa trećim licima kojima je povjerio izvršenje usluga iz tog programa putovanja.

Članom 26. Nacrta zakona propisan je minimalan obavezni sadržaj opštih uslova putovanja agencije. U opštim uslovima putovanja korisniku turističke usluge neposredno se pojašnjavaju prava i obaveze agencije i korisnika turističke usluge u realizaciji organizacije turističkog putovanja u skladu sa zakonom kojim su uređena prava potrošača u Republici i obligacioni odnosi, kao i prava i obaveze prilikom obavljanja ostalih poslova agencije iz člana 22. ovog zakona, ukoliko ih agencija obavlja. Opšti uslovi putovanja agencije su bitni sa stanovišta približavanja zakonskih normi potrošaču, ali i ukazivanja na prava i obaveze agencije i potrošača u složenim odnosima organizacije putovanja u inostranstvu pri čemu se primjenjuje strano pravo ili opšti uslovi putovanja drugih pružalaca usluga (avio-kompanije, brodske kompanije i sl.). Agencija je dužna da opšte uslove putovanja učini dostupnim korisnicima turističkih usluga.

Članom 27. Nacrta zakona taksativno su propisani elementi programa putovanja. Za realizaciju pojedinačnog turističkog paket-aranžmana ili izleta, agencija je dužna da obezbijedi program putovanja (u štampanoj ili elektronskoj formi). Program putovanja sadrži sve detaljne informacije o konkretnom putovanju koje se nudi korisniku turističke usluge. Riječ je o informacijama koje se odnose na mjesto, datum i vrijeme početka i završetka putovanja (odredište), opis plana putovanja (itinerer), opis odredišta putovanja, o vrsti prevoza i svojstvima prevoznog sredstva koje se koristi prilikom realizacije putovanja, o smještajnom objektu (vrsta i naziv, lokacija i kategorija prema važećim propisima zemlje u kojoj se objekat nalazi i sadržaje koje objekat ima) o opremljenosti smještajne jedinice (soba, apartman, studio), opremljenost i nivo komfora i usluga i ostale karakteristike, o broju noćenja, vrsti i broju usluga i ukupnom broju dana turističkog putovanja, broju, vrsti i načinu usluživanja obroka kao karakteristike jela i ishrane, ukupnu cijenu putovanja i usluge koje su

obuhvaćene tom cijenom, iznos takse i naknade koje se odnose na određene usluge, posebne obaveze putnika koje su uslov za realizaciju putovanja (zdravstvene, carinske i granične formalnosti, administrativne i vizne, kao i dokumenta i rokovi neophodni za pribavljanje viza), cijenu onih fakultativnih usluga koje nisu obuhvaćene prodajnom cijenom i minimalni broj korisnika turističke usluge, ako je to uslov za realizaciju putovanja i krajnji rok za njihovo obavješćavanje za slučaj otkazivanja putovanja.

Članom 28. Nacrta zakona propisano je da je agencija dužna da program putovanja uruči korisniku turističke usluge neposredno ili elektronskim putem prije zaključivanja ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja). U Zakonu je po ovom pitanju drugačije definisan momenat predaje programa putovanja i vezan je za izdavanje potvrde o putovanju. Kako je izdavanje potvrde o putovanju uređeno drugim zakonom (Zakonom o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj), logičnije je rješenje da se program putovanja uruči prije zaključenja ugovora, kako bi se potencijalni korisnici usluge na vrijeme upoznali s tim.

Članom 29. Nacrta zakona data je upućujuća odredba na Zakon o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj i Zakon o obligacionim odnosima, koji se primjenjuje u vezi sa sadržajem, pravima i obavezama agencije i korisnika turističke usluge iz ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), kao i u drugim ugovorima u agencijskom poslovanju. Zakon o turizmu propisuje uslove za rad turističkih agencija, a prava i obaveze agencije i korisnika turističke usluge propisani su drugim zakonima. Pooštrena je odgovornost turističke agencije prilikom organizovanja grupnih turističkih putovanja (ekskurzije). Agencija je dužna da za organizaciju grupnih putovanja, kao što su učeničke, đачke i studentske ekskurzije, obezbijedi bankovnu garanciju u najmanjoj vrijednosti polovine ukupne cijene ekskurzije propisane ugovorom o izvođenju ekskurzije. Garancija se obezbjeđuje radi osiguranja rizika koji su taksativno propisani u slučaju organizacije individualnih turističkih putovanja. Ugovor o organizaciji ekskurzije sadrži sve elemente ugovora o turističkom paket-aranžmanu (ugovor o organizaciji putovanja), s tim da korisnici usluga grupnog putovanja (učenici, đaci i studenti) imaju ista prava i obaveze kao i korisnici turističkih usluga iz turističkog paket-aranžmana prema zakonu iz oblasti zaštite potrošača u Republici i zakonu iz oblasti obligacionih odnosa. Uz ugovor obavezno se prilaže spisak korisnika usluga grupnog putovanja ovjeren od odgovornog lica vaspitno-obrazovne ustanove, a prije zaključivanja ugovora o organizaciji ekskurzije, potrebno je pribaviti pismenu saglasnost roditelja, odnosno staratelja svih korisnika usluga grupnog putovanja. Ovakvim rješenjem olakšava se praktična situacija agencijama u slučaju organizacije grupnih putovanja, jer nisu obavezne sa svakim potrošačem zaključiti pojedinačni ugovor, s tim da se zadržava isti nivo zaštite prava učenika, studenta kao korisnika turističke usluge, imajući u vidu upućujuće odredbe na Zakon o zaštiti potrošača i Zakon o obligacionim odnosima.

Članom 30. Nacrta zakona propisan je način rada agencije prilikom obavljanja posredničkih poslova u organizaciji turističkog paket-aranžmana. Agencija u svojstvu posrednika može samo prodavati ili nuditi na prodaju turistički paket-aranžman ili izlet druge agencije, na osnovu ugovora o posredovanju. Agencija prodaje turistički paket-aranžman u ime i za račun agencije u svojstvu organizatora putovanja. U tom slučaju agencija je dužna da u programu putovanja i u ugovoru zaključenim sa korisnikom turističke usluge naznači svojstvo u kome nastupa, navede poslovno ime i broj licence agencije u svojstvu organizatora turističkog putovanja, kao i da korisniku turističke usluge stavi na raspolaganje program i opšte uslove agencije u svojstvu organizatora turističkog putovanja u pisanoj formi. Agencija koja preprodaje tuđe aranžmane dužna je da prodaje turistička putovanja pod istim uslovima kao i agencija u svojstvu organizatora putovanja, uz odgovarajuću naknadu. Time se obavezuje agencija koja obavlja posredničke poslove da u potpunosti poštuje program putovanja organizatora i prodaje ga pod istim uslovima. Za ostvarivanje ostalih prava i

obaveza iz ugovora posredovanju shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima su uređeni obligacioni odnosi.

Članom 31. Nacrta zakona normirani su slučajevi kod kojih agencija nije odgovorna za naknadu štete korisniku turističke usluge, a uglavnom je riječ o nepredviđenim događajima koji su uticali na realizaciju ugovorenih obaveza u skladu sa načelima obligacionih odnosa. Dakle, agencija nije odgovorna korisniku turističke usluge za nastalu štetu ako se utvrdi da su propusti u neispunjavanju ugovornih usluga krivica korisnika turističke usluge i ako su propusti nastali djelovanjem više sile ili nekim drugim događajem koje organizator turističkog putovanja nije mogao da predvidi ili otkloni i pored dužne pažnje, u šta se ne ubraja prebukiranje. U slučaju otkaza turističkog paket-aranžmana ili izleta od agencije, agencija je dužna da korisniku turističke usluge vrati uplaćena sredstava za otkazano putovanje u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava potrošača u Republici i obligacioni odnosi.

Članom 32. Nacrta zakona propisane su obaveze agencije prilikom pružanja usluga prevoza. Zakon propisuje obavezu agencije da prevoz korisnika turističkih usluga obavlja sopstvenim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima u vlasništvu drugih prevoznika registrovanih za obavljanje djelatnosti prevoza putnika, u tom slučaju je obavezna da sačini ugovor o međusobnim pravima i obavezama. Zakon ne predviđa mogućnost da agencija u obavljanju prevoza koristi prevozna sredstava kojima se obavlja linijski prevoz putnika iz mjesta polaska i dolaska do odredišta i nazad.

Članom 33. Nacrta zakona propisani su uslovi za rad agencije. Pored poslovnog prostora u zakonom propisanim slučajevima i obaveza u agencijskom poslovanju, agencija mora ispunjavati uslove za zaposlene radnike i jemstva za obavljanje agencijskih poslova. Po pitanju zaposlenih u agenciji, zakon propisuje da agencija u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja ima zaposlena najmanje dva lica u punom radnom vremenu, od kojih jedno lice sa završenim prvim studijskim ciklusom visokog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine, ili odgovarajući ekvivalent i znanjem najmanje jednog stranog jezika. Izuzetno, agencija koja isključivo obavlja receptivni turizam po pitanju kadrovske oposobljenosti treba da ispunjava blaže uslove i to da u svakom poslovnom prostoru, odnosno mjestu poslovanja u kojem neposredno obavlja poslove iz člana 22. ovog zakona ima zaposleno najmanje jedno lice u punom radnom vremenu sa najmanje srednjom stručnom spremom u četvorogodišnjem trajanju.

Članom 34. Nacrta zakona propisana je visina i način obezbjeđenja jemstva za obavljanje poslova turističke agencije. Agencija iz člana 33. stav 1. ovog zakona dužna je da obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova u obliku neopozive, bezuslovne i na prvi poziv plative bankarske garancije ili polise osiguravajućeg društva sa limitom odgovornosti do 50.000 KM. S ciljem stimulisanja agencije koja isključivo obavlja organizaciju turističkog putovanja stranih državljana u BiH, odnosno po Republici Srpskoj dužna je da obezbijedi jemstvo za obavljanje poslova u obliku neopozive, bezuslovne i na prvi poziv plative bankarske garancije ili polise osiguravajućeg društva sa limitiranom odgovornošću na iznos od 10.000 KM. U oba slučaja zakon propisuje da su isti slučajevi koji se osiguravaju jemstvom u obliku bankovne garancije ili polise osiguranja, radi naknade korisniku turističke usluge:

1) plaćene cijene putovanja ako zbog platne nemogućnosti ili stečaja agencije izostanu usluge putovanja,

2) naknade troškova koji su nastali zbog platne nemogućnosti ili stečaja agencije da izmiri troškove nužnog smještaja, ishrane i povratka korisnika turističke usluge u mjesto polaska i

3) naknadu štete koja se prouzrokuje korisniku turističke usluge neispunjenjem, djelimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza agencije koje su određene ugovorom o turističkom paket-aranžmanu i programom putovanja.

Dakle, kod agencije koja obavlja „receptivni turizam“ limitirana je odgovornost na iznos do 10.000 KM, dok kod agencije čije poslovanje podrazumijeva organizaciju turističkog putovanja i u zemlji i inostranstvu, odgovornost je na iznos do 50.000 KM. Kao oblik jemstva u oba slučaja predviđena je bankarska garancija i polisa osiguranja. Obaveza je agencije da ukoliko obezbjeđuje jemstvo u obliku bankovne garancije ili polise osiguranja ugovorene na jednogodišnji vremenski period da u roku od 15 dana od dana izdavanja bankovne garancije ili polise osiguranja za naredni jednogodišnji period Ministarstvu dostavi produženu bankovnu garanciju, odnosno polis osiguranja, te na taj način omogućava Ministarstvu da izvrši uvid jemstva turističkih agencija nakon licenciranja turističkih agencija, s obzirom na situaciju da većina agencija jemstvo obezbjeđuje u formi polise osiguranja ugovorene na jednogodišnji period. Na taj način omogućiće se efikasnija kontrola finansijskih garancija turističkih agencija i povećati zaštita potrošača u situacijama koje su pokrivene jemstvom turističke agencije.

Članom 35. Nacrta zakona definisana je bankovna garancija za izvođenje ekskurzije. Naime, pored opšteg jemstva koje svaka agencija mora da obezbijedi za svoje poslovanje, agencije koje organizuju grupna putovanja kao što su ekskurzije obavezne su da obezbijede posebnu bankovnu garanciju u najmanjoj vrijednosti polovine ukupne cijene ekskurzije utvrđene ugovorom. Opšte jemstvo koje obezbjeđuje agencija u slučaju grupnih putovanja nije dovoljna garancija za obeštećenje potrošača, pa se ovim dodatnim vidom garancije pojačava zaštita učenika, đaka i studenata prilikom izvođenja ekskurzije.

Članom 36. Nacrta zakona propisano je da je korisnik jemstva i garancije iz čl. 34. i 35. ovog zakona korisnik turističke usluge ili drugo lice koje u skladu sa zakonom ima pravo na naknadu troškova ili štete, u slučaju: kada je platio cijenu putovanja, izmirio troškove nužnog smještaja, ishrane i povrataka sa putovanja u mjesto polaska u zemlji i inostranstvu, neispunjenja, djelimičnog ispunjenja ili neurednog ispunjenja obaveza agencije koje su određene opštim uslovima putovanja i programom putovanja. Ovim članom se određuje korisnik jemstva, odnosno garancije agencije u slučaju izvođenja ekskurzije, radi otklanjanja nedoumica po ovom pitanju.

Članom 37. Nacrta zakona propisan je način izdavanja licence za obavljanje poslova agencije. Licenca predstavlja posebnu dozvolu koju izdaje Ministarstvo na zahtjev agencije. Potreba pribavljanja licence opravdava se prevashodno činjenicom da organizovanje turističkih putovanja predstavlja najsloženiju vrstu poslova u turističko-agencijskoj djelatnosti, a direktno je povezana sa krajnjim korisnikom usluga, odnosno korisnikom turističke usluge za čiju je zaštitu zakonodavac najzainteresovaniji. Izdavanjem licence, Ministarstvo će obezbijediti neophodan uvid u broj aktivnih turističkih agencija koje obavljaju agencijske poslove i putem inspekcijskih organa kvalitetnije kontrolisati način njihovog poslovanja. Agencije su dužne da, nakon pribavljanja rješenja nadležnog organa o registraciji, pribave dozvolu za rad, odnosno licencu za obavljanje poslova turističke agencije. Prilikom izdavanja licence, Ministarstvo utvrđuje da li je agencija registrovana za obavljanje predmetne djelatnosti, odnosno da li su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona koji se odnose na ispunjenost minimalno-tehničkih uslova koji se odnose na poslovne prostorije, kadrovske osposobljenosti, obezbjeđenja sredstava jemstva, izricanja zaštitnih mjera i drugih uslova za rad agencije koji se tiču solventnosti i kvaliteta rada. Licenca se izdaje u roku od 15 dana nakon podnošenja potpunog i urednog zahtjeva agencije i važi tri godine od dana izdavanja. U ovom članu Zakona taksativno je pobrojana dokumentacija koja se dostavlja Ministarstvu radi izdavanja licence.

U članu 38. Nacrta zakona propisani su uslovi za odbijanje zahtjeva za izdavanje licence i reviziju licence. Ministarstvo će odbiti zahtjev za izdavanje licence ako utvrdi da je zahtjev podnesen od agencije kojoj je u periodu od tri godine računajući od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje licence bila oduzeta licenca, ako su osnivači, odnosno odgovorna lica

agencije ili lica koja nakon osnivanja pristupe agenciji, fizička lica koja su direktno ili indirektno imala kontrolno učešće u kapitalu agencije kojoj je oduzeta licenca i ako su osnivači, odnosno odgovorna lica agencije ili lica koja nakon osnivanja pristupe agenciji, fizička lica koja su u periodu od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence kažnjena za prekršaj iz oblasti privrede. Takođe, zahtjev za izdavanje licence će se odbiti ako nisu ispunjeni ostali uslovi za njeno izdavanje iz člana 37. stav 3. U istom članu propisano je da u postupku revizije licence Ministarstvo, u saradnji sa APIF-om ili uvidom u elektronski registar poslovnih subjekata i preduzetnika vrši provjeru registrovanja agencije, a u saradnji sa Poreskom upravom Republike Srpske po službenoj dužnosti pribavlja potvrdu, odnosno uvjerenje Poreske uprave Republike Srpske o registraciji obveznika doprinosa obaveznog osiguranja. Licenca podliježe reviziji nakon isteka roka od tri godine od dana njenog dostavljanja agenciji, a Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku navedenog roka. Suština revizionog postupka je da se provjeri da li agencija i dalje ispunjava uslove za obavljanje agencijskih poslova. U ovom postupku većinu dokumentacije pribavlja Ministarstvo po službenoj dužnosti (rješenje o registraciji, podaci o agenciji, dokaz o evidenciji obveznika obaveznog socijalnog osiguranja i sl.), a od agencije se zahtijeva dostavljanje ovjerenog i potpisanog spiska realizovanih turističkih putovanja, turističkih paket-aranžmana, ekskurzija, izleta, odnosno izvršenih drugih poslova iz člana 22. t. 2) do 15) ovog zakona koje je agencija obavljala u periodu od momenta izdavanja licence do momenta pokretanja postupka revizije licence i izvod iz evidencije ugovora koji se zaključuju u agencijskom poslovanju. U istom članu utvrđuje se pravni osnov ministru da donese pravilnik kojim će se definisati sadržaj i oblik identifikacionog koda agencije.

Čl. 39. i 40. Nacrta zakona propisani su slučajevi u kojima prestaje da važi licenca, odnosno slučajevi u kojima se oduzima licenca. Licenca prestaje da važi: protekom perioda predviđenog za reviziju, na osnovu zahtjeva agencije, oduzimanjem licence, podjelom agencije na dva ili više društva ili prestankom postojanja agencije u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i obavljanje preduzetničke djelatnosti. Izuzetno, ukoliko je agencija postupila u skladu sa članom 38. stav 7, odnosno ukoliko je agencija dostavila Ministarstvu potrebnu dokumentaciju i to: ovjeren i potpisan spisak realizovanih turističkih putovanja, turističkih paket-aranžmana, ekskurzija, izleta i drugih poslova koje obavlja agencija, licenca neće automatski prestati istekom perioda određenog za reviziju. S ciljem obezbjeđenja kvalitetnijeg rada agencije, ministru je dato ovlašćenje da oduzme licencu u slučaju ako agencija u periodu važenja licence prestane da ispunjava uslove koji se odnose na poslovni prostor, odnosno ako u ovom periodu ne ispunjava bitne uslove za rad (jemstvo, kadar), kao i ako agencija ne obezbijedi smještaj korisnika turističke usluge za sve vrijeme trajanja ugovorenog putovanja, ako agencija ne obezbijedi povratak korisnika turističke usluge ili su korisnici neopravdano zadržani na putovanju duže nego što je predviđeno programom putovanja i slično. Jedan od razloga za oduzimanje licence je da je agencija otkazala putovanje, a korisnicima turističke usluge u zakonskom roku ne izvrši povraćaj uplaćenih sredstava i ako agencija nije obezbijedila smještaj korisnika turističke usluge tokom ugovorenog putovanja. Agencija kojoj je oduzeta licenca ne može da podnese zahtjev Ministarstvu za dobijanje licence prije isteka roka od tri godine od dana prijema rješenja o oduzimanju licence. U istom članu propisane su posljedice oduzimanja licence. Agencija kojoj je oduzeta licenca ne može da podnese zahtjev Ministarstvu za dobijanje licence prije isteka roka od tri godine od dana dostavljanja rješenja o oduzimanju licence.

Članom 41. Nacrta zakona definisani su ostali subjekti koji mogu legalno pružati usluge organizacije putovanja, u skladu sa posebnim propisima. Udruženja, organizacije i sindikati mogu, radi ostvarivanja svojih ciljeva i zadataka propisanih statutom ili drugim aktom, organizovati putovanje koje uključuje prevoz i smještaj samo za svoje članove, u skladu sa posebnim propisima kojima se registruju udruženja, organizacije i sindikati, bez svrhe sticanja dobiti. Način na koji ovi pravni subjekti mogu obavljati privrednu djelatnost i

po osnovu nje sticati posebne prihode definisan je u posebnim propisima kojima je uređen status i unutrašnja organizacija navedenih subjekata. Vjerske organizacije mogu organizovati posjete vjernika i hodočašća vjerskim svečanostima, svetim mjestima, procesijama u skladu sa zakonom kojim je uređen pravni položaj crkava i vjerskih zajednica. Kao posebni uslovi za organizaciju putovanja, ovim zakonom normirano je da se putovanje odnosi samo na članove navedenih pravnih subjekata (osim vjerskih organizacija) i da su navedeni subjekti dužni da utvrde godišnji plan putovanja i dostave ga tržišnoj inspekciji, u roku od sedam dana od dana usvajanja, te ukoliko isti nije dostavljen tržišnoj inspekciji, smatraće se kao da nije ni donijet. Istovremeno sa planom putovanja dostavljaju se i podaci koji su neophodni za njegovu identifikaciju, dok je u slučaju promjene plana putovanja novi plan putovanja je potrebno dostaviti tržišnoj inspekciji najkasnije pet dana od dana usvajanja tog plana. Pobrojani subjekti mogu da realizuju samo ona putovanja koja su predviđena planom putovanja i kojima se ostvaruju ciljevi utvrđeni osnivačkim aktom, odnosno statutom. Način i postupak vršenja nadzora nad radom navedenih subjekata po pitanju obavljanja organizacije putovanja, svrhe putovanja, činjenice da li je putovanje organizovano u skladu sa statutarnim ciljevima, načina raspodjele prihoda vrši se u skladu sa posebnim propisima kojima je uređeno osnivanje i djelatnost udruženja, omladinsko i sindikalno organizovanje.

Čl. 42. do 49. Nacrta zakona uređuje se problematika rada turističkih vodiča, turističkih pratilaca i turističkih animatora, kao turističkih subjekata koji su od suštinske važnosti u procesu kvalitetnog ostvarivanja turističke usluge svih turističkih subjekata prema odredbama ovog zakona i koji predstavljaju bitnu kariku između prohtjeva i potreba turista i turističke ponude određene turističke destinacije. Turistički vodič je fizičko lice koje pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog objašnjavanja, po unaprijed utvrđenom programu prirodne, kulturno-istorijske, arheološke, etnografske, društveno-političke i druge turističke znamenitosti, dok je turistički pratilac fizičko lice koje obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju grupe turista, te daje turistima osnovna saopštenja o svrsi putovanja. Zakonom su definisani pojmovi, uslovi za obavljanje poslova turističkog vodiča, turističkog pratioca i turističkog animatora, kao i subjekti koji se smatraju specijalizovanim vodičima, koji prema sili zakona ne moraju polagati ispit za turističkog vodiča. Veoma je važno pitanje definisanja turističkog vodiča, a kvalitet više u preciziranju tog pojma je i negativno određivanje samog pojma datog kroz nabrojanje poslova koje ne pruža turistički vodič. Propisana je obaveza agencije da u svim zakonom određeni slučajevima za vođenje grupe turista obavezno angažuje turističke vodiče i turističke pratioce koji su položili ispit i legalizovali svoju aktivnost.

Prema članu 43. Nacrta zakona stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča može se polagati za: područje Republike i/ili turistička područja koja obuhvataju teritoriju na kojoj se po ovom zakonu osnivaju međuopštinske turističke organizacije. Turistički vodič na nivou grada ili opštine može da pruža usluge samo na teritoriji jedinice lokalne samouprave za koju je položio ispit što je ograničavajući faktor, dok će turistički vodič koji položi ispit na nivou područja za koje se osniva Međuopštinska turistička organizacija imati širi teritorijalni obim djelovanja. Dakle, pitanje osnivanja MTO i polaganja ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za uže područje od nivoa polaganja ispita za Republiku Srpsku su međusobno uslovljena. Međutim, do momenta osnivanja MTO, omogućeno da jedna ili više turističkih organizacija grada ili opština sprovedu ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za tzv. turističke regije, odnosno za područja na kojima je predviđeno da se osnivaju MTO. Stručni ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike Srpske se polaže pred Komisijom Ministarstva, a stručni ispit za sticanje zvanja vodiča za turistička područja koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međuopštinske turističke organizacije polaže se pred komisijom koju imenuje međuopštinska turistička organizacija ili jedna ili više turističkih organizacija jedinica lokalne samouprave. Lice koje položi stručni ispit pred Komisijom Ministarstva može da pruža usluge vodiča na području Republike Srpske.

Zakonom je utvrđen osnov da se pravilnikom propiše program i način polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike Srpske. Takođe, Međuopštinska turistička organizacija ili jedna, odnosno više turističkih organizacija jedinica lokalne samouprave, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra, donosi program polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča za područja u kojima je osnovana MTO.

Članom 46. Nacrta zakona propisan je način pružanja usluga turističkog vodiča.

Turistički vodič može da pruža usluge samostalno kao preduzetnik, odnosno posredstvom agencije, privrednog društva ili drugog pravnog lica. U Zakonu je propisano da turistički vodič za pružanje usluge ne mora posjedovati poslovni prostor i to predstavlja olakšicu u načinu njihovog poslovanja, u situaciji osnivanja preduzetničke radnje. Dozvoljeno je da turističkog vodiča angažuje agencija, privredno društvo ili drugo pravno lice na osnovu ugovora o djelu ili drugog ugovora. Jedan od mogućih načina pružanja usluga turističkih vodiča je posredstvom Udruženja turističkih vodiča. Zakonom je normirano da udruženje turističkih vodiča može u ime i za račun svojih članova posredovati u pružanju usluga turističkog vodiča, uz obavezu izdavanja računa korisniku usluge.

Čl. 47. i 48. Nacrta zakona se uvodi i pojam turističkog pratioca koji obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turističke grupe, te daje turistima osnovna saopštenja o putovanju, kao i pojam turističkog animatora koji planira i ostvaruje programe organizovanja slobodnog vremena korisnika turističkih usluga, a koje se odnosi na sportsko-rekreativne, zabavne i kulturne sadržaje.

Članom 49. Nacrta zakona propisana je definicija turističkog animatora. Radi se o fizičkom licu koje planira i ostvaruje programe organizovanja slobodnog vremena korisnika turističkih usluga, a koje se odnosi na sportsko-rekreativne, zabavne i kulturne sadržaje. Za obavljanje poslova turistički animator ne mora posjedovati poslovni prostor.

Članom 50. Nacrta zakona propisane su zajedničke obaveze turističkih vodiča, turističkog pratioca i turističkog animatora. Navedena lica dužna su da pružaju usluge savjesno i stručno u skladu sa odredbama ovog zakona i uzansama u turizmu. Prilikom obavljanja poslova, turistički vodič mora kod sebe imati legitimaciju turističkog vodiča, te na vidljivom mjestu nositi propisanu oznaku turističkog vodiča, a ukoliko usluge pruža kao preduzetnik, dužan je kod sebe imati rješenje nadležnog organa za pružanje usluga ili ugovor o djelu, odnosno drugi ugovor ako usluge pruža posredstvom agencije, privrednog društva ili drugog pravnog lica.

Čl. 51. do 63. Nacrta zakona pobrojane su usluge u turizmu. Navedenim članovima propisane su turističke usluge u ostalim oblicima ponude, kao što su usluge u zdravstvenom, kulturnom, kongresnom, omladinskom, planinskom turizmu, vjerskom turizmu i slično. Od predmetnih usluga potrebno je istaknuti usluge u omladinskom turizmu u smislu ovog zakona smatra se organizovanje i sprovođenje boravka turista u omladinskim hotelima – hostelima, ili drugim objektima predviđenih za omladinu (studentski i omladinski domovi, kampovi), kao i organizovanje kulturno-zabavnih, muzičkih, edukativnih i drugih programa i sadržaja koji se odnose na boravak omladine. Zakonom je propisan pravni osnov ministru da pravilnikom propiše uslove i način pružanja ovih usluga. Definicija omladinskog turizma upućuje na njegov sadržaj. Naime, takav turizam se definiše kao boravak mladih turista, omladinaca u omladinskim hotelima, hostelima i za njih organizovanje kulturno-istorijskih i sportsko-rekreativnih programa. Turističke usluge na skijalištu propisane su Zakonom o javnim skijalištima. Pored toga, definisane su turističke usluge u zdravstvenom turizmu, turističke usluge na selu, turističke usluge u lovno-ribolovnom turizmu, turističke usluge na vodama, turističke usluge sa sportsko-rekreativnim aktivnostima i ostale turističke usluge. Turističke usluge u zdravstvenom turizmu podrazumijevaju putovanja motivisana potrebom za unapređenje zdravlja i prevenciju bolesti uz pomoć medicinskih usluga, terapija, fizičke aktivnosti, velnes usluga i slično, a koje se konkretno odnose na banjski (pružanje usluga uz korišćenje prirodno-ljekovitih faktora) i medicinski turizam (pružanje medicinskih usluga iz

oblasti stomatologije, plastične hirurgije, ortopedije i slično. Turističke usluge na selu predstavljaju širi pojam od ugostiteljskih usluga na selu koje su propisane Zakonom o ugostiteljstvu. Turističke usluge na selu podrazumijevaju i prodaju ručno izrađenih narodnih rukotvorina, kao i organizaciju aktivnosti na upoznavanju nasljeđa i tradicionalne kulture seoskih područja.

Članom 54. Nacrta zakona određene su usluge u lovno-ribolovnom turizmu. Pod uslugama u lovno-ribolovnom turizmu podrazumijevaju se: organizovanje boravka lovaca i ribolovaca, prihvata i smještaja lovaca – turista u odgovarajuće objekte, organizovanje lova, pružanje drugih usluga za potrebe lovnog turizma, kao i druge usluge u vezi sa boravkom lovaca i ribolovaca. Lovno-turističke usluge, u skladu sa odredbama ovog zakona, mogu da pružaju privredna društva i ostala pravna lica u lovištima u skladu sa propisima iz oblasti lovstva.

Čl. 55. i 56. Nacrta zakona propisane su turističke usluge na vodama. Turizam na vodama kao posebna vrsta turizma takođe je značajan, te kroz jasno definisanje pojma navedeno je i koje usluge ovaj vid turizma obuhvata, a uglavnom se odnose na iznajmljivanje prostora za smještaj plovih objekata, iznajmljivanje plovih objekata, prihvata i čuvanje plovih objekata i slično. Izvršena je i podjela objekata turizma na rijekama i to na prihvatne i plovne objekte. Objekti moraju ispunjavati uslove za pojedinu vrstu i kategoriju ovih objekata kako bi dobili to svojstvo i bili registrovani. Objekti u turizmu na vodama dijele se na prihvatne i plovne objekte. Prihvatnim objektom, u smislu ovog zakona, smatra se objekat lociran na obali ili na vodi, koji služi za prihvata, snabdijevanje, čuvanje, održavanje i popravku plovih objekata. Prihvatni objekti, u smislu ovog zakona, jesu: sidrišta, pristaništa i marine. Prihvatni i plovni objekti turizma na vodama moraju ispunjavati posebne uslove za pojedinu vrstu objekta u skladu sa propisom kojim se uređuje unutrašnja plovidba. Pružaoci usluga u slučaju iznajmljivanja plovnog objekta obavezni su da korisniku izdaju brodsko svjedočanstvo ili plovidbenu dozvolu u skladu sa zakonom.

Čl. 58. do 61. Nacrta zakona propisani su uslovi za obavljanje turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti i usluga na divljim vodama. Pod turističkim uslugama na divljim vodama podrazumijevaju se: usluge raftinga, kajaka, kanua, splavarenja, kanjoninga i ostalih ekstremnih sportova. Turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne aktivnosti mogu da pružaju pravna lica i preduzetnici pod uslovima propisanim ovim zakonom i drugim propisima, a turističke usluge na divljim vodama i u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast unutrašnje plovidbe. Pružaoci ovih usluga moraju imati zaposlena stručna lica, kao što su instruktori, treneri, skiperi i druga lica koja su obučena za pružanje usluga u skladu sa posebnim propisima, odnosno koja posjeduju licencu izdatu od odgovarajuće asocijacije. Pružalac usluga je obavezan: obezbijediti standardnu opremu i da je održava u skladu sa posebnim propisima, da prije počinjanja pružanja usluga posebnom informacijom u pisanoj formi, ali i usmenim putem, upozna korisnika usluga sa vrstama rizika prilikom sprovođenja turističkih usluga na divljim rijekama, u slučaju organizovanog pružanja usluga iz člana 58. stav 1. ovog zakona osigura korisnike usluga od posljedica nesretnog slučaja, da upozna korisnike usluga sa svim osiguranim slučajevima iz polise osiguranja. Imajući u vidu potencijalnu opasnost od korišćenja usluga na divljim vodama, pružalac usluga je obavezan da prije nego što započne sa pružanjem usluga predoči korisniku izjavu o razumijevanju, a ovaj je obavezan da je pročitati i potpisati. Pružalac usluga je obavezan prije početka pružanja usluga usmeno obavijestiti korisnike usluga o sigurnosnim zahtjevima, tzv. sigurnosni izvještaj, sačiniti plan putovanja, te sa sadržajem istog upoznati sve korisnike usluga obezbijediti zaštitu životne sredine tokom obavljanja djelatnosti, provjeriti tehničku ispravnost opreme korisnika usluga, blagovremeno obavijestiti pretpostavljene o početku i završetku putovanja, obavijestiti nadležne organe u situaciji nastupanja nesretnog događaja, voditi dnevnik o svakoj učinjenoj usluzi. Pored uobičajenih oblika turističkih usluga, prema zakonu mogu se pružati i ostali oblici turističkih usluga koje

uključuju ostale sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti, kao što su: ekstremnog penjanja, paraglajdinga, speleološkog istraživanja, ronjenja, speleo-ronjenja, biciklizma, brdskog biciklizma, alpinizma, gorsko-planinsko vođenje, skakanje sa užetom (skakanje sa padobranom, te ostalih visokoadrenalinskih i ekstremnih sportova).

Članom 61. Nacrta zakona propisuju se uslovi za sticanje zvanja turističkog vodiča za rafting – skipera na području Republike Srpske. Potreba za propisivanjem ovih uslova proističe iz specifičnosti djelatnosti raftinga kao vida avanturističkog turizma koji nosi određene rizike po život i zdravlje učesnika. Uvođenjem sistema obaveznog licenciranja turističkih vodiča za rafting – skipera doprinosi se unapređenju bezbjednosti turista, profesionalizaciji ove usluge i podizanju kvaliteta turističke ponude Republike Srpske. Uslovi za sticanje zvanja odnose se na državljanstvo, stepen obrazovanja i obavezu polaganja stručnog ispita. Polaganje stručnog ispita vrši se pred komisijom koju formira ministar, a koju čine predstavnik Ministarstva trgovine i turizma, jedan doktor medicine zaposlen u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Dom zdravlja i instruktor koji posjeduje sertifikat IRF – Međunarodne rafting federacije za rafting instruktore. Propisuje se i visina troškova polaganja ispita, način njihove uplate, kao i obaveza da samo lica sa izdatom licencom mogu obavljati ovu djelatnost u komercijalne svrhe. Takođe, ovlašćuje se ministar da pravilnikom propiše program polaganja stručnog ispita. Ovim rješenjem se obezbjeđuje uređenost tržišta u oblasti raftinga, podiže nivo odgovornosti i kvaliteta pruženih usluga i unapređuje ukupni imidž Republike Srpske kao bezbjedne i organizovane turističke destinacije.

Članom 62. Nacrta zakona propisane su ostale turističke usluge. Ostalim turističkim uslugama, u smislu ovog zakona, smatraju se: usluge na kupalištima i bazenima, skijanje na vodi, iznajmljivanje skijaške, ribolovne opreme, iznajmljivanje opreme za obavljanje sportskih i rekreativnih aktivnosti, kao i iznajmljivanje opreme za obavljanje različitih vrsta turističkih usluga. Na kupalištima i bazenima mora biti organizovana spasilačka služba, kupalište mora ispunjavati minimalno-tehničke uslove koji će se preciznije definisati pravilnikom ministra trgovine i turizma. Pružalac usluga na kupalištu je dužan da osigura korisnike turističkih usluga od posljedica nesrećnog slučaja, vidno istakne naziv kupališta, odnosno bazena i da propiše kupališni red, uradi procjenu rizika i pravila korišćenja kupališta. Zakon tretira i način pružanja usluga iznajmljivanjem odgovarajuće opreme, za koju djelatnost takvi subjekti moraju pribaviti odobrenje za rad i registrovati se kod nadležnog organa. Subjekti koji obavljaju takvu djelatnost obavezni su korisnike svojih usluga osigurati od posljedica nesrećnog slučaja. Nadležni organ jedinice lokalne samouprave u rješenju određuje mjesto i vrijeme pružanja tih usluga.

Čl. 63. i 64. Nacrta zakona definisane su usluge iznajmljivanja vozila (rentakar), pod kojima se smatra iznajmljivanje putničkih automobila i vozila do 3,5 tone bez vozača. Ova vrsta usluge se prema ovom zakonu smatra specifičnom turističkom uslugom imajući u vidu da su njeni korisnici uglavnom lica koja imaju svojstvo korisnika turističke usluge u smislu člana 2. ovog zakona. Propisuje se obaveza pružaoca ovih usluga da zaposli najmanje jedno lice ako pruža uslugu iznajmljivanja vozila sa vozačem, kao i obavezno zaključivanje ugovora o iznajmljivanju vozila. Vozila koja se iznajmljuju ne mogu da budu starija od pet godina i moraju da ispunjavaju uslove utvrđene propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Pružalac usluga iznajmljivanja vozila mora da posjeduje najmanje tri registrovana motorna vozila, obezbijeđeno servisiranje i parking-prostor za sva motorna vozila.

Čl. 65. do 87. Nacrta zakona odnose se na organizacije koje obavljaju promotivnu djelatnost u turizmu, kako na republičkom, tako i na opštinskom nivou vlasti. Turističke organizacije su organizacije koje predstavljaju javne ustanove osnovane od strane javnih organa vlasti (Vlade Republike Srpske i skupštine opština), a koje se brinu o unapređenju turizma na republičkom i lokalnom nivou. Zakonom je uspostavljen koordinatorski odnos između Turističke organizacije Republike Srpske i ostalih opštinskih turističkih organizacija, a u smislu posrednog uticaja TORS-a na izradu i realizaciju programskih aktivnosti

opštinskih turističkih organizacija, obaveznog sazivanja tzv. Koordinacionog tijela, koje čine direktori ili njihovi predstavnici svih postojećih TO opština i međuopštinskih turističkih organizacija radi zajedničkog usaglašavanja i sprovođenja jedinstvene politike promocije turističkih potencijala Republike Srpske. Zakonom su taksativno navedeni ciljevi djelovanja turističkih organizacija, kao što su: promocija turističkog proizvoda, podsticanje i unapređivanje razvoja postojećeg i razvoja novog turističkog proizvoda, unapređenje i razvijanje svijesti o značaju turizma, privrednim, društvenim, kulturnim i multiplikativnim efektima turizma na cjelokupni privredni sistem i unapređivanje opštih uslova boravka turista i pružanja informacija turistima.

Iako su turističke organizacije neprofitne organizacije, članom 66. taksativno su pobrojani i ostali poslovi turističkih organizacija od kojih mogu sticati određene prihode s ciljem poboljšanja njihovog materijalnog statusa, što uzročno-posljedično utiče na kvalitet obavljanja osnovnih poslova iz člana 65. Turističke organizacije mogu da upravljaju turističkom infrastrukturom jedinice lokalne samouprave, turističkog prostora ili turističkog mjesta, koja im je data na upravljanje odlukom osnivača, da upravljaju prirodnim dobrima i resursima koji su im dati na upravljanje odlukom osnivača u skladu sa posebnim propisima (izletišta, lovišta, parkovi, plaže, jezera, rijeke, prirodno i kulturno-istorijsko nasljeđe), da posreduju u pružanju ugostiteljskih usluga na selu, u apartmanima, kućama za odmor i sobama za iznajmljivanje, da organizuju ispit za sticanje zvanja turističkog vodiča za turistička područja koja obuhvataju teritoriju na kojoj se osnivaju međuopštinske turističke organizacije, organizuju manifestacije i priredbe, objavljuju turističke komercijalne oglase u oglasnim medijima koji su im dati na upravljanje odlukom osnivača, iznajmljuju sajamski prostor i prodaju suvenire, turističke karte i brošure, osim sopstvenog promotivnog materijala i vrše prodaju proizvoda i usluga. Time je ustanovljena mogućnost da turističke organizacije na principima destinacijskog menadžmenta upravljaju određenom turističkom destinacijom i da unapređuju turistički proizvod turističkog mjesta.

Članom 67. Nacrta zakona taksativno su pobrojani prihodi turističkih organizacija. Trenutno se većina turističkih organizacija djelimično finansira iz budžeta osnivača i iz sredstava boravišne takse, a ovakvim rješenjem definiše se način dodatnog finansiranja sistema turističkih organizacija.

Članom 68. Nacrta zakona propisuje pravni status turističkih organizacija kao javnih ustanova, a članom 69. propisuju se vrste turističkih organizacija koje se mogu osnivati u Republici Srpskoj. U tom pravcu mogu postojati Turistička organizacija Republike Srpske, međuopštinske turističke organizacije i turističke organizacije grada ili opštine.

Članom 70. Nacrta zakona propisani su organi upravljanja u turističkim organizacijama.

Novina u ovom zakonu je postojanje Međuopštinske turističke organizacije (MTO) – udruživanje više postojećih opštinskih turističkih organizacija, ili osnivanje jedne MTO za područje više jedinica lokalne samouprave za koju nisu osnovane lokalne TO, kao i kombinacija navedenih mogućnosti, propisan je postupak i način osnivanja ovih organizacija, s ciljem regionalizacije postojećih turističkih organizacija u jednu organizaciju za promociju turizma određenog turističkog područja.

Članom 72. Nacrta zakona propisan je sadržaj programa rada turističke organizacije. Godišnji program rada i finansijski plan turističke organizacije obavezno sadrži pojedinačno utvrđene i planirane zadatke, kao i potrebna finansijska sredstva za njihovo izvršavanje. Turistička organizacija je obavezna da za svaku poslovnu godinu utvrdi program rada i finansijski plan. Zakonom je propisana obaveza turističkih organizacija grada ili opštine i MTO da programa rada dostave TORS-u, nakon što ih usvoji osnivač. Radi blagovremenog ispunjenja obaveza TORS-a prema osnivaču, zakonom je propisano da je TORS obavezan donijeti Program rada i finansijski plan najkasnije do kraja decembra tekuće godine, za narednu godinu.

Član 73. Nacrta zakona propisuje obavezu sačinjavanja finansijskih izvještaja turističkih organizacija gradova ili opština i MTO i njihovog obaveznog dostavljanja TORS-u radi upoznavanja sa efektima i stepenom realizacije programskih aktivnosti lokalnih TO. Putem tog izvještaja, u postupku razmatranja izvještaja o radu TORS-a, Ministarstvo će imati saznanja o načinu djelovanja i o stepenu realizacije planiranih aktivnosti TO opština/gradova i MTO, što je značajno sa stanovišta preduzimanja strateških mjera u turizmu. Propisivanje predmetne obaveze je značajno i sa stanovišta kontrole utroška javnih sredstava prikupljenih od boravišne takse. TORS je obavezan donijeti izvještaj o poslovanju sa finansijskim izvještajem o poslovanju za prethodnu godinu najkasnije do kraja aprila tekuće godine, a turističke organizacije grada ili opštine i MTO najkasnije do kraja juna tekuće godine.

Članom 74. Nacrta zakona propisana je destinacijska menadžment organizacija. Sve turističke organizacije iz člana 69. ovog zakona, uz saglasnost osnivača, radi planiranja, koordinacije i upravljanja turističkim aktivnostima, mogu sa drugom turističkom organizacijom, privrednim društvom ili preduzetnikom koji obavlja djelatnost iz oblasti saobraćaja, turizma, ugostiteljstva, prometa robe i usluga, kulture, sporta, informisanja, kongresnih i sajamskih aktivnosti, osnovati destinacijsku menadžment organizaciju, odnosno organizaciju za operative, marketinške i promotivne poslove. Cilj ovog specifičnog oblika udruživanja je zajednička realizacija definisanog turističkog proizvoda u okviru postojeće turističke destinacije.

Čl. 75. i 76. Nacrta zakona propisani su osnovni poslovi TORS-a. U tom smislu, izvršeno je razvrstavanje poslova TORS-a na tri osnovne grupe: promotivne aktivnosti u turizmu, programske aktivnosti u turizmu i koordinatorske aktivnosti u turizmu, te su u okviru navedenih grupa poslova precizno i taksativno navedene aktivnosti TORS-a. Novinu u radu predstavlja obaveza TORS-a da u koordinaciji sa turističkim organizacijama iz član 69. t. 2) i 3) vodi evidenciju obveznika boravišne takse na području Republike koji ne uplaćuju ili neuredno uplaćuju boravišnu taksu.

Članom 77. Nacrta zakona propisuje se rad i djelokrug poslova Koordinacionog tijela u TORS-u. Tijelo je zamišljeno kao institucionalizacija obavezne saradnje svih turističkih organizacija gradova ili opština i MTO međusobno i u korelaciji sa TORS-om, kao krovnom republičkom organizacijom u oblasti turističke promocije, što je od izuzetne važnosti za jedinstveno djelovanje tih javnih službi na formulisanju i predstavljanju turističkog proizvoda Republike Srpske. Saradnja i usaglašeno djelovanje TO gradova ili opština, sa TORS-om predstavlja suštinu cjelokupnog sistema unapređenja i promocije turizma. Koordinaciono tijelo čine direktor ili ovlašćeni predstavnik turističkih organizacija iz člana 69. t. 2) i 3) ovog zakona, na način i pod uslovom koji se utvrdi Statutom TORS-a, te jedan predstavnik Ministarstva. Broj članova koordinacionog tijela iz postojećih turističkih organizacija gradova ili opština, odnosno međuopštinskih turističkih organizacija utvrđuje se odlukom Upravnog odbora TORS-a i određuje u zavisnosti od broja postojećih turističkih organizacija i srazmjerno njihovom turističkom značaju i učešću u ukupnom prihodu TORS-a.

Članom 78. Nacrta zakona propisana je mogućnost da TORS osnuje svoje poslovne jedinice u inostranstvu s ciljem kvalitetnije promocije turističkih potencijala Republike Srpske.

Čl. 79. do 81. Nacrta zakona propisana je unutrašnja organizacija TORS-a, organi upravljanja, djelokrug poslova i posebni uslovi za izbor direktora i članova Upravnog odbora TORS-a. Organi upravljanja TORS-a su: upravni odbor i direktor, s tim da TORS formira i koordinaciono tijelo koje ne predstavlja organ upravljanja. Za direktora TORS-a može da bude izabrano lice koje ispunjava posebne uslove: završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalentom pravnog, ekonomskog ili turističkog smjera, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, nakon završenog prvog ciklusa obrazovanja i aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika. Za članove Upravnog odbora TORS-a može da bude izabrano lice koje ispunjava posebne uslove: završen prvi ciklus

visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalentom pravnog, ekonomskog ili turističkog smjera i najmanje tri godine radnog iskustva u struci. Propisivanjem jedinstvenih posebnih uslova za izbor direktora i članova Upravnog odbora TORS-a osiguraće se da organi upravljanja TORS-a imaju potrebne kvalifikacije za rad u TORS-u imajući u vidu specifičnost poslova u sistemu promocije turizma.

Članom 82. Nacrta zakona propisane su osnovne, kontrolne funkcije Vlade Republike Srpske, odnosno Ministarstva trgovine i turizma nad radom svih turističkih organizacija kao javnih ustanova osnovanih na republičkom, odnosno opštinskom nivou vlasti. Zakonom je normirana situacija u kojoj organi upravljanja TORS-a ne postupe u skladu sa obavezom dostavljanja izvještaja o radu i finansijskog izvještaja na razmatranje Vladi, kao osnivaču, kao i u slučaju da nisu obezbijedili održavanje sjednice Koordinacionog vijeća najmanje jedanput godišnje.

Članom 83. Nacrta zakona propisani su ciljevi osnivanja turističkih organizacija grada ili opštine, odnosno MTO. Navedene organizacije osnivaju se radi promocije turizma jedinice lokalne samouprave.

Članom 84. Nacrta zakona propisano je da se Međuopštinska turistička organizacija osniva za područje turističkih područja (regija) koje su definisane Strategijom razvoja turizma, i to za: banjolučku turističku regiju, dobojsku turističku regiju, zborničko-bijeljinsku turističku regiju, sarajevsku turističku regiju, fočansku turističku regiju i trebinjsku turističku regiju.

Imajući u vidu postojeći sistem finansiranja TO gradova ili opština, putem boravišne takse koju uplaćuju ugostitelji koji pružaju usluge smještaja na teritoriji opštine, a s obzirom na činjenicu da su u pojedinim, slabije razvijenim opštinama, smještajni kapaciteti ograničeni (što utiče na priliv sredstava od boravišne takse) i da zbog finansijske neodrživosti TO nadležni organi jedinice lokalne samouprave ne mogu obezbijediti budžetska sredstva za finansiranje rada TO, predviđena je mogućnost osnivanja zajedničke ili međuopštinske TO za više opština. Međuopštinska turistička organizacija može nastati na osnovu udruživanja više postojećih turističkih organizacija gradova ili opština u jedinstvenu međuopštinsku turističku organizaciju ili na osnovu odluka nadležnih organa jedinica lokalne samouprave na kojima prethodno nije bila osnovana turistička organizacija grada ili opštine. Na sva pitanja rada MTO, kao što su osnivanje, organi, upravljanje, status, donošenje odluka, usvajanje programa rada, izvještaja o poslovanju, sa finansijskim izvještajima, primjenjuju se odgovorajuće odredbe zakona kojim je uređen sistem javnih službi i zakona kojim se uređuje sistem lokalne samouprave.

Članom 85. Nacrta zakona, a s ciljem valorizacije, očuvanja i zaštite turističkih vrijednosti na teritoriji grada ili opštine, sistemom pozitivne numeracije, taksativno su određeni poslovi turističkih organizacija opština, odnosno gradova, ili MTO koje se uopšteno mogu odrediti u odnosu na programske aktivnosti u okviru nadležnosti jedinica lokalne samouprave u oblasti turizma.

Članom 86. Nacrta zakona propisani su posebni uslovi za izbor direktora i Upravnog odbora turističke organizacije grada ili opštine i MTO. Za direktora turističke organizacije grada ili opštine i MTO može da bude izabrano lice koje ispunjava posebne uslove: završen prvi ciklus visokog obrazovanja sa ostvarenih najmanje 180 ECTS bodova ili ekvivalent ekonomskog, pravnog ili turističkog smjera, najmanje dvije godine radnog iskustva u struci i aktivno znanje jednog stranog jezika. Za članove Upravnog odbora turističke organizacije grada ili opštine i MTO može da bude izabrano lice koje ispunjava posebne uslove: završen prvi studijski ciklus visokog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine (180 ECTS bodova) ekonomskog, pravnog ili turističkog smjera i najmanje dvije godine radnog iskustva u struci. Propisivanjem jedinstvenih posebnih uslova za izbor direktora i članova upravnog odbora turističkih organizacija na nivou grada, odnosno opštine ili MTO osiguraće se da organi upravljanja imaju potrebne kvalifikacije za rad u navedenim organizacijama.

Članom 87. Nacrta zakona normirana je veoma česta pojava da turističke organizacije opštine ili gradova osnivaju posebne organizacione dijelove, tzv. turističko-informativne centre. Centar nema svojstvo pravnog lica, a njihovim osnivanjem turističke organizacije kvalitetnije će vršiti registraciju i praćenje turističkog prometa na području turističkog mjesta.

Čl. 88. i 89. Nacrta zakona uređena su pitanja turističke signalizacije. Turistička signalizacija predstavlja znakove, odnosno table, panoe ili karte kojima se usmjeravaju i obavještavaju turisti, pješaci, biciklisti i učesnici u saobraćaju o kulturnim, istorijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, objektima turističke infrastrukture i suprastrukture, manifestacijama i ostalim sadržajima turističke ponude. Zakon definiše način postavljanja turističke signalizacije, kao i obavezu prethodnog pribavljanja odobrenja organa u skladu sa posebnim propisima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima, a prema zahtjevu TORS-a ili turističke organizacije grada ili opštine, odnosno MTO.

Članom 90. Nacrta zakona uspostavljena je jedinstvena evidencija u turizmu koja je značajna sa stanovišta praćenja statističkih podataka o kretanjima u turističkom sektoru.

Članom 91. Nacrta zakona uređuje se pitanje subvencionisanja turističke privrede, dodjelom finansijske pomoći turističkim subjektima iz ovog zakona za koju se ne zahtijeva nikakva protivnaknada, čim se zapravo vrši stimulisanje turističkih subjekata u smislu smanjenja troškova obavljanja turističke djelatnosti. Utvrđuje se mogućnost trajnog obezbjeđivanja budžetskih sredstava za usmjeravanje i podsticanje razvoja turizma i taksativno su nabrojane namjere za koje se obezbjeđuju sredstva iz budžeta, kao što su: učešće u finansiranju izrade strategije, master planova, ostalih planskih dokumenata u turizmu, učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti turističkih destinacija i turističkih mjesta, kao i turističko-kulturnih i turističkih manifestacija u zemlji i inostranstvu; učešće u finansiranju projekata subjekata u turizmu i u ostalim djelatnostima koje su srodne turizmu i koje se mogu turistički valorizovati; podsticanje izgradnje turističke infrastrukture, turističke suprastrukture, sportsko-rekreativnih i drugih pratećih sadržaja javnog karaktera značajnih za unapređenje kvaliteta turističke ponude i slično. Pravo na dodjelu namjenskih sredstava imaju subjekti koji su registrovani u Republici i Brčko Distriktu BiH za obavljanje djelatnosti turizma i ugostiteljstva, ili sa turizmom neposredno povezanih djelatnosti: privredna društva i preduzetnici, fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge na selu, apartmanu, kući za odmor, odnosno sobi za iznajmljivanje, udruženja, nevladine organizacije i ostale neprofitne organizacije, poljoprivredne zadruge, jedinice lokalne samouprave i turističke organizacije grada ili opštine, odnosno MTO i ostale javne ustanove i pravna lica osnovane na nivou jedinice lokalne samouprave i javne ustanove i javna preduzeća. Uslovi i način dodjele, kao i obezbjeđenje mehanizma za namjensko korišćenje subvencije propisaće se uredbom Vlade Republike Srpske. Dodjela namjenskih sredstava za razvoj turizma vrši se: na osnovu akta Vlade, na osnovu javnog konkursa, rješenjem ministra za iznose do 10.000 KM, rješenjem ministra o dodjeli subvencije za turističke agencije i za dodjelu subvencija u turizmu. Zakonom su propisani kriterijumi za izbor projekata za finansiranje, kao i imenovanje posebne Komisije za izbor projekata, odnosno za kontrolu utroška sredstava. Korisnik podsticaja obavezan je da Ministarstvu blagovremeno dostavi izvještaj o utrošku sredstava sa potrebnim dokazima u roku koji je propisan ugovorom i da namjenski utroši dodijeljena sredstva. Korisnik sredstava koji u ugovorenom roku ne dostavi izvještaj sa pratećim dokazima o namjenskom utrošku sredstava ili dostavi neuredan i nepotpun izvještaj, zloupotrijebi, odnosno nenamjenski utroši sredstva ili ne realizuje projekat, gubi pravo na korišćenje finansijskih sredstava propisanih ovim zakonom u narednom budžetskom periodu, te ima obavezu da vrati dodijeljena sredstva uvećana za zateznu kamatu.

Čl. 92. do 97. Nacrta zakona uređuje se pojam turističkih vaučera. S ciljem razvoja domaćeg turizma u budžetu Republike se mogu planirati sredstva za subvencionisano korišćenje usluga kod ugostitelja dodjelom turističkih vaučera. Dakle, dodjela turističkih vaučera u jednoj fiskalnoj oblasti isključivo zavisi od raspoloživih sredstava u budžetu

Republike Srpske za navedenu namjenu. Vaučer je zapravo hartija od vrijednosti, dokument koji izdaje Ministarstvo, a na osnovu koga korisnik vaučera ostvaruje pravo na subvencionisano korišćenje usluga smještaja ili drugih ugostiteljskih usluga kod ugostitelja. Ministarstvo vodi Evidenciju subjekata koji su ispunili formalne i materijalne uslove za dodjelu vaučera. Za učešće na javnom pozivu ugostitelj i turistička agencija dužni su da ispune uslove koji se odnose na registrovano sjedište u Republici, izmirene sve dospjele poreske obaveze najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za učešće na javnom pozivu i broj zaposlenih radnika kod ugostitelja i turističke agencije. Ministarstvo, po službenoj dužnosti, uvidom u Jedinstveni informacioni sistem za registraciju poslovnih subjekata Republike Srpske utvrđuje ispunjenost uslova registracije ugostitelja i turističke agencije, a u saradnji sa Poreskom upravom Republike Srpske utvrđuje ispunjenost uslova u vezi sa izmirenim poreskim obavezama i brojem zaposlenih radnika. Ukoliko ugostitelj i turistička agencija ispunjavaju uslove za učešće u postupku dodjele turističkih vaučera, ministar donosi rješenje o upisu u Evidenciju ugostitelja i turističkih agencija. Samo kod ugostitelja koji je upisan u Evidenciju moguće je iskoristiti vaučer. Ministarstvo vodi Evidenciju ugostitelja i turističkih agencija koji su ispunili uslove po javnom pozivu. Ministarstvo donosi rješenje o brisanju iz Evidencije ako se u toku perioda dodjele turističkih vaučera utvrdi da su ugostitelj ili turistička agencija prestali ispunjavati uslove za učešće u šemi dodjele vaučera, ili ako se u postupku inspeksijske kontrole utvrdi da ugostiteljska usluga nije pružena lično korisniku vaučera, odnosno ako ugostitelj ili turistička agencija zloupotrebljavaju lične podatke građana.

Čl. 98. do 102. Nacrta zakona propisan je inspeksijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Republička uprava za inspeksijske poslove i posebne organizacione jedinice za obavljanje inspeksijskih poslova u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi jedinica lokalne samouprave putem tržišnog inspektora, zdravstvenog inspektora, saobraćajnog, urbanističko-građevinskog i ekološkog inspektora. U Zakonu su sadržane materijalno-pravne odredbe koje se odnose na konkretna ovlašćenja tržišnih inspektora u postupku inspeksijskog nadzora nad primjenom odredaba ovog zakona. Zakonom je izvršena podjela poslova o pitanju kontrole primjene ovog zakona između više različitih inspeksijskih službi. Propisani su uslovi za primjenu mjere zabrane obavljanja turističke djelatnosti, zatvaranja turističkog objekata, provjere ispunjenosti minimalnih tehničkih uslova.

Čl. 103. do 113. Nacrta zakona propisane su novačne kazne za nepoštovanje obaveza iz ovog zakona za sve turističke subjekte, koje su usaglašene sa Zakonom o prekršajima.

Članom 114. Nacrta zakona propisane su prelazne i završne odredbe. Propisano je da će turistički subjekti uskladiti svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Čl. 116. i 117. Nacrta zakona taksativno su propisani podzakonski akti koje će donijeti Vlada, odnosno nadležni ministar.

Članom 118. Nacrta zakona propisano je da će se do donošenja podzakonskih akata utvrđenih ovim zakonom primjenjivati podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o turizmu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 45/17 i 16/23), osim ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članom 119. Nacrta zakona propisano je da stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o turizmu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 45/17 i 16/23).

Članom 120. Nacrta zakona propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o turizmu, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-322-278/25 od 28. oktobra 2025. godine, između ostalog navodi da je Nacrt zakona planiran Programom rada Vlade Republike Srpske i Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2025. godinu.

Opšti cilj koji se želi postići donošenjem Nacrta zakona je da se obezbijedi unapređenje pravnog okvira za regulisanje turističke djelatnosti u Republici Srpskoj, a posebni ciljevi su: uspostavljanje jasnih pravila za rad turističkih agencija i posrednika, suzbijanje nelojalne konkurencije od strane udruženja i sličnih organizacija, proširenje sistema turističkih vaučera na strane državljane, stvaranje uslova za sticanje zvanja licenciranog rafting vodiča – skipera i usklađivanje sa propisima Evropske unije.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva, utvrđeno je da je regulatorna promjena najbolja opcija za rješavanje utvrđenih problema i postizanje definisanog cilja.

U vezi sa uticajem na javne budžete, obrađivač navodi da su za sprovođenje ovog zakona potrebna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske za finansiranje projekata turističkih subjekata po osnovu subvencija u turizmu. U cilju usmjeravanja i podsticanja razvoja turizma u budžetu se mogu planirati sredstva, što podrazumijeva da visina obezbijeđenih sredstava zavisi od projekcije budžeta, odnosno dinamike realizacije budžeta za tekuću godinu. Pokretanje postupka dodjele turističkih vaučera u narednim budžetskim godinama isključivo će zavisi od raspoloživih sredstava u budžetu za te namjene. Nacrtom zakona utvrđuje se visina troškova polaganja stručnog ispita koja iznosi jednu četvrtinu iznosa utvrđene najniže neto plate u Republici Srpskoj za prethodnu godinu, ali s obzirom na očekivani broj kandidata ne očekuje se značajniji uticaj na budžet.

U vezi sa uticajem na poslovanje, obrađivač navodi da Nacrt zakona propisuje uvođenje elektronske prodaje turističkih paket-aranžmana što će povećati transparentnost i efikasnost u poslovanju turističkih agencija koje će biti obavezne da javno objave poslovne podatke (poslovno ime, matični broj, adresa, kontakt podaci, broj licence, bankarsku garanciju ili polisu osiguranja, te opšte uslove putovanja prilikom elektronske prodaje). Takođe, Nacrtom zakona jasno se definiše pod kojim uslovima udruženja mogu organizovati putovanja: samo za svoje članove, bez svrhe sticanja dobiti, u skladu sa statutom i posebnim propisima o registraciji udruženja. Ovo rješenje je ključno jer razgraničava njihovu djelatnost od komercijalnog poslovanja turističkih agencija. Uvođenje obaveze izrade i dostavljanja godišnjeg plana putovanja, prijave svakog pojedinačnog putovanja sa programom i spiskom putnika, te vođenja detaljne evidencije pruža mnogo jasniji okvir za praćenje i kontrolu njihovog djelovanja. Propisana je i direktna sankcija za svako odstupanje od propisanih uslova: ukoliko putovanje nije u planu, ili se podaci ne evidentiraju na propisan način, automatski se smatra turističkim putovanjem za koje je potrebna licenca, što otvara mogućnost za inspekcijske mjere i kazne. Nacrtom zakona propisuje se mogućnost stranim turistima da koriste turističke vaučere. S obzirom da strani turisti ostvaruju veću potrošnju očekuje se razvoj turističke privrede kroz povećanje prihoda i veća promocija Republike Srpske kao turističke destinacije. Sve navedno će pozitivno uticati na unapređenje poslovanja u oblasti turističkog sektora.

Nacrtom zakona propisano je uvođenje nove formalnosti: Licenca o stečenom zvanju turističkog vodiča za rafting - skipera na području Republike Srpske. Svrha formalnosti je povećanje broja specijalizovanih turističkih vodiča, a što će obezbijediti da se ovom djelatnošću bave isključivo stručna, obučena i odgovorna lica. Nacrt zakona utvrđuje izmjenu dvije postojeće formalnosti:

- Licenca za obavljanje poslova turističke agencije – razlog za izmjenu roka revizije licence sa četiri na tri godine proizilazi iz potrebe za unapređenjem kvaliteta, bezbjednosti i profesionalnih standarda u turističkom sektoru. Turističke usluge su

dinamična djelatnost u kojoj se standardi, zakonski okviri i tržišni zahtjevi mijenjaju brže nego ranije, pa je neophodno češće provjeravati da li nosioci licence i dalje ispunjavaju propisane uslove za njeno obavljanje.

- Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja turističkog vodiča za područje Republike Srpske – utvrđuje se visina naknade za polaganje stručnog ispita, a što će biti osnova za pokriće organizacionih i administrativnih troškova sprovođenja ispita.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da će Nacrt zakona imati pozitivan uticaj na potrošače, tj. turiste. Predloženim rješenjima potrošači će imati lakši pristup ključnim informacijama kod elektronske prodaje turističkih paket-aranžmana, što smanjuje rizik od prevara i stvara veće povjerenje u kupovinu elektronskim putem. Jasnim definisanjem uloge agencije kao posrednika u prodaji turističkih paket-aranžmana i utvrđivanjem odgovornosti između agencije u svojstvu organizatora putovanja i agencije u svojstvu posrednika štite se interesi potrošača i stvara pravna sigurnost. Propisivanjem jasnih uslova pod kojima udruženja mogu organizovati putovanja postiže se veći nivo zaštite i sigurnosti za turiste. Propisi koji ograničavaju udruženja na neprofitno djelovanje i organizaciju putovanja isključivo za svoje članove sprečavaju pojavu nelicenciranih i nepouzdanih organizatora. Na ovaj način putnici imaju jasnu razliku između registrovanih turističkih agencija i udruženja koja djeluju u skladu sa zakonom, što smanjuje rizik od prevara, neispunjenih obaveza i finansijskih gubitaka. S obzirom na to da je rafting aktivnost povećanog rizika, u kojoj učestvuju kako domaći, tako i strani turisti, neophodno je propisati jasne uslove pod kojim fizička lica mogu da steknu zvanje turističkog vodiča za rafting – skipera i legitimno pružaju ovu uslugu, a što će uticati na unapređenje kvaliteta i bezbjednosti turističkih usluga u oblasti avanturističkog turizma. Uvođenjem novog načela u turizmu obezbjeđuje se poštovanje ljudskih prava i dostojanstva osoba sa invaliditetom, ravnopravnosti i zabrane diskriminacije. Na ovaj način doprinosi se podizanju svijesti o važnosti inkluzivnosti i pristupačnosti u turizmu, kako kod pružalaca usluga, tako i kod šire javnosti.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, utvrđeno je da Nacrt zakona nema direktnog uticaja, ali se tokom izrade teksta Nacrta zakona vodilo računa o zaštiti i očuvanju prirodnih resursa.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, utvrđeno je da su obavljene konsultacije sa Privrednom komorom Republike Srpske, Komorom samostalnih preduzetnika Republike Srpske, turističkim organizacijama opština i gradova i Savezom opština i gradova Republike Srpske. Obradivač propisa je opravdane sugestije i primjedbe ugradio u tekst Nacrta zakona.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, obrađivač navodi da će upravni nadzor nad sprovođenjem zakona vršiti resorno ministarstvo, a inspekcijski nadzor Republička uprava za inspekcijske poslove i posebne organizacione jedinice za obavljanje inspekcijskih poslova u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi jedinica lokalne samouprave posredstvom tržišnog inspektora, zdravstvenog inspektora, saobraćajnog inspektora, te urbanističko-građevinskog i ekološkog inspektora. Ključni pokazatelji za vrednovanje efekata primjene zakona biće broj izdatih licenci, ukupna turistička potrošnja, rezultati sprovedenih inspekcijskih nadzora i nivo usklađenosti zakona sa direktivama Evropske unije.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa.

Sugeriše se obrađivaču da postupi u skladu sa tačkom V Odluke o procjeni uticaja propisa prilikom izrade podzakonskih akata.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U postupku izrade predmetnog Nacrta zakona obavljene su konsultacije sa poslovnim subjektima u oblasti turizma i ugostiteljstva, u skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), zakon je bio objavljen i na internet stranici Ministarstva i veb-aplikaciji eKonsultacije i upućen zainteresovanim subjektima, te zatražena mišljenja, sugestije i komentari od Privredne komore Republike Srpske, Komore samostalnih preduzetnika Republike Srpske, turističkih organizacija opština i gradova, Saveza opština i gradova Republike Srpske, a sve s ciljem pronalaženja najcjelishodnijih zakonskih rješenja koja su normirana predmetnim Nacrtom zakona.

Sve dostavljene primjedbe su razmotrene i primjedbe koje su bile opravdane, konstruktivne i ocijenjene da doprinose ostvarivanju cilja Zakona prihvaćene su i ugrađene u tekst Zakona.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebno je obezbijediti sredstva iz budžeta Republike Srpske za finansiranje projekata turističkih subjekata po osnovu subvencija u turizmu, prije svega granta, koji se u Zakonu o budžetu vodi kao Kapitalni grant za razvoj turizma i Tekući grant za razvoj turizma. U članu 91. Zakona, propisano je da se radi usmjeravanja i podsticanja razvoja turizma u budžetu Republike Srpske mogu planirati sredstva, što podrazumijeva da visina obezbijeđenih sredstava u budžetu zavisi od projekcije budžeta, odnosno dinamike realizacije budžeta za tekuću godinu. Takođe, pokretanje postupka dodjele turističkih vaučera koja su definisana članom 92. ovog zakona, u narednim budžetskim godinama isključivo će zavisi od raspoloživih sredstava u budžetu za te namjene.